

„Cei care au privilegiul de a ști au datoria de a acționa.” — Albert Einstein

PULSUL GEOSTRATEGIC

Nr. 298 Septembrie - Octombrie 2024 | www.pulsulgeostrategic.ro

SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ

**Înțelegerea Securității
Naționale Partea a III-a:
Componenta
Securității Energetice**

Pag. 6

SITUAȚIA GLOBALĂ - UCRAINA

**Războiul în Ucraina:
Perspective de
soluționare a conflictelor**

Pag. 31

SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ

**O întoarcere la rădăcini,
singura soluție pentru a
pune capăt degradării
Europei**

Pag. 25

**Orientul Mijlociu - aproape de
începerea unui mare conflict
regional care va afecta
întreaga lume**

Pag. 37

SITUAȚIA GLOBALĂ - TUNISIA

**Tunisia, între autoritarism
și revoluția islamică**

Pag. 42

CUPRINS

1. EDITORIAL

Dinamica lumii actuale în contextul confruntărilor politice, economice și militare într-o epocă a Inteligenței Artificiale (IA) - **Pag. 04**

2. SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ

Secolul 21: Evoluția geopoliticii și geostrategiei — **Pag. 29**

3. SITUAȚIA GLOBALĂ-TUNISIA

Tunisia, între autoritarism și revoluția islamică — **Pag. 42**

2. SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ

Înțelegerea Securității Naționale Partea a III-a: Componenta Securității Energetice — **Pag. 06**

3. SITUAȚIA GLOBALĂ - UCRAINA

Războiul în Ucraina: perspective de soluționare a conflictelor — **Pag.31**

3. SITUAȚIA GLOBALĂ - REGIUNEA INDO-PACIFIC

Ascensiunea Indo-Pacificului: o nouă dinamică a puterii globale — **Pag. 47**

2. SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ

O întoarcere la rădăcini, singura soluție pentru a pune capăt degradării Europei! — **Pag. 25**

3. SITUAȚIA GLOBALĂ-ORIENTUL MIJLOCIU

Orientul Mijlociu – aproape de începerea unui mare conflict regional care va afecta întreaga lume — **Pag. 37**

3. SITUAȚIA GLOBALĂ - CHINA-INDIA-PAKISTAN

S-a pierdut politica externă a SUA în ”Triunghiul Bermudeilor” sino-indian-pakistanez? — **Pag. 50**

CUPRINS

3. SITUAȚIA GLOBALĂ- SAHEL

Schimbările climatice și securitatea în Sahel: O criză complexă în desfășurare — **Pag. 54**

3. SITUAȚIA GLOBALĂ - RE-SOURCELE AFRICII

Modele de circulație a resurselor pe piețele africane: O rețea complexă de rute comerciale — **Pag. 58**

3. SITUAȚIA GLOBALĂ - REȚELE DE CRIMINALITATE - GOLFUL GUINEEA

Rețele criminale maritime în Golful Guineei: analiză strategică de informații — **Pag. 60**

4. MEDIERE - PENTRU SOLUȚIONAREA LITIGIILOR

Medierea ca metodă alternativă de soluționare a litigiilor — **Pag. 63**

1. EDITORIAL

Dinamica lumii actuale în contextul confruntărilor politice, economice și militare într-o epocă a Inteligenței Artificiale (IA)

Dr. ing. Stelian TEODORESCU

”În mijlocul adversității se găsesc și oportunități”.

Albert Einstein

Până în prezent, anul 2024 s-a dovedit a fi un test de stres de mare anvergură atât la nivel global, dar mai ales la nivel regional. Toate statele lumii sunt intens influențate de multiplele conflicte regionale care alimentează instabilitatea, dar și de tulburări sociale și dispute politice în plan intern. Dinamica în schimbare a politicii interne, influențată de procesele electorale, are potențialul de a remodela politica globală și poate crea riscuri geopolitice, geoeconomice și geostrategice, pe fondul preocupărilor tot mai mari cu privire la creșterea nivelului dezinformării.

Orice analiză de nivel strategic trebuie să ia în calcul uriașele semne de întrebare generate de schimbările la nivel mondial care modelează profund viitorul lumii în care trăim. În contextul conflictelor armate declanșate în Ucraina, Palestina, Liban și în alte zone ale lumii putem spune că asistăm la cele mai profunde și incerte evoluții din toate timpurile de la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial.

Parcursul unor actori importanți ai lumii, care exercită o influență demografică, geopolitică și geostrategică semnificativă, într-o epocă a Inteligenței Artificiale și a manipulării extrem de sofisticate, dar și în contextul unei intensități electorale fără precedent și a unor războaie extrem de distrugătoare au marcat până acum anul 2024 și, cu siguranță, vor marca și anii viitori.

Sistemele și operațiunile hibride, care câștigă teren, și ciclul electoral global din 2024 evidențiază schimbări profunde actuale și viitoare în contextul nevoilor intense de creștere a rezistenței tuturor țărilor din lume. Senzația de dezordine nu este nouă, dar ritmul său accelerat – în contextul erodării profunde a normelor internaționale actuale și a organizațiilor internaționale – contribuie la confruntarea întregii lumi cu evenimentele din ce în ce mai imprevizibile. Lumea este din ce în ce mai descentralizată, diversificată, multidimensională și multipolară. Această ”comandă multiplex”¹, așa cum a descris-o Amitav Acharya, în 2017, se cimentează, pentru că totul se întâmplă simultan. Și totuși, această remodelare a lumii este încă în desfășurare, deoarece mai multe lupte au loc deodată.

Sursa: <https://guiafinem.com/riesgos-y-consecuencia-economicas-de-la-guerra-en-ucrania/>

¹Procedeu folosit în telecomunicații pentru transmiterea simultană a mai multor mesaje pe același circuit al unei linii electrice sau prin intermediul aceleiași unde electromagnetice.

”A gândi cu îndrăzneală la ceea ce nimeni nu s-a gândit până acum”² ne creează oportunitatea să punem întrebarea firească: ”Cum vor juca vechile și noi puteri, organismele globale și regionale, corporațiile, mișcările sociale și răufăcătorii, precum Al-Qaeda și COVID-19, care produc schimbări în secolul 21?”³

Într-un astfel de context, nu trebuie să omitem că lumea actuală se află într-o acerbă competiție, marcată de următoarele evoluții și schimbări semnificative care generează un viitor ireversibil pentru întreaga lume: multe conflicte și mai multă impunitate, războiul Rusia-Ucraina – un risc de conflict înghețat, războiul Israel-Hamas-Hezbollah – riscul unui conflict fără sfârșit, relațiile SUA-China după alegerile prezidențiale americane – stabilizare sau deteriorare, alegerile generale din India – implicații geopolitice, multe retrageri din angajamente internaționale, democrații sub control, trecerea de la supraîncărcarea cu informații la deconectare socială, o perioadă revoluționară pentru Inteligența Artificială care se află între o apariție explozivă și nevoia stricte reglementări, impactul crizelor economice și sustenabilitatea datoriilor acumulate de state, economia globală – o chestiune sensibilă, competiția la nivel mondial Sud-Nord, colapsuri umanitare, creștere accelerată a nivelului de securitate vs. drepturi și libertăți individuale și sociale, decluparea intereselor și valorilor.

În prezent, lumea este influențată de o intensă bătălie a intereselor, cererilor și ofertelor, existând o diversitate tot mai mare de opțiuni și alianțe. În contextul acestei ”multipolarități dezzechilibrate”, se caută a fi stabilite agende regionale, concurența globală pentru resurse accentuând și mai mult această geometrie variabilă a diverselor înțelegeri, acorduri și alianțe. Rezultatele seriei de alegeri din 2024 ar putea întări în cele din urmă această transformare. Înclinațiile izolaționiste ale SUA sunt reale. Vladimir Putin își va confirma rezistența, după ce a evitat efectele sancțiunilor internaționale și a construit un aparat economic care să reziste unui război lung în Ucraina. În India, popularitatea lui Narendra Modi rămâne intactă și conduce dominația partidului său.

Este posibil să apară un nou bloc de cooperare, India profilându-se ca lider al Sudului Global, aliniindu-se în același timp strategic la interesele geopolitice ale democrațiilor dezvoltate precum SUA, Europa, Marea Britanie, Australia, Japonia și alte mari puteri. Occidentul are speranța că India rămâne o democrație puternică, cu valori socio-politice liberale, crește din punct de vedere economic pentru a conta la nivel internațional și servește drept contrabalansare la traiectoria politică, economică și socială unilaterală a Chinei. Și că, împreună, Occidentul cu India, oferă o viziune mai convingătoare pentru a aborda problemele și riscurile cu care se confruntă Sudul Global și întreaga lume.

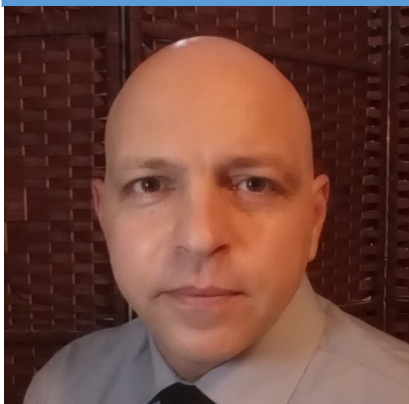
Crizele și transformările ordinii globale, agravate de diversele reacții manifestate la nivel internațional cu privire la ultimele conflicte, și erodarea multilateralismului, stimulează și mai mult această senzație de dispersie a puterii globale către o varietate de medii dinamice, puteri de dimensiuni mari și mijlocii capabile să contribuie la remodelarea mediului internațional în următoarele decenii. În timp ce ordinea globală actuală se află în plin proces de schimbare, este puțin probabil să se poată gestiona eficient pe termen scurt și pe deplin diferitele riscuri cu care se confruntă actuala lume.

---

²The multiplex world, Amitav Acharya, <https://multiplexworld.com/>.

³The multiplex world, Amitav Acharya, <https://multiplexworld.com/>.

2. SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ

Înțelegerea Securității Naționale Partea a III-a: Componenta Securității Energetice

Locotenent colonel (ret.) Georgios KOUKAKIS (Grecia)

”Energia este forța vitală a economiei globale. De la încălzirea caselor până la alimentarea fabricilor noastre, tot ceea ce facem depinde de un flux fiabil de energie la prețuri accesibile.”

2022 - Strategia britanică de securitate energetică

Abstract

Acest articol este a treia parte a unei serii de articole care își propune să prezinte diferitele componente ale *securității naționale*, o dimensiune a securității care a fost recent sub lumina reflectoarelor din cauza numeroaselor crize care au apărut și a multitudinii de amenințări care predomină în contemporaneitate. Se axează pe securitatea energetică, o componentă a securității naționale care este interconectată cu aproape toate domeniile politice și, prin urmare, afectează buna funcționare a statelor și bunăstarea cetățenilor lor. Scopul său este de a clarifica contextul acestei componente, de a prezenta interconectarea acesteia cu alte componente ale securității naționale, de a analiza impactul acesteia într-o varietate de domenii de politică și, în final, de a evidenția importanța ei pentru pace și stabilitate. Concluzia sa principală este că securitatea energetică este o componentă vitală a securității naționale și nu trebuie trecută cu vederea.

Introducere

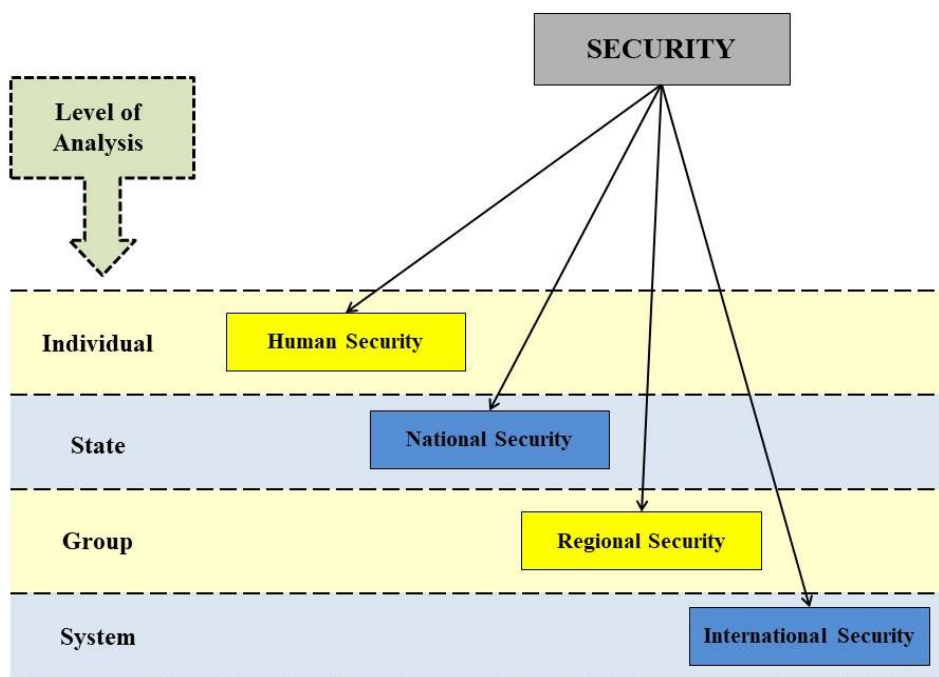
Mediul de securitate contemporan a fost caracterizat ca un mediu de policrize (crize multiple) și *permacrize (crize permanente)*¹, datorită numeroaselor crize de lungă durată și de diferite tipuri (militare, economice, energetice, alimentare, de sănătate etc.) care au avut loc. În acest context, securitatea națională este de o importanță vitală pentru fiecare stat, deoarece contribuie în mare măsură la promovarea intereselor sale energetice naționale și, de asemenea, la bunăstarea cetățenilor săi, deoarece securitatea și dezvoltarea sunt interconectate². Una dintre componentele securității naționale este securitatea energetică, a cărei importanță a fost evidențiată în timpul mai multor crize contemporane care au avut, inter alia, un impact direct sau indirect asupra economiei naționale și globale.

Articolul prezintă contextul securității energetice, una dintre cele mai semnificative componente ale securității naționale. Importanța sa constă în faptul că securitatea energetică este extrem de importantă pentru fiecare stat, deoarece asigură *buna funcționare a statelor* și bunăstarea cetățenilor săi.

¹Koukakis, G. (2023). *Permacrize și Policrize: Conturarea mediului de securitate contemporan prin referințe la documentele strategice ale actorilor regionali și internaționali*. HAPSc Policy Briefs Series, Vol. 4 (2). 55-64. <https://doi.org/10.12681/hapscpbs.36661>.

²Stern, M. și Øjendal, J. (2010). *Cartografierea legăturii securitate-dezvoltare: conflict, complexitate, cacofonie, convergență?* Dialogul de securitate, 41(1), 5–29. <http://www.jstor.org/stable/26301183>.

Cercetările actuale indică faptul că – plin de policriză și permacriză – mediul de securitate contemporan ostil a forțat statele să-și reevalueze politica energetică pentru a-și spori securitatea energetică, astfel articolul contribuie în literatura existentă deoarece oferă informații suplimentare care pot ajuta *cetățenii* să înțeleagă necesitatea de a consolida securitatea energetică și *factorii de decizie politică* să planifice și implementeze politicile respective într-un mod mai eficient. Scopul său este să clarifice contextul securității energetice, să prezinte interconexiunea acestuia cu celelalte componente ale securității naționale și domeniilor politice și să evedențieze importanța acestuia pentru pace și stabilitate. Concluzia principală este că securitatea energetică este o componentă foarte importantă a securității naționale și nu trebuie trecută cu vederea. În ceea ce privește structura articolului, acesta clarifică inițial conceptul de securitate națională, explică contextul securității energetice, după care prezintă principalele scheme energetice colaborative între actori și crizele energetice survenite în secolele XX și XXI, se trece la o scurtă analiză a interconexiunii dintre securitatea energetică și alte domenii de politică și se încheie cu referire la provocările și oportunitățile viitoare privind securitatea energetică.

Imaginea 1: Cele 4 tipuri de securitate
Sursa: Compilat de Georgios Koukakis

Conceptul de securitate

Termenul de securitate provine din cuvântul latin *securitas/securus* al cărui prim compus este cuvântul *sine* care, fără și al doilea compus din cuvânt *cura*, înseamnă frică, îngrijorare, anxietate³ etc. Astfel, securitatea este starea în care frica, îngrijorarea și anxietatea lipsesc, din cauza acțiunilor necesare întreprinse de un actor (individ, grup, stat, organizație etc.) pentru a fi protejat împotriva amenințărilor și/sau riscurilor. Prin urmare, securitatea poate fi clasificată în funcție de nivelul de analiză (**Imaginea 1**) în patru tipuri; Securitatea umană la nivel individual, Securitatea națională la nivel de stat, Securitatea regională la nivel de grup și Securitatea internațională la nivel de sistem (Imaginea 1).

La început securitatea era legată în principal de securitatea națională (protecția statului), concept care a fost introdus de Statele Unite ale Americii (SUA) prin Actul de Securitate Națională semnat în 1947⁴. Această nouă paradigmă a legat securitatea de structura internă a fiecărui stat, reflectând interacțiunea sa cu mediul de securitate, relație care se bazează pe percepția statului asupra insecurității.⁵

³Neocleous, M. (2000). *Împotriva securității. Filosofie radicală*, 100, 7-15. <https://www.radicalphilosophy.com/article/against-security>.

Ulterior, Organizația Națiunilor Unite (ONU) a legat securitatea oamenilor și eradicarea sărăciei și a subdezvoltării⁶, introducând conceptul de *securitate umană* prin *Raportul de dezvoltare umană*, care a fost publicat în 1994⁷. În ceea ce privește securitatea regională, în ciuda faptului că ea cuprinde (etimologic) securitatea națională a statelor unei anumite regiuni, exprimă și relațiile puternice dezvoltate între acestea datorită sistemelor lor culturale, politice și juridice similare⁸. Prin urmare, le permite să acționeze colectiv împotriva amenințărilor comune și să coopereze în mai multe domenii pentru a facilita dezvoltarea – deoarece securitatea și dezvoltarea sunt doi termeni strâns legați⁹ – conducând la înființarea mai multor organizații regionale precum UE¹⁰.

În cele din urmă, *securitatea internațională* este strâns legată de globalizare¹¹, în cea mai mare parte se ocupă de amenințările globale prin intermediul organizațiilor internaționale precum Națiunile Unite¹². Mai mult, securitatea – indiferent de nivelul instituțional în care este examinată – cuprinde mai multe *dimensiuni/componente*, în funcție de aspectul specific/domeniul de politică care este periclitat și/sau de originea amenințărilor/riscurilor. Acestea includ, dar nu se limitează la următoarele: (1) securitate militară, (2) securitate economică, (3) securitate energetică, (4) securitatea infrastructurii critice, (5) securitate maritimă, (6) securitate alimentară, (7) securitatea mediului, (8) securitatea sănătății, (9) securitatea internă/internă, (10) securitatea cibernetică, (11) securitatea culturală, (12) securitatea apei, (13) securitatea demografică, (14) securitatea informațiilor și (15) securitatea spațiului (**Imaginea 2**).

Contextul securității energetice

Luând în considerare definiția menționată mai sus a securității, se înțelege că securitatea energetică reprezintă protecția unui actor (în principal state) împotriva amenințărilor la securitatea energetică și poate fi definită ca:

"[...] gradul în care o națiune sau un popor au acces la resurse energetice precum petrolul, gazele, apa și mineralele. Ar fi mai corect să-l descriem ca acces liber determinat de piață fără interferențe din partea altor națiuni sau entități politice sau militare în scopuri politice non-piață".¹³

Cu toate acestea, pentru ca contextul securității economice să fie pe deplin cuprins, articolul analizează următoarele elemente de securitate economică:

1. Amenințări: În ceea ce privește amenințările la securitatea energetică, trebuie subliniat că acestea includ de obicei *actori statali și nestatali* (întreprinderi/companii/organizații din sectorul public și/sau privat) care pot dăuna domeniului energetic al altui actor.

⁶Buzan, B. & Hansen, L. (2009). *Oameni, state și frică: problema securității naționale în relațiile internaționale*. New York: Cambridge University Press, p. 203.

⁷Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare. (1994). *Raportul dezvoltării umane 1994*. <https://hdr.undp.org/system/files/documents/hdr1994encompletenostatpdf.pdf>.

⁸Graham, K. & Felicio, T. (2005). *Securitate regională și guvernare globală: o propunere pentru un "mecanism de securitate regional-global" în lumina raportului grupului la nivel înalt al ONU, documentul Egmont, 4*. <http://aei.pitt.edu/8985/>.

⁹Krause, K. & Jütersonke, O. (2005). "Pace, securitate și dezvoltare", *Dialog de securitate*, 36(4), 447-462. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0967010605060449>.

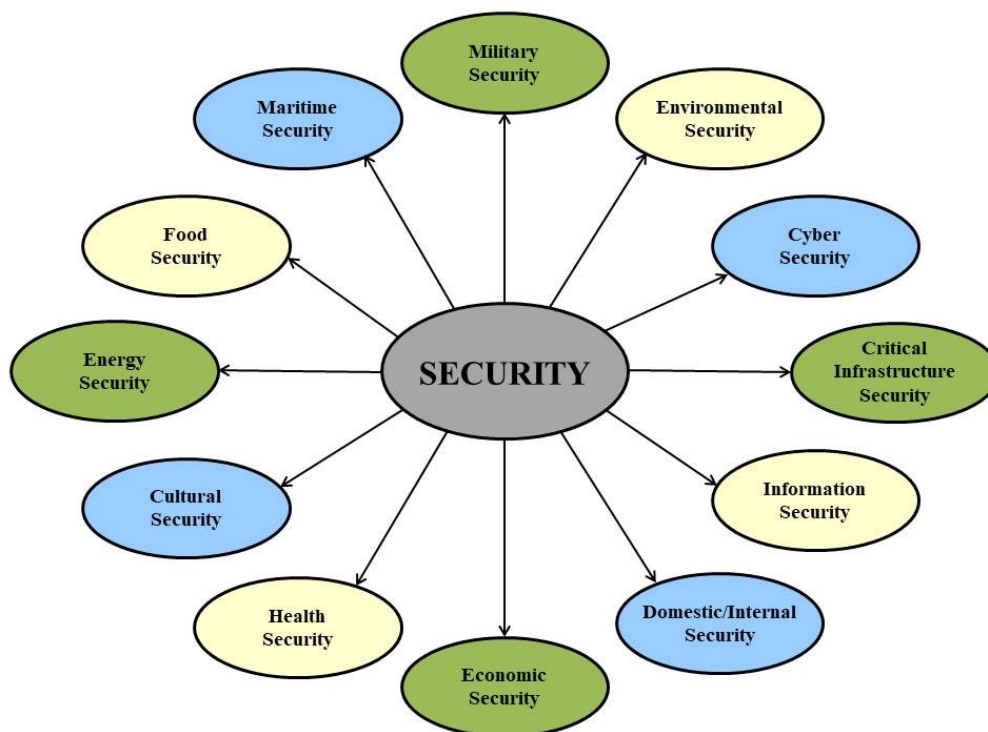
¹⁰Bailes, A. & Cottey, A. (2006). *Cooperarea regională de securitate la începutul secolului XXI*, în Bailes, A. (ed.) *Anuarul SIPRI 2006: Armament, Dezarmare și Securitate Internațională*. New York: Oxford University Press, 195–223.

¹¹Cha, V. (2000). *Globalization and the Study of International Security*, *Journal of Peace Research*, 37(3), 391-403. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0022343300037003007>.

¹²United Nations. (2023). *Determined: Report of the Secretary-General on the Work of the Organization*. https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/sg_annual_report_2023_en_0.pdf.

¹³Holmes, K. (2015). *What Is National Security?*. The Heritage Foundation, 23 https://www.heritage.org/sites/default/files/2019-10/2015_IndexOfUSMilitaryStrength_What%20Is%20National%20Security.pdf.

*Imaginea 2: Dimensiuni/componente indicative de securitate
Sursa: Compilat de Georgios Koukakis*

2. Mijloace: În ceea ce privește mijloacele pe care un actor le poate folosi pentru a amenința securitatea energetică a altui actor, acestea includ de obicei sancțiuni (embargo), distrugerea conductelor de energie, reducerea fluxului de energie către un alt stat etc. Mai mult, securitatea economică a unui actor poate fi amenințată (neintenționat) de o situație globală precum o criză energetică.

3. Modalități: În ceea ce privește modalitățile de utilizare a mijloacelor energetice, cea mai frecventă utilizare este prin implementarea de sancțiuni, embargouri, restricții ale exporturilor, dezvoltarea de noi rute energetice/comerț etc. sau/și prin atacuri cibernetice și fizice împotriva infrastructurii energetice a unui actor.

4. Scopuri/Obiective: Scopul principal pe care un actor dorește să-l atingă prin utilizarea măsurilor de securitate energetică este de a-și impune voința altor actori prin constrângere. În ceea ce privește obiectivele, acestea includ de obicei *funcționarea defectuoasă și/sau degradarea economiei și/sau a sistemului financiar/energetic* al unui actor și/sau *privarea de resursele sale critice* pentru a provoca defecțiunea generală a unui stat și tulburări publice ceea ce va pune presiune asupra conducerii statului și va reuși astfel să ajungă la un acord favorabil.

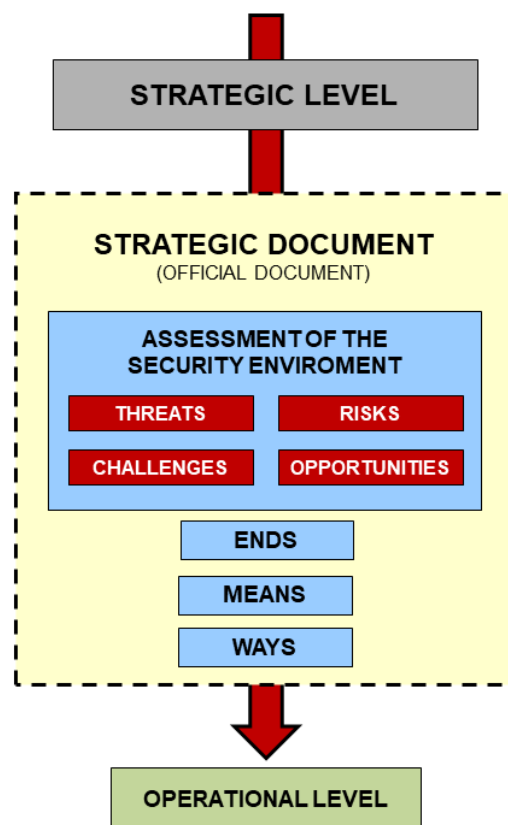
5. Documente strategice: în ceea ce privește documentele strategice care sunt legate de securitatea energetică, acestea includ fie documente strategice de securitate națională, cum ar fi Strategia de securitate națională (NSS) a SUA¹⁴, evaluarea strategică națională (NSR) din Franța¹⁵ și Integrated Review Refresh (SRR), din Regatul Unit¹⁶, care includ capitole/secțiuni speciale referitoare la securitatea energetică

¹⁴Koukakis, G. (2022). *Strategia de securitate națională a SUA: context, evoluții recente și considerații viitoare privind mediul internațional de securitate*. HAPSc Policy Briefs Series, 3(2), 122–132. <https://doi.org/10.12681/hapscpbs.33792>.

¹⁵Republica Franța. (2022). *Analiza strategică națională*. <https://www.sgdsn.gouv.fr/files/files/rns-uk-20221202.pdf>.

¹⁶Guvernul Regatului Unit. (2023, 13 martie). *Actualizare integrată a revizuirii 2023: Răspuns la o lume mai contestată și mai volatilă*. <https://www.gov.uk/government/publications/integrated-review-refresh-2023-responding-to-a-more-contested-and-volatile-world>.

sau documente strategice specializate, cum ar fi Strategia britanică de securitate energetică,¹⁷ Planul de securitate energetică mai mare al Spaniei¹⁸ sau Strategia uniunii energetice¹⁹ și Planul REPowerEU²⁰, al UE. Scopul lor principal este de a oferi cadrul – prin evaluarea condițiilor (amenințări, riscuri, provocări și oportunități) mediului de securitate, definirea scopurilor (obiectivelor) dorite, a mijloacelor necesare și a modalităților preferabile de utilizare a acestora – care din departamentele sectorului public vor implementa strategiile respective (**Figura 3**).

Imaginea 3: Funcția Documentelor Strategice
Sursa: Compilat de Georgios Koukakis

6. Luarea deciziilor: În sfârșit, în ceea ce privește procesul decizional privind problemele legate de securitatea energetică, datorită faptului că este un domeniu politic cu consecințe politice, diplomatice și sociale grave care trebuie coordonat cu alți actori, decizia de implementare a unei anumite politici energetice se ia de obicei la nivelul politic strategic superior.

În cele din urmă, potrivit Institutului Grec de Energie din Europa de Sud-Est (IENE)²¹, principalii factori care afectează securitatea energetică sunt următorii:

a. Disponibilitatea, care este definită ca capacitatea utilizatorilor și consumatorilor de a *accesa* energie în orice moment.

b. Fiabilitatea, care este definită ca asigurarea alimentării neîntrerupte cu energie și protecție împotriva *întreruperilor* rețelei.

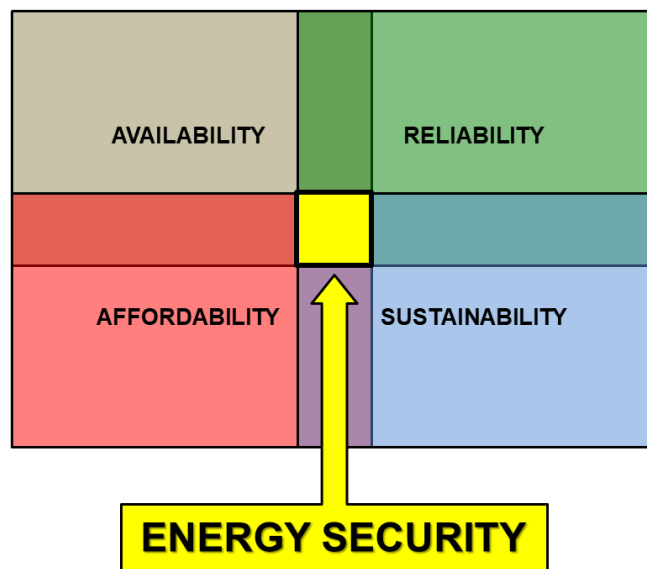
¹⁷Guvernul Regatului Unit. (2022, 07 aprilie). *Strategia britanică de securitate energetică*. <https://www.gov.uk/government/publications/british-energy-security-strategy/british-energy-security-strategy>.

¹⁸La Moncloa. (2024, 11 octombrie). *Guvernul Spaniei aprobă Planul de securitate energetică pentru a proteja consumatorii și a reduce consumul de gaze*. https://www.lamoncloa.gob.es/lang/en/gobierno/councilministers/paginas/2022/20221011_council.aspx

¹⁹European Commission. (n.d.). *Energy union*. https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-strategy/energy-union_en.

c. Accesibilitatea, care se referă la *prețurile* stabile ale energiei pe care marea majoritate a cetățenilor și a economiei și le pot permite.

d. Sustenabilitatea, care este definită ca reducerea la *minimum* a *costurilor* sociale, de mediu și economice din funcționarea fiecărei părți a lanțului energetic.

Imaginea 4: Vizualizarea contextului securității energetice
Sursa: Compilat de Georgios Koukakis

Scheme de colaborare energetică și rețea de infrastructură

Cooperarea este cea mai bună modalitate de a contracara amenințările securității energetice, de aceea mulți actori au trecut la stabilirea mai multor scheme de colaborare în domeniul energiei pentru a-și spori *capacitățile energetice* și/sau pentru a obține *condiții favorabile* în ceea ce privește relațiile lor comerciale (în principal exporturi și importuri) care sunt vizate. Unele dintre cele mai multe scheme de colaborare energetică sunt următoarele:

1. Forumul de gaze mediteraneene de est (EMGF): Forumul de gaze mediteraneene de est (**Imaginea 5**) este o schemă de cooperare regională care a fost înființată în 2020²². În prezent, cuprinde opt (8) membri; Cipru, Franța, Israel, Iordania, Egipt, Grecia, Italia și Palestina și trei (3) observatori; SUA, Grupul Băncii Mondiale și Uniunea Europeană (UE)²³, în timp ce, în ceea ce privește obiectivele sale, acestea includ următoarele:

- a. Stabilirea de strategii comune bazate pe o viziune comună.
- b. Formarea unei piețe regionale competitive de gaz.
- c. Asigurarea securității cererii și ofertei.
- d. Coordonarea eforturilor de optimizare a dezvoltării resurselor.

²²Forumul gazelor din Marea Mediterană de Est. (n.d.). Prezentare generală. <https://emgf.org/pages/about/overview.aspx>.

²³East Mediterranean Gas Forum. (n.d.). Member Countries. https://emgf.org/pages/emgf/all_members.aspx.

Imaginea 5: Infografică despre Forumul Gazelor din Marea Mediterană de Est

Sursa: https://www.linkedin.com/posts/emgfor_dialogues-activity-7068498685088739328-MJQS/?trk=public_profile_like_view

Mai mult, EMGF a înființat mai multe Comitete pentru a facilita diferite obiective privind sectorul energetic, cum ar fi:

a. *Comitetul consultativ al industriei gazelor (GIAC)*, care este o platformă permanentă care permite angajamentul și dialogul între membri care includ entități deținute de stat, operatori de sisteme de transport, companii internaționale, companii de servicii și contractori EPC, instituții și organizații financiare internaționale;²⁴

b. *Comitetul Consultativ al Autorității de Reglementare (RAAC)* care urmărește – prin participarea și schimburi de experiență cu Autoritățile de Reglementare în Energie și Gaze Naturale ale membrilor (EMGF) – alinierea regulilor și procedurilor membrilor EMGF prin adoptarea celor mai bune reglementări, practice și tehnice pentru a facilita comerțul cu gaze în regiunea Mediteranei de Est;²⁵

c. *Comitetul Consultativ Științific și Tehnic (STAC)* care are ca scop facilitarea sinergiilor între dezvoltarea tehnologică, mediul de reglementare și mediul de afaceri.²⁶

2. Organizația Țărilor Exportatoare de Petrol (OPEC): Organizația Țărilor Exportatoare de Petrol a fost înființată în 1960²⁷, este o organizație internațională și cuprinde în prezent *10 state membre* și anume Algeria, Congo, Guinea Ecuatorială, Gabon, Iran, Irak, Kuweit, Libia, Nigeria, Arabia Saudită, Emiratele Arabe Unite (UAE) și Venezuela²⁸. Potrivit site-ului său oficial, misiunea sa este de a:

*”[...] coordona și alinia politicile petroliere ale țărilor sale membre și asigură stabilizarea piețelor petroliere pentru a asigura o aprovizionare eficientă, economică și regulată cu petrol a consumatorilor, un venit constant pentru producători și o rentabilitate echitabilă a capitalului pentru aceștia. investiții în industria petrolieră”.*²⁹

²⁴Forumul gazelor din Marea Mediterană de Est. (n.d.). GIAC. https://emgf.org/pages/about/GIAC_group.aspx.

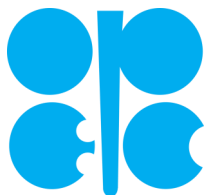
²⁵East Mediterranean Gas Forum. (n.d.). RAAC. <https://emgf.org/pages/about/RAAC.aspx>.

²⁶Organization of the Petroleum Exporting Countries. (n.d.). Brief History. https://www.opec.org/opec_web/en/about_us/24.htm.

²⁷Organizația Țărilor Exportatoare de Petrol. (și.). Scurt istoric. https://www.opec.org/opec_web/en/about_us/24.htm.

²⁸Organizația Țărilor Exportatoare de Petrol. (și.). Țările Membre. https://www.opec.org/opec_web/en/about_us/25.htm.

²⁹Organizația Țărilor Exportatoare de Petrol. (și.). Misiunea noastră. https://www.opec.org/opec_web/en/about_us/23.htm.

Imaginea 6: Siglele (de la stânga la dreapta) ale Comunității Energiei, OPEC și NSEC
Sursa: site-urile oficiale ale organizațiilor

3. Cooperarea energetică în Mările Nordului (NSEC): Cooperarea Energetică în Mările Nordului (NSEC) a fost înființată în 2016³⁰, este un cadru de cooperare regional neobligatoriu care include în prezent *10 membri*: Belgia, Danemarca, Franța, Germania, Irlanda, Luxemburg, Țările de Jos, Norvegia, Suedia și Comisia Europeană și obiectivul său este:

"[...] să faciliteze desfășurarea în continuare rentabilă a energiei regenerabile offshore, în special a energiei eoliene, prin cooperare voluntară, cu scopul de a asigura o aprovizionare cu energie durabilă, sigură și accesibilă în țările din Marea Nordului, facilitând astfel și interconectarea ulterioară între nordul Mării și – în timp ce se concentrează pe o abordare pas cu pas – în perspectiva integrării în continuare și a eficienței sporite a piețelor angro de energie electrică pe termen lung, contribuind la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și a diferențelor medii ale prețurilor cu ridicata și la îmbunătățirea securitatea aprovizionării în regiune".³¹

4. Comunitatea Energetică: Comunitatea Energetică a fost înființată în 2005, este o organizație internațională între cele 27 de state membre ale UE și statele vecine ale UE: Albania, Bosnia și Herțegovina, Kosovo³², Macedonia de Nord, Georgia, Moldova, Muntenegru, Serbia și Ucraina, în timp ce Armenia, Norvegia și Turcia participă în calitate de observatori (**Imaginea 7**)³³. Misiunea sa este:

"Elaborarea unui cadru stabil de reglementare și de piață, capabil să atragă investiții în generarea de energie și rețele; Crearea unei piețe integrate de energie care să permită comerțul transfrontalier de energie și integrarea cu piața UE; Consolidarea securității aprovizionării pentru a asigura o aprovizionare stabilă și continuă cu energie, care este esențială pentru dezvoltarea economică și stabilitatea socială; Îmbunătățirea situației de mediu în legătură cu aprovizionarea cu energie în regiune și promovarea utilizării energiei regenerabile și a eficienței energetice; dezvoltarea concurenței la nivel regional și exploatarea economiilor de scară".³⁴

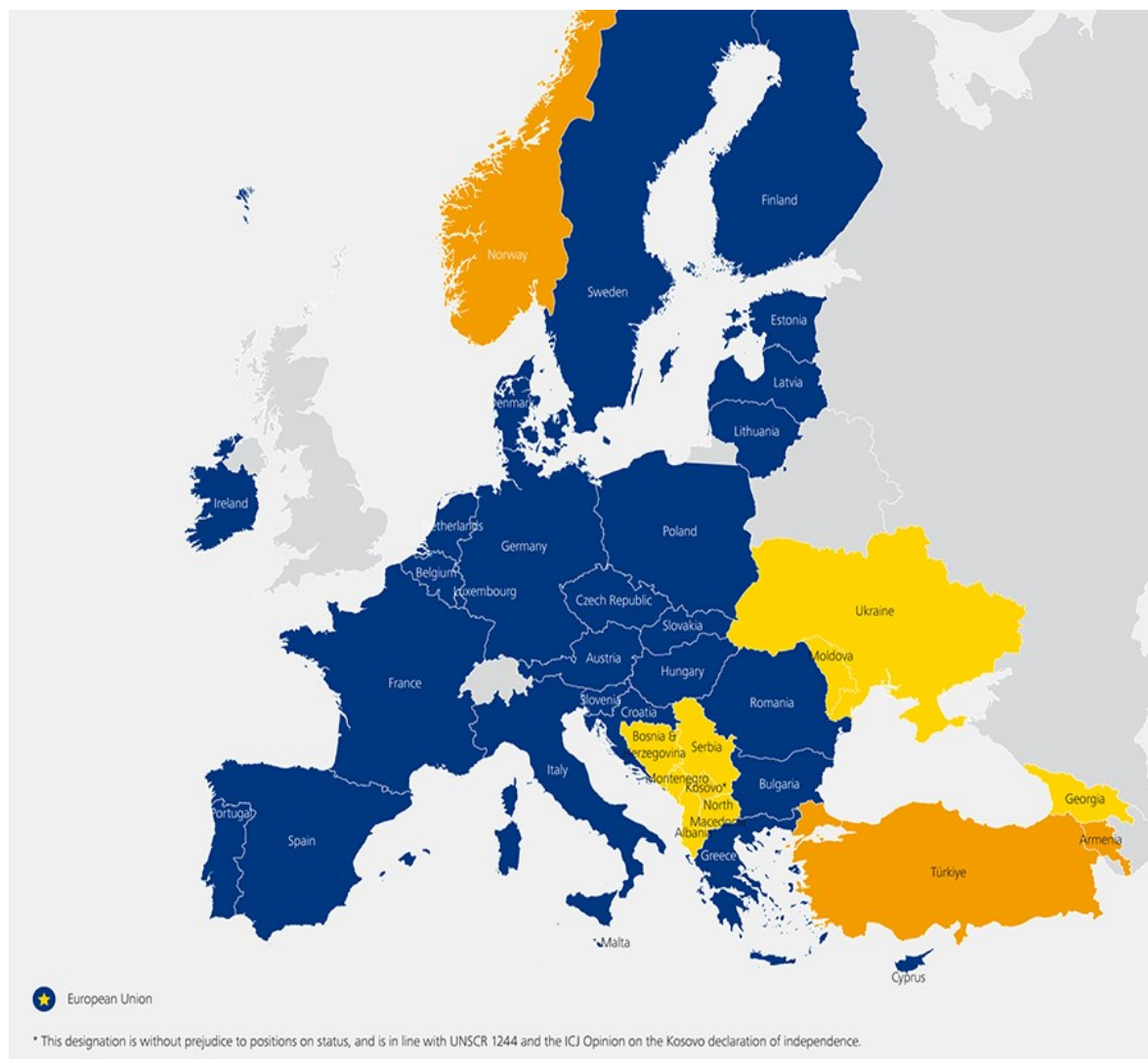
³⁰CIRCABC. (2016). Declarația politică privind cooperarea energetică între țările din Marea Nordului 2016 [Document oficial]. <https://circabc.europa.eu/ui/group/9198696f-e42c-4a88-b4f1-7a1788eb9b7c/library/f9baf2e3-832b-4db2-a627-36950a243f69/details>.

³¹Ibid.

³²Această desemnare nu aduce atingere pozițiilor privind statutul și este în conformitate cu Rezoluția 1244/1999 a Consiliului de Securitate al Națiunilor Unite și cu Avizul Curții Internaționale de Justiție privind declarația de independență a Kosovo.

³³Comunitatea Energiei. (n.d.). Cine suntem. <https://www.energy-community.org/aboutus/whoweare.html>.

³⁴Ibid.

Imaginea 7: Statele membre ale Comunității Energiei și observatori

Sursa: <https://www.energy-community.org/aboutus/howweare.html>

5. Acorduri multilaterale și bilaterale: În ceea ce privește acordurile multilaterale și bilaterale privind sectorul energetic, unele dintre cele mai importante care afectează securitatea regională a Europei și a Mediteranei de Est sunt următoarele:

a. Acordul dintre Turcia și Rusia care a fost semnat în 2010 privind *construcția centralei nucleare Akkuyu* în provincia sudică Mersin.³⁵

b. Memorandumurile privind infrastructura energetică dintre Grecia și Bulgaria care au fost semnate în 2023 privind: (1) securitatea aprovizionării și stocării gazelor naturale și (2) posibilitatea construirii unei noi conducte care va lega Alexandroupolis de Burgas³⁶, care a fost urmată de un *acord de interconectare semnat în 2024* între Interconectorul de gaze naturale Grecia-Bulgaria (ICGB) și Operatorul Sistemului de Transport (DESFA).³⁷

³⁵Yuksel, F. (29 iulie 2022). Rusia transferă 15 miliarde de dolari pentru Turkiye pentru NPP Akkuyu. Agentia Anadolu. <https://www.aa.com.tr/en/energy/nuclear/russia-transferring-15b-for-turkiye-for-akkuyu-npp/35933>.

³⁶Ekathimerini. (2023, 16 februarie). Grecia și Bulgaria semnează memorandumuri care "schimbă harta energetică a Europei de SE". <https://www.ekathimerini.com/news/1204875/greece-bulgaria-sign-memoranda-that-change-the-energy-map-of-se-europe/>.

³⁷Laurenson, J. (24 septembrie 2024). Interconectorul de gaze Grecia-Bulgaria semnează acordul Alexandroupolis cu operatorul de transport. <https://ceenergynews.com/lng/greece-bulgaria-gas-interconnector-signs-alexandroupolis-agreement-with-transmission-operator/>.

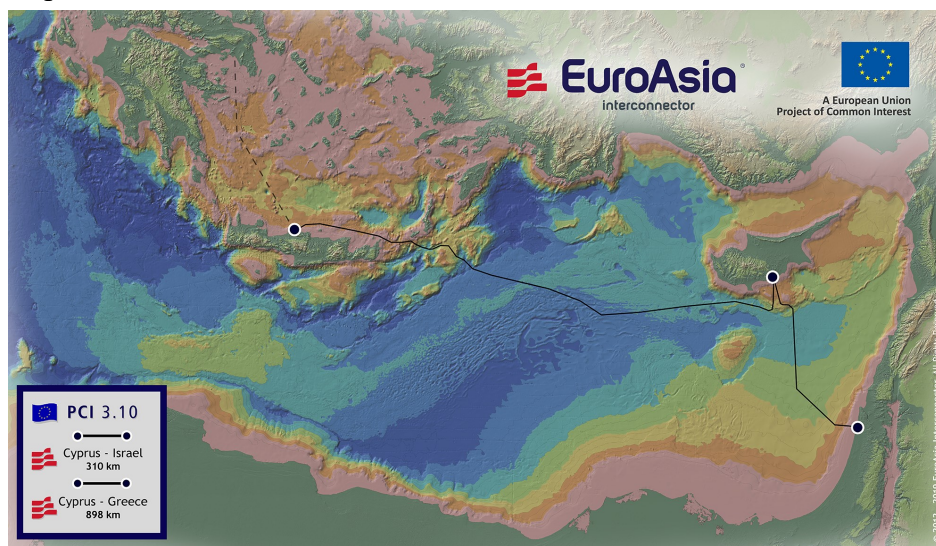
Potential Export Routes for Eastern Mediterranean Gas

Imaginea 8: Traseul propus de Est Med

Sursa: <https://tekmormonitor.blogspot.com/2018/11/israel-cyprus-greece-and-italy-agree-on.html>

c. Parteneriatul trilateral dintre Grecia, Cipru și Israel, care a fost consolidat în 2013, care prevede, printre altele, construcția conductei din *Marea Mediterană de Est* (EastMed) (**Imaginea 8**) și a *Interconectorului EuroAsia* (**Imaginea 9**), care va transfera gaze naturale și, respectiv, electricitate din Israel până în Grecia și apoi în Europa.³⁸

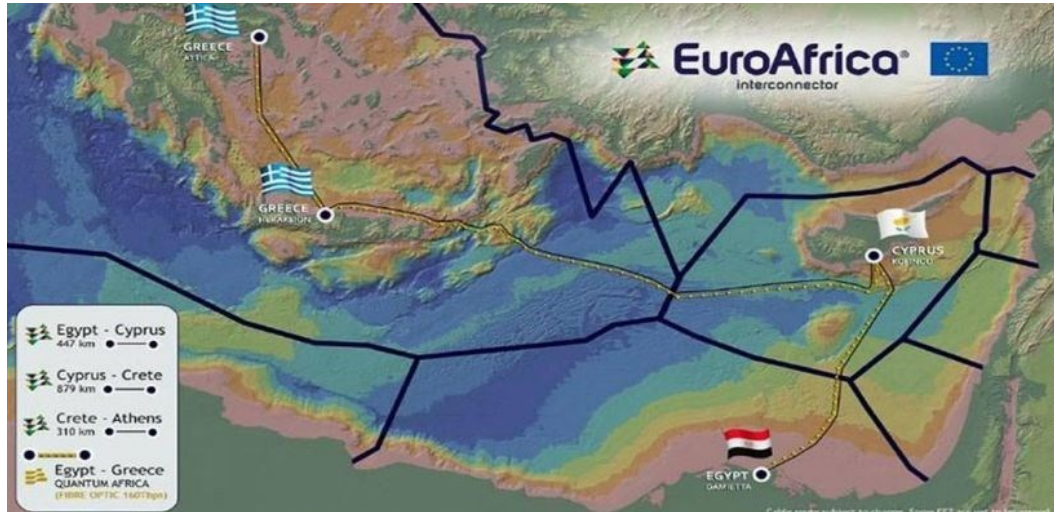

Imaginea 9: Ruta propusă pentru EuroAsia Interconnector

Sursa: <https://www.cbn.com.cy/article/2023/10/9/736298/greek-ipto-project-promoter-of-euroasia-interconnector/>

³⁸Koukakis, G. (2023). Al 9-lea Summit Trilateral al Ciprului, Greciei și Israelului: lupta Turciei pentru putere în Estul Mediteranei, Concurența dintre India și China în Orientul Mijlociu și Noua Eră a "Păcii Economice" [Ocazional Paper 1/2023]. Institutul HERMES de Afaceri Internaționale, Securitate și Geoeconomie. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.18271.84645>.

d. Parteneriatul trilateral dintre Grecia, Cipru și Egipt, care a fost consolidat în 2014, prevede, printre altele, construirea *Interconectorului EuroAfrica (Imaginea 11)* care va transfera energia electrică din Egipt în Grecia și apoi Europa.³⁹

Imaginea 10: Ruta propusă pentru EuroAfrica Interconnector

Sursa: <https://energyexpress.gr/news/syntoma-ta-egkainia-toy-euroafrica-interconnector-tis-175-twh-tha-fthanei-i-etisia-metaforiki>

e. Memorandumul de înțelegere (MoU) privind un parteneriat strategic între UE și Egipt, care a fost semnat în 2018.⁴⁰

f. Memorandumul de înțelegere privind un parteneriat strategic privind hidrogenul regenerabil între UE și Egipt, care a fost semnat în 2022.⁴¹

g. Memorandumul de înțelegere (MoU) privind cooperarea privind comerțul, transportul și exportul de gaze naturale către UE între UE, Egipt și Israel, care a fost semnat în 2022⁴², prevede (secțiunea 1) că cele două părți se vor strădui să:

”[...] lucreze în mod colectiv pentru a permite o livrare stabilă de gaze naturale către UE, care să fie în concordanță cu obiectivele de decarbonizare pe termen lung și să se bazeze pe principiul prețurilor orientate spre piață, în măsura în care aceasta coincide cu legile interne ale fiecărei părți, reglementările, politicile și procedurile [...] promovează reducerea scurgerilor de metan și, în special, examinează noi tehnologii pentru reducerea ventilației și arderii și explorează posibilitățile de utilizare a metanului captat de-a lungul întregului lanț de aprovizionare”.⁴³

În ceea ce privește rețeaua europeană de infrastructură energetică, aceasta constă din mai multe conducte de gaze naturale și petrol care provin din Rusia și Caucaz (Imaginea 12) pe lângă o serie de conducte care vin din Africa (Imaginea 13). În plus, se dezvoltă o infrastructură energetică semnificativă în orașul Alexandroupolis (Grecia).⁴⁴

³⁹Shama, N. (2019). *Between Alliance and Entente: The Egyptian-Greek-Cypriot Partnership*, în Tziarras, Z. (ed.), *The New Geopolitics of the Eastern Mediterranean: Trilateral Partnerships and Regional Security. Re-imagining the Eastern Mediterranean Series: PCC Report*, 3. Nicosia: PRIO Cyprus Centre, 95-110. <https://cdn.cloud.prio.org/files/0548bfa7-dc4f-4818-b860-1f8b051241ae/The%20New%20Geopolitics%20of%20the%20Eastern%20Mediterranean%20-%20Chapter%20-%20-%20-%20-%20Alliance%20and%20-%20Nael%20Shama.pdf?inline=true>.

⁴⁰Comisia Europeană. (23 aprilie 2018). *Memorandum de înțelegere privind un parteneriat strategic în domeniul energiei între Uniunea Europeană și Republica Arabă Egipt 2018-2022*. https://energy.ec.europa.eu/system/files/2018-04/eu-egypt_mou_0.pdf.

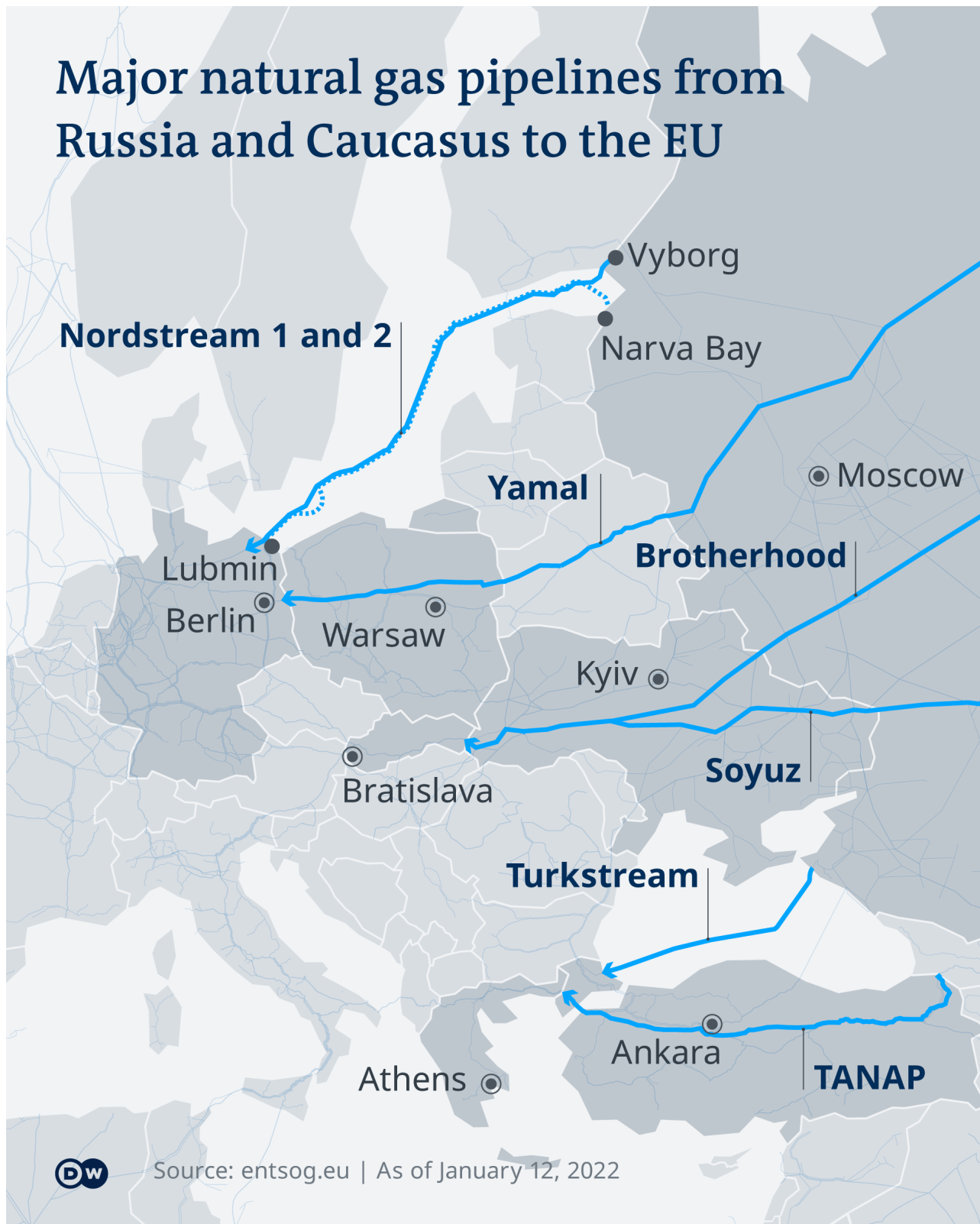
⁴¹Comisia Europeană. (2022, 16 noiembrie). *Memorandum de înțelegere privind un parteneriat strategic privind hidrogenul regenerabil între Uniunea Europeană și Republica Arabă Egipt*. https://energy.ec.europa.eu/publications/memorandum-understanding-strategic-partnership-renewable-hydrogen-between-european-union-and-arab_en.

⁴²European Commission. (2022, June 17). *EU Egypt Israel Memorandum of Understanding*. https://energy.ec.europa.eu/document/download/c9e9d864-1e30-48ec-a0c3-b4de89873b65_en?filename=MoU%20EU%20Egypt%20Israel.pdf.

⁴³Ibid.

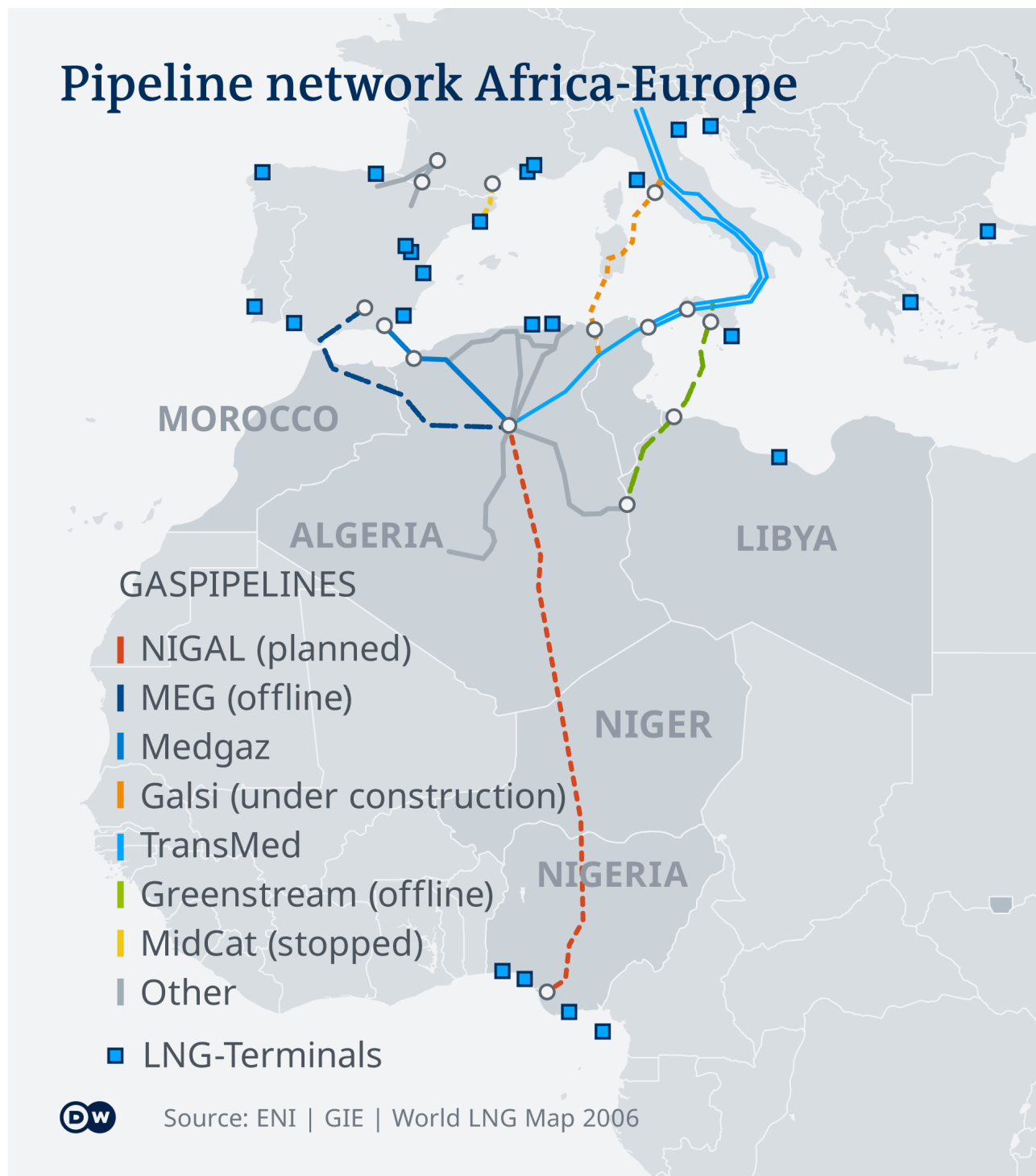
⁴⁴Lousios, K. (2024). *Valoarea geopolitică a Mediteranei de Est și rolul Greciei în securitatea energetică a Europei, prin interconexiuni energetice și zăcăminte de energie naturală*. *Pulsul geostrategic*. Numărul 295, 42-50.

Imaginea 11: Rețeaua de gazoducte din Rusia și Caucaz către Europa

Sursa: <https://www.dw.com/en/eu-prepares-for-russia-to-cut-off-gas-supply-over-sanctions/a-62493092>

Imaginea 12: Rețeaua de gazoducte din Africa

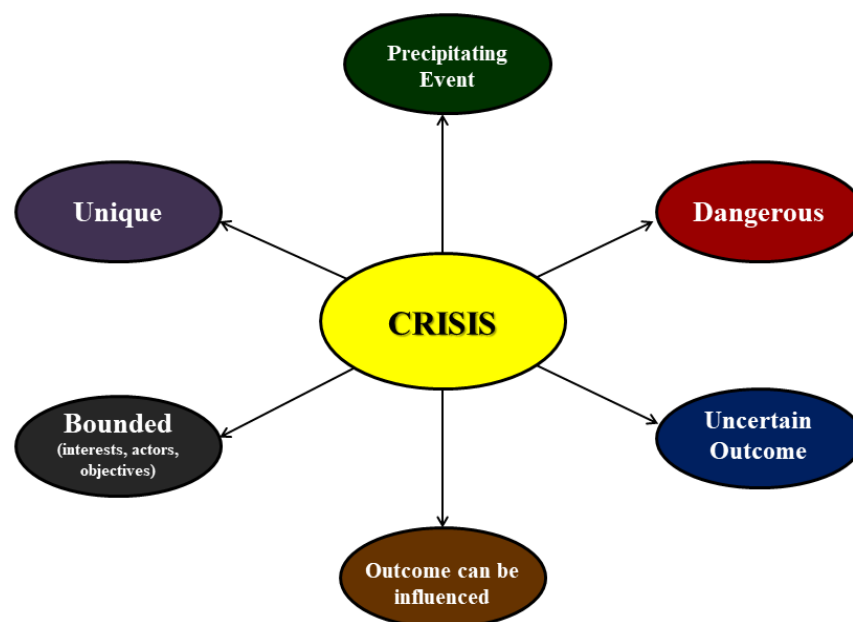
Sursa: <https://corporate.dw.com/en/europe-looks-to-africa-to-fill-natural-gas-gap/a-61017873>

Crize și incidente energetice contemporane

Înainte de a ne referi la crizele energetice care au avut loc în secolele 20 și 21, este imperativ să oferim o definiție pentru cuvântul grecesc "criză" care provine din verbul "κρίνω" care înseamnă "a face o judecată, a evalua o situație". Criza este o situație în care buna desfășurare a unui proces este perturbată, sau în care structurile, valorile sau instituțiile consacrate sunt perturbate sau contestate în practică. În ceea ce privește caracteristicile unei crize de securitate (**Imaginea 13**)⁴⁵, acestea includ următoarele:

⁴⁵Inițiativa de politică a Parley. (21 octombrie 2021). Caracteristicile "crizei". <https://www.parleypolicy.com/post/the-characteristics-of-crisis>.

1. Există un eveniment precipitant, fie că este accidental sau intenționat.
2. Este periculos pentru cel puțin o parte implicată în criză.
3. Rezultatul este incert.
4. Părțile la criză sunt capabile să influențeze rezultatele.
5. Este limitat.
6. Este unic.

Imaginea 13: Cele 6 caracteristici ale unei crize
Sursa: Compilat de Georgios Koukakis

În ceea ce privește marile *crize energetice* contemporane, acestea se disting în două (2) categorii principale; *primare* în cazul în care sunt cauzate de o defecțiune a sectorului energetic și *secundare* dacă sunt consecința disfuncționării unei crize într-un alt sector precum criza militară, criza economică etc. Cele mai importante crize (referite în ordine cronologică) care au avut loc în secolele XX și XXI sunt următoarele:

1. Criza primară a petrolului, din 1973, care a fost cauzată de embargoul impus de membrii OPEC SUA, Țările de Jos, Portugalia, Rhodesia și Africa de Sud⁴⁶, datorită sprijinului acesteia din urmă care a fost oferit Israelului în timpul războiului arabo-israelian din 1973. (Războiul Yom Kippur).⁴⁷

2. Criza secundară a petrolului din 1979, care a fost cauzată de Revoluția iraniană care a avut loc în același an și de războiul dintre Iran și Irak care a fost inițiat anul următor.⁴⁸

3. Criza secundară a petrolului din 1990, care a fost cauzată de războiul dintre Irak și Kuweit care a avut loc în același an.⁴⁹

4. Criza primară a petrolului din 2014, cauzată de prăbușirea prețului petrolului.⁵⁰

⁴⁶Britannica, T. Editors of Encyclopaedia (2024, august 23). embargo arab al petrolului. Enciclopedia Britannica. <https://www.britannica.com/event/Arab-oil-embargo>.

⁴⁷Kettell, S. (26 iunie 2024). criza petrolului. Enciclopedia Britannica. <https://www.britannica.com/money/oil-crisis>.

⁴⁸Ibid.

⁴⁹Verleger, P. K. (1990). Înțelegerea crizei petrolului din 1990. *The Energy Journal*, 11(4), 15–33. <http://www.jstor.org/stable/41322669>.

⁵⁰Banca Mondială (26 iunie 2024). criza petrolului. Enciclopedia Britannica. <https://www.britannica.com/money/oil-crisis>.

5. Criza energetică secundară din 2022, cauzată de Războiul din Ucraina, parțial din cauza creșterii prețurilor la energie ca urmare a tendinței generale a piețelor după izbucnirea oricărei crize militare și parțial din cauza întreruperii intenționate a fluxului de gaz în Europa în numele Rusiei.⁵¹

În ceea ce privește "incidențele" contemporane de securitate energetică, cel mai recent se referă la exploziile care au avut loc la 26 septembrie 2022 pe gazoductele rusești Nord Stream care furnizează gaz Germaniei, incident care a determinat atât Rusia, cât și Occidentul să se acuze reciproc de sabotaj.⁵²

Interconectarea securității energetice cu alte domenii de politică

În ceea ce privește interconectarea securității energetice cu alte domenii, trebuie menționat că atunci când securitatea energetică este amenințată – de exemplu în timpul unei crize sau prin impunerea de sancțiuni – atât sectorul public, cât și cel privat funcționează defectuos, deoarece sunt extrem de dependente de resursele energetice, ducând treptat la alte crize, cum ar fi crizele alimentare, crizele economice și umanitare.

În plus, securitatea economică este interconectată cu următoarele domenii:

1. Economie: Primul domeniu de politică la care mă gândesc atunci când ne referim la securitatea energetică este economia, întrucât fără energie nu poate exista industrie, transporturi și comerț. În plus, exporturile de energie joacă pentru mai multe state un rol semnificativ în economia lor.

2. Securitate și apărare: Un alt domeniu care este interconectat cu securitatea energetică este sectorul securității și apărării, întrucât primul este strâns legat de sectorul industriei de apărare, întrucât întreprinderile publice și private de apărare depind de disponibilitatea și accesibilitatea resurselor energetice. Mai mult, energia este necesară pentru funcționarea aproape a oricărui tip de mijloace militare (vehicule, tancuri, elicoptere, avioane, nave de război, submarine etc.).

3. Reziliență: Deși nu este întotdeauna suficient de stresată, reziliența este o condiție prealabilă a securității. De exemplu, pentru ca un actor să obțină securitatea energetică (să fie protejat de amenințările la adresa sectorului său energetic), trebuie să se asigure că vulnerabilitățile sale legate de sectorul său energetic sunt reduse la minim. Astfel, reziliența energetică este strâns legată de cei patru (4) factori menționați mai sus de disponibilitate, fiabilitate, accesibilitate și durabilitate. Tocmai acesta este motivul pentru care reziliența este evidențiată în mai multe documente strategice ale actorilor mari.⁵³

4. Sănătatea publică: În ceea ce privește sănătatea publică, aceasta este, de asemenea, legată de securitatea energetică, mai ales deoarece producția de medicamente și furnizarea de asistență medicală în structurile publice (spital, centre de sănătate etc.) depind de sursele de energie pentru a funcționa corect.

5. Drepturile omului: Chiar dacă securitatea energetică și drepturile omului par a fi două domenii care nu sunt conectate, acesta nu este cazul, deoarece energia este crucială pentru fiecare om pentru a menține un nivel minim de trai. Aceasta conform *articolului 25 din Declarația Universală a Drepturilor Omului*:

"Orice persoană are dreptul la un nivel de trai adecvat pentru sănătatea și bunăstarea sa și a familiei sale, inclusiv la hrană, îmbrăcăminte, locuință și îngrijire medicală și la serviciile sociale necesare, precum și dreptul la securitate în caz de șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau altă lipsă de existență în împrejurări independente de voința sa".⁵⁴

6. Intelligence: este un alt domeniu relativ care este esențial pentru menținerea securității energetice, deoarece facilitează producerea de evaluări privind tendințele viitoare ale pieței, descoperirea de noi surse de energie, acțiunile concurenților și, bineînțeles, eficacitatea măsurilor luate de către un actor împotriva sau în favoarea altuia.

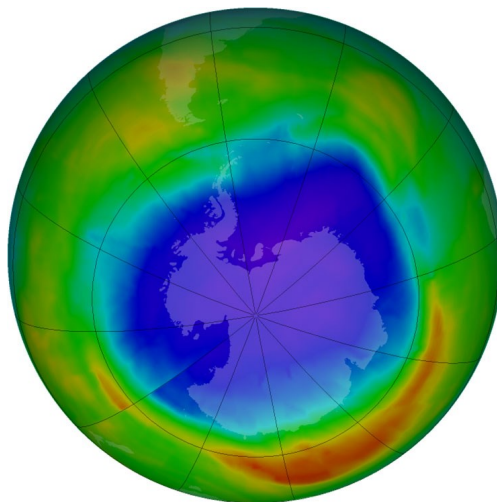
7. Tehnologie: Pe lângă domeniile menționate mai sus, tehnologia este unul dintre cele mai importante domenii care este strâns legată, printre altele, de securitatea energetică, deoarece noile mijloace și

⁵¹BBC. (29 septembrie 2022). Nord Stream 1: Cum Rusia reduce aprovizionarea cu gaze către Europa. <https://www.bbc.com/news/world-europe-60131520>.

⁵²Adomaitis, N. & Ahlander, J. (2024, 07 februarie). Nord Stream: Ce se știe despre exploziile misterioase ale conductelor? Reuters. <https://www.reuters.com/world/europe/qa-what-is-known-about-nord-stream-gas-pipeline-explosions-2023-09-26/>.

⁵³Koukakis, G. (2023). Reziliență: evidențierea importanței sale pentru securitate și dezvoltare prin trimiteri la documentele strategice de securitate (naționale) ale actorilor internaționali. HAPSc Policy Briefs Series, 4(1), 77–87. <https://doi.org/10.12681/hapscpbs.35186>.

metode tehnologice care sunt în curs de dezvoltare pot fi, de asemenea, integrate în mai multe aspecte ale sectorului energetic. Eficacitatea lanțurilor de aprovizionare și securitatea fizică a infrastructurii energetice critice este îmbunătățită, acum se poate face exploatarea zăcămintelor de energie care nu era posibilă în trecut, etc.

Imaginea 14: Ilustrație a ozonului total peste polul Antarctic

Sursa: <https://science.nasa.gov/climate-change/faq/is-the-ozone-hole-causing-climate-change/>

8. Mediu: În ceea ce privește mediul, acesta este, de asemenea, legat de securitatea energetică, în principal din cauza impactului negativ al emisiilor (în principal CO₂) care sunt produse de arderea surselor de energie neregenerabile asupra mediului. Aceste emisii dăunează stratului de ozon al atmosferei (**Imaginea 14**), ducând la încălzirea globală care a fost legată de schimbările climatice.⁵⁵

Observații finale

Luând în considerare informațiile prezentate în articol, se ajunge la concluzia că securitatea energetică este o componentă vitală a securității naționale și nu trebuie trecută cu vederea, deoarece aceasta va avea consecințe majore și în alte multe domenii de politică în afară de economie, precum securitatea și apărarea. De fapt, pentru ca un stat să atingă obiectivele "tranziției ecologice" globale, va trebui să-și modifice mijloacele militare astfel încât acestea să poată opera pe surse regenerabile de energie, acțiune care nu numai că își mărește cheltuielile, ci afectează și nivelul de securitate militară. În ceea ce privește principala provocare pentru fiecare stat, aceasta constă în capacitatea de a menține dezvoltarea, pe lângă atingerea obiectivului tranziției ecologice, pentru a-și spori și securitatea de mediu. În ceea ce privește principala oportunitate care ne așteaptă, ea constă în capacitatea de a ține pasul cu progresele tehnologice rapide și de a promova integrarea noilor tehnologii "verzi" în sectorul public și privat pentru rezistență. În sfârșit, este imperativ ca toată lumea să țină cont de importanța sectorului energetic nu numai la nivel național, ci și personal, cum ar fi:

"Energia este elementul vital al economiei globale. De la încălzirea caselor până la alimentarea fabricilor noastre, tot ceea ce facem depinde de un flux fiabil de energie la prețuri accesibile".

---

⁵⁵National Aeronautics and Space Administration. (n.d.). Is the ozone hole causing climate change?. <https://science.nasa.gov/climate-change/faq/is-the-ozone-hole-causing-climate-change/>.

Bibliografie:

- Koukakis, G. (2023). Permacrises and Polycrises: Outlining the Contemporary Security Environment through References to Strategic Documents of Regional and International Actors. *HAPSc Policy Briefs Series*, Vol 4 (2). 55-64. <https://doi.org/10.12681/hapscpbs.36661>.
- Stern, M., & Öjendal, J. (2010). Mapping the Security–Development Nexus: Conflict, Complexity, Cacophony, Convergence? *Security Dialogue*, 41(1), 5–29. <http://www.jstor.org/stable/26301183>.
- Neocleous, M. (2000). Against security. *Radical Philosophy*, 100, 7-15. <https://www.radicalphilosophy.com/article/against-security>.
- Department of State. (n.d.). *National Security Act of 1947*. [https://history.state.gov/milestones/1945-1952/national-security-act#:~:text=The%20National%20Security%20Act%20of,National%20Security%20Council%20\(NSC\)](https://history.state.gov/milestones/1945-1952/national-security-act#:~:text=The%20National%20Security%20Act%20of,National%20Security%20Council%20(NSC)).
- Buzan, B. (1983). *People, States, and Fear: The National Security Problem in International Relations*. Sussex: Wheatsheaf Books.
- Buzan, B. & Hansen, L. (2009). *People, States, and Fear: The National Security Problem in International Relations*. New York: Cambridge University Press.
- United Nations Development Programme. (1994). *Human Development Report 1994*. <https://hdr.undp.org/system/files/documents/hdr1994encompletenostatspdf.pdf>.
- Graham, K. & Felicio, T. (2005). Regional Security and Global Governance: A Proposal for a 'Regional-Global Security Mechanism' in Light of the UN High-Level Panel's Report, *Egmont Paper*. <http://aei.pitt.edu/8985/>.
- Krause, K. & Jütersonke, O. (2005). 'Peace, Security and Development', *Security Dialogue*, 36(4), 447-462. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0967010605060449>.
- Bailes, A. & Cottey, A. (2006). Regional security cooperation in the early 21st century, in Bailes, A. (ed.) *SIPRI Yearbook 2006: Armaments, Disarmament and International Security*. New York: Oxford University Press.
- Cha, V. (2000). Globalization and the Study of International Security, *Journal of Peace Research*, 37(3), 391-403. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0022343300037003007>.
- United Nations. (2023). *Determined: Report of the Secretary-General on the Work of the Organization*. https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/sg_annual_report_2023_en_0.pdf.
- Holmes, K. (2015). What Is National Security?. *The Heritage Foundation*, https://www.heritage.org/sites/default/files/2019-10/2015_IndexOfUSMilitaryStrength_What%20Is%20National%20Security.pdf.
- Koukakis, G. (2022). The National Security Strategy of the USA: Background, Recent Developments and Future Considerations Regarding the International Security Environment. *HAPSc Policy Briefs Series*, 3 (2), 122–132. <https://doi.org/10.12681/hapscpbs.33792>.
- Republic of France. (2022). National Strategic Review. <https://www.sgdsn.gouv.fr/files/files/rns-uk-20221202.pdf>.
- Government of the United Kingdom. (2023, March 13). Integrated Review Refresh 2023: Responding to a more contested and volatile world. <https://www.gov.uk/government/publications/integrated-review-refresh-2023-responding-to-a-more-contested-and-volatile-world>.
- Government of the UK. (2022, April 07). British energy security strategy. <https://www.gov.uk/government/publications/british-energy-security-strategy/british-energy-security-strategy>.
- La Moncloa. (2024, October 11). The Government of Spain approves the More Energy Security Plan to protect consumers and reduce gas consumption. https://www.lamoncloa.gob.es/lang/en/gobierno/councilministers/paginas/2022/20221011_council.aspx.
- European Commission. (n.d.). Energy union. https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-strategy/energy-union_en.
- European Commission. (n.d.). REPowerEU at a glance. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal/repowereu-affordable-secure-and-sustainable-energy-europe_en.
- Σταμπολής, Κ. & Μεζαρτάσογλου, Δ. (2018). *Η Ενεργειακή Ασφάλεια της Ελλάδας και Προτάσεις για την Βελτίωσή της* [Μελέτη (Μ 51)]. Ινστιτούτο Ενέργειας Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Αθήνα. https://www.iene.gr/articlefiles/energgeiki-asfaleia_elladas.pdf.
- East Mediterranean Gas Forum. (n.d.). Overview. <https://emgf.org/pages/about/overview.aspx>.
- East Mediterranean Gas Forum. (n.d.). Member Countries. https://emgf.org/pages/emgf/all_members.aspx.
- East Mediterranean Gas Forum. (n.d.). GIAC. https://emgf.org/pages/about/GIAC_group.aspx.
- East Mediterranean Gas Forum. (n.d.). RAAC. <https://emgf.org/pages/about/RAAC.aspx>.

- East Mediterranean Gas Forum. (n.d.). STAC. <https://emgf.org/pages/about/STAC.aspx>
- Organization of the Petroleum Exporting Countries. (n.d.). Brief History. https://www.opec.org/opec_web/en/about_us/24.htm.
- Organization of the Petroleum Exporting Countries. (n.d.). Member Countries. https://www.opec.org/opec_web/en/about_us/25.htm.
- Organization of the Petroleum Exporting Countries. (n.d.). Our Mission. https://www.opec.org/opec_web/en/about_us/23.htm.
- CIRCABC. (2016). Political Declaration on energy cooperation between the North Seas Countries 2016 [Official Document]. <https://circabc.europa.eu/ui/group/9198696f-e42c-4a88-b4f1-7a1788eb9b7c/library/f9baf2e3-832b-4db2-a627-36950a243f69/details>.
- Energy Community. (n.d.). Who we are. <https://www.energy-community.org/aboutus/whoweare.html>.
- Yuksel, F. (2022, July 29). Russia transferring \$15B for Türkiye for Akkuyu NPP. *Anadolu Agency*. <https://www.aa.com.tr/en/energy/nuclear/russia-transferring-15b-for-turkiye-for-akkuyu-npp/35933>.
- Ekathimerini. (2023, February 16). Greece, Bulgaria sign memoranda that ‘change the energy map of SE Europe’. <https://www.ekathimerini.com/news/1204875/greece-bulgaria-sign-memoranda-that-change-the-energy-map-of-se-europe/>.
- Laursen, J. (2024, September 24). Greece-Bulgaria gas interconnector signs Alexandroupolis agreement with transmission operator. <https://ceenergynews.com/Ing/greece-bulgaria-gas-interconnector-signs-alexandroupolis-agreement-with-transmission-operator/>.
- Koukakis, G. (2023). The 9th Trilateral Summit of Cyprus, Greece and Israel: Türkiye’s struggle for power in the Eastern Mediterranean, the Competition between India and China in the Middle East, and the New Era of “Economic Peace” [Occasional Paper 1/2023]. *HERMES Institute of International Affairs, Security & Geoeconomy*. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.18271.84645>.
- Shama, N. (2019). Between Alliance and Entente: The Egyptian-Greek-Cypriot Partnership, in Tziarras, Z. (ed.), *The New Geopolitics of the Eastern Mediterranean: Trilateral Partnerships and Regional Security*. Re-imagining the Eastern Mediterranean Series: PCC Report, 3. Nicosia: PRIO Cyprus Centre, 95-110. <https://cdn.cloud.prio.org/files/0548bfa7-dc4f-4818-b860-1f8b051241ae/The%20New%20Geopolitics%20of%20the%20Eastern%20Mediterranean%20-%20Chapter%206%20-%20Between%20Alliance%20and%20-%20Nael%20Shama.pdf?inline=true>.
- European Commission. (2018, April 23). Memorandum of understanding on a strategic partnership on energy between the European union and the Arab republic of Egypt 2018-2022. https://energy.ec.europa.eu/system/files/2018-04/eu-egypt_mou_0.pdf.
- European Commission. (2022, November 16). Memorandum of understanding on a strategic partnership on renewable hydrogen between the European union and the Arab republic of Egypt. https://energy.ec.europa.eu/publications/memorandum-understanding-strategic-partnership-renewable-hydrogen-between-european-union-and-arab_en.
- European Commission. (2022, June 17). EU Egypt Israel Memorandum of Understanding. https://energy.ec.europa.eu/document/download/c9e9d864-1e30-48ec-a0c3-b4de89873b65_en?filename=MoU%20EU%20Egypt%20Israel.pdf.
- Lousios, K. (2024). The Geopolitical Value of the Eastern Mediterranean and the Role of Greece in Europe’s Energy Security, through Energy Interconnections and Natural Energy Deposits. *Geostrategic Pulse*. Issue 295.
- Parley Policy Initiative. (2021, October 21). The Characteristics of “Crisis”. <https://www.parleypolicy.com/post/the-characteristics-of-crisis>.
- Britannica, T. Editors of Encyclopaedia (2024, August 23). *Arab oil embargo*. *Encyclopedia Britannica*. <https://www.britannica.com/event/Arab-oil-embargo>.
- Kettell, S. (2024, June 26). *Oil crisis*. *Encyclopedia Britannica*. <https://www.britannica.com/money/oil-crisis>.
- Verleger, P. K. (1990). Understanding the 1990 Oil Crisis. *The Energy Journal*, 11(4), 15–33. <http://www.jstor.org/stable/41322669>.
- The World Bank (2024, June 26). *Oil crisis*. *Encyclopedia Britannica*. <https://www.britannica.com/money/oil-crisis>.
- BBC. (2022, September 29). Nord Stream 1: How Russia is cutting gas supplies to Europe. <https://www.bbc.com/news/world-europe-60131520>.

- Adomaitis, N. & Ahlander, J. (2024, February 07). Nord Stream: What's known about the mystery pipeline explosions? *Reuters*. <https://www.reuters.com/world/europe/qa-what-is-known-about-nord-stream-gas-pipeline-explosions-2023-09-26/>.
- Koukakis, G. (2023). Resilience: Highlighting its Importance for Security and Development through References to (National) Security Strategic Documents of International Actors. *HAPSc Policy Briefs Series*, 4 (1), 77–87. <https://doi.org/10.12681/hapscpbs.35186>.
- United Nations. (n.d.). Universal Declaration of Human Rights. <https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights>.
- National Aeronautics and Space Administration. (n.d.). Is the ozone hole causing climate change?. <https://science.nasa.gov/climate-change/faq/is-the-ozone-hole-causing-climate-change/>.

2. SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ

O întoarcere la rădăcini, singura soluție pentru a pune capăt degradării Europei!

Dr. Jean MARSIA (Belgia)

După ce a remarcat degradarea Europei și a amintit de impulsul federalist care, din 1941 până în 1947, ar fi putut produce o constituție europeană, acest articol va trebui să remarce că, din 1948, unificarea Europei a început pe drumul fără final al integrării statelor. Apoi cere o întoarcere pe calea cea bună.

O Europă în pierdere, s-a decis!

În aprilie 2024, dl. Letta a lansat "Mult mai mult decât o piață", o viziune de perspectivă asupra viitorului pieței unice. La 09 septembrie 2024, dl, Draghi a putut, în sfârșit, să dezvăluie "Viitorul competitivității europene". Ambele denunță declinul industrial, economic și financiar al Europei, în special în raport cu Statele Unite ale Americii (SUA) și China comunistă. Ei solicită reforme de anvergură ale Uniunii Europene (UE), dar fără a indica pe care le consideră dezirabile. În urmă cu un sfert de secol, Comisia Europeană, prezidată de domnul Prodi, a perceput această retrogradare și a propus Strategia de la Lisabona pentru a o contracara, dar în zadar: guvernele statelor membre au rămas pasive.

În domeniul geopolitic, retrogradarea este mai profundă și mai veche: din 1949, statele europene au renunțat să ne asigure securitatea și au cerut SUA să ne protejeze, ceea ce au făcut în mod eficient. Statele noastre, fiind

protectorate, sunt dependente, iar europenii plătesc prețul pentru protecție. Agresiunile comise de Rusia împotriva Georgiei, în 2008, și apoi a Ucrainei, din 2014, ne-au reamintit cât de neînsemnate și neputincioase sunt autoritățile UE, pe scena internațională, dar și pe plan intern: Ungaria continuă să blocheze plata a peste 6 miliarde de euro din fondul european, care rambursează statelor membre pentru armele pe care le oferă Ucrainei, precum și subscrierea unui împrumut de 35 de miliarde de euro care ar constitui contribuția europeană la un pachet de ajutoare G7 de 50 de miliarde de dolari către Ucraina, dobânda pentru activele înghețate rusești fiind utilizate pentru rambursarea împrumutului. Politica industrială de apărare a UE este neapărat incompletă, întrucât nu există o politică europeană de apărare, pe care doar un stat federal european ar putea să o definească și să o pună în aplicare. Fără guvernantă și procese decizionale eficiente, UE nici măcar nu a fost capabilă să producă un milion de obuze de 155 mm pe care le promisese Ucrainei în 2023.

Pentru a scoate Europa din degradarea industrială, economică și financiară, din dependența ei de apărare, o reformă a tratatelor ar fi ineficientă. Comisia Europeană nu este o putere executivă, iar Consiliul European nu definește bine principalele axe strategice ale UE, pentru că îi pasă puțin de interesul general al europenilor, preocupat mai ales de interesele guvernelor statelor membre.

Sursa: <https://noticiaspia.com/la-ue-avanza-hacia-una-fuerza-de-intervencion-militar-conjunta/>

Un guvern european legitim, democratic, controlat de Parlament, în cadrul unei constituții federale, este esențial. Ar fi ușor de obținut dacă Parlamentul, reprezentantul legitim al cetățenilor, s-ar declara organ constitutiv, inspirat de pionierii unificării europene.

Ce înseamnă să revii la origini?

În 1941, activiștii antifasciști Altiero Spinelli, Ernesto Rossi și Eugenio Colorni, exilați la Ventotene, o mică insulă din Marea Tireniană, au scris "Pentru o Europă Liberă și Unită. Proiect de manifest"¹, care a fost vehiculat în cadrul rezistenței europene de către Ursula Hirschmann, soția lui Colorni. Acest *Manifest de la Ventotene* a pledat, în mijlocul războiului, pentru unirea politică a Europei sub forma unui stat federal. A fost adoptat ca program de Mișcarea Federalistă Europeană, fondată în august 1943 la Milano.

Guvernele din Belgia, Țările de Jos și Luxemburg au semnat la Londra un acord monetar la 21 octombrie 1943 prin care prefigura zona euro. Acesta a fost completat la 05 septembrie 1944 printr-o convenție vamală care stabilește un tarif comun și prevede crearea unei uniuni economice Benelux, precursorul Uniunii Economice și Monetare Europene.²

În 1944, la 31 martie, 29 aprilie, 20 mai și 06 și 07 iulie, pastorul Willem Visser't Hooft a reunit la Geneva reprezentanți ai mișcărilor de rezistență din Danemarca, Franța, Italia, Norvegia, Țările de Jos, Polonia, Cehoslovacia și Iugoslavia, precum și cele ale unui grup de activiști germani anti-nazisti pentru a se pregăti pentru apariția, după război, a unei Europe federale și democratice precum cea propusă de *Manifestul de la Ventotene. Manifestul Rezistenței Europene*, care a rezultat din munca lor, a stipulat ca obiectivele Rezistenței să fie atinse numai dacă toate țările sunt de acord să depășească dogma suveranității absolute a statelor convenind să se integreze într-o organizație federală, singurul capabil să garanteze democrația, justiția socială și respectul pentru drepturile omului, dar și să asigure participarea pașnică a poporului german la viața europeană. *Manifestul Rezistenței Europene*³ pledează pentru crearea unei uniuni federale între popoarele Europei, stabilirea unui guvern responsabil față de popoarele țărilor membre ale federației, a unei armate sub comanda acestui guvern federal și a unei curți supreme competente, capabilă să judece chestiunile legate de interpretarea constituției federale și să soluționeze orice dispute între statele membre ale federației. La 19 septembrie 1946, Churchill a ținut un discurs la Universitatea din Zurich despre unitatea europeană, care a susținut o apropiere franco-germană și a propus "un fel de Statele Unite ale Europei", dar fără a implica Marii Britanie.

În octombrie 1946, Richard Coudenhove-Kalergi a trimis un chestionar la peste patru mii de parlamentari din Europa de Vest cu privire la constituirea unei federații europene în cadrul Organizației Națiunilor Unite. Numeroasele răspunsuri pozitive l-au determinat să organizeze primul congres al Uniunii Parlamentare Europene (EPU), la Gstaad, între 08 și 10 septembrie 1947. Acesta a reunit 114 europarlamentari și senatori din zece țări pentru a dezbate cea mai eficientă modalitate de promovare a federalismului european. Din păcate, nu a fost elaborat niciun proiect de Constituție europeană, care să stabilească puteri executive, legislative și judiciare, precum și o monedă europeană comună.

Integrarea statelor europene, inadecvată din punct de vedere geopolitic

Lovitura de stat de la Praga, din februarie 1948, și blocada Berlinului din luna mai au întărit percepția asupra amenințării pe care o reprezenta Armata Roșie pentru Europa. Pe 17 martie, Tratatul Uniunii Occidentale a fost semnat la Bruxelles între Belgia, Țările de Jos și Luxemburg, Franța și Regatul Unit, pentru a-și coordona eforturile de apărare, dar ce ar putea face cele 10 divizii ale acestor cinci țări în fața celor 150-175 divizii sovietice? Între 07 și 10 mai 1948, a avut loc la Haga un Congres Internațional al Europei sub președinția de onoare a lui Winston Churchill. Comitetul Internațional de Coordonare al Mișcărilor pentru Unitatea Europeană a reunit aproape 800 de personalități din majoritatea țărilor Europei de Vest: politicieni (parlamentari și miniștri), lideri de afaceri și de sindicat, jurnaliști, intelectuali etc. Au fost reprezentate șaptesprezece țări și au fost prezenți și observatori din Europa de Est și SUA. În timpul dezbaterilor, tendințele ideologice s-au ciocnit: francezii, belgienii, italienii, olandezii și majoritatea sindicalistilor erau în favoarea federalismului, britanicii și scandinavii doreau o Uniune Europeană condusă de guverne și parlamente

¹Vezi Altiero Spinelli și Ernesto Rossi, prefață de Eugenio Colorni, *Il Manifesto di Ventotene / The Ventotene Manifesto. Prezentare de Enrico Letta și introduceri de Lucio Levi și Pier Virgilio Dastoli, Genova-Ventotene, 2021.*

²Acest acord și convenție au fost prelungiri ale Tratatului Uniunii Economice Belgiano-Luxemburghize (BLEU) din 25 iulie 1921, care a condus la o asociere monetară comună la 23 mai 1935.

³Vezi sn, "La Résistance et l'idée européenne", *Centrul Luxemburg pentru Istorie Contemporană și Digitală*, <https://www.cvce.eu/collections/unit-content/-/unit/02bb76df-d066-4c08-a58a-d4686a3e68ff/81649a8e-0558-4721-b443-d609f19dfa24>.

naționale. Unii pseudo-federaliști erau în favoarea unei tehnocrații; inspirați de Jean Monnet, au respins democrația și votul universal. Congresul de la Haga a propus crearea unui Centru European pentru Cultură, a unui Colegiu al Europei, a unei Adunări Parlamentare a Consiliului Europei și elaborarea unei Convenții Europene a Drepturilor Omului, dar a făcut ideea elaborării unei Constituții europene federale, până astăzi, uitată.

În 1949, la 4 aprilie, Tratatul de la Washington a făcut ca Europa de Vest să fie subordonată SUA. La 05 mai, Consiliul Europei a fost creat prin Tratatul de la Londra.

La 09 mai 1950, Robert Schuman a anunțat crearea unei "fedații" europene, pe care și-a propus să o inițieze printr-un tratat, Tratatul de la Paris, din 18 aprilie 1951, privind Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului (CECO), prin instituirea unei entități juridice supranaționale, independentă, funcțională, tehnocratică, birocratică, nedemocratică și opacă. Pe baza acesteia, René Pleven și guvernul francez au propus crearea unei Comunități Europene de Apărare (CEDE), care să aibă dreptul exclusiv de a apăra teritoriile europene ale statelor membre și de a produce armament. Acesta ar participa în numele lor la NATO, iar armatele sale ar fi supravegheate de Comandantul șef al Alianței Nord-Atlantice, care este încă general american. Primul care a ocupat această funcție a fost generalul Eisenhower care, la 03 iulie 1951, a sugerat "înființarea unei federații europene funcționale" care să simplifice "în mare măsură laborioasa mașinărie a NATO de apărare reciprocă".

În loc să-l asculte, Adunarea CECO a înființat, la 13 septembrie 1952, o Adunare ad-hoc, sub președinția lui Spaak, pentru a elabora proiectul de Constituție europeană prevăzut la articolul 38 din proiectul de tratat EDC. Juriștii americani, Carl J. Friedrich și Robert R. Bowie, precum și 37 de cercetători de la Harvard, finanțați de Fundația Ford, au comparat Constituțiile americană, elvețiană, canadiană și australiană, ceea ce a permis unui grup condus de Spinelli să formuleze o serie de rezoluții, pe baza cărora Spaak a elaborat nu un proiect de constituție, ci mai degrabă un proiect de tratat de instituire a Comunității Politice Europene (EPC). Carl J. Friedrich a deplâns faptul că este imposibil să se realizeze o democrație europeană dacă nu există o bază constituțională federală. Din fericire, la 30 august 1954, prim-ministrul francez, Pierre Mendès-France, a retras de pe ordinea de zi a Adunării Naționale Franceze ratificarea Tratatului de instituire a EDC, renunțând la ideea absurdă de a crea o armată europeană înainte de a defini o politică europeană de securitate.

Tratatul de la Washington a fost modificat pentru a crea Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO); Tratatul de la Bruxelles a fost modificat pentru a crea Uniunea Europei de Vest (UEO); în drept (noul articol IV al Tratatului) și de fapt, NATO a primit monopolul asupra mijloacelor de acțiune militară; UEO a avut doar o existență vegetativă până în 1987. Avea o Adunare Parlamentară, susținută de un Stat Major, un Institut pentru Studii de Securitate și un Comitet Militar, dar avea doar o divizie belgiană, patru britanice și patru franceze.

În 1955, Monnet a publicat "Statele Unite ale Europei au început". Cu cât trece mai mult timp, cu atât devine mai clar că a greșit. La 10 martie, domnul Beyen, ministrul de externe olandez, a propus o uniune economică, printr-o zonă de liber schimb și apoi o uniune vamală, pe care cei șase au acceptat-o la 02 iunie la Conferința de la Messina. La 26 februarie 1956, britanicii au propus, fără succes, o zonă de liber schimb cu cei șase, Regatul Unit, Elveția și scandinavii.

Tratatele de la Roma din 25 martie 1957 au instituit Comunitatea Economică Europeană (CEE) și o alta dedicată aplicațiilor industriale ale energiei atomice (Euratom). Primul paragraf al preambulului Tratatului CEE exprimă voința politică de a realiza "o uniune tot mai strânsă" între popoarele Europei, dar ceea ce Înaltele Părți Contractante au stabilit legal între ele nu îndeplinește acest obiectiv. Tratatele europene fundamentale nu sunt acte de drept constituțional internațional, deoarece un tratat este un act extern statului, o constituție este cel mai înalt, în ierarhia normelor, act intern al statului.

În 1961-1962, de Gaulle a propus fără succes cooperare politică interguvernamentală celor Șase, în domeniile politicii externe, afacerilor culturale și apărării, în vederea constituirii unei confederații de state, în așteptarea unei federații. În lipsa unui acord cu șase părți, Adenauer și de Gaulle au semnat în 1963 Tratatul franco-german de la Élysée, care ar fi trebuit să stabilească această cooperare între două părți, dar când a fost ratificat, Bundestag a adăugat un preambul care nu fusese negociat cu Franța, care a subordonat Tratatul, Tratatului de la Washington din 1949 și l-a golit de substanța sa. În 1965, De Gaulle a obținut fuziunea Înaltei Autorități a CECO, a Comisiei CEE și a Euratom, pentru a permite unei singure Comisii să-i reprezinte pe cei șase, să definească o politică comună în domeniul energiei, industriei sau transportului, pentru a facilita gruparea de firme sau cooperarea mai strânsă în domeniul cercetării științifice.

În 1966, Acordul de la Luxemburg prevedea că, dacă, chiar și în cazul deciziilor care ar putea fi luate cu majoritate la propunerea Comisiei, ar fi în joc interesele foarte importante ale unuia sau mai multor parteneri, membrii Consiliului European s-ar strădui, într-un termen rezonabil, să ajungă la soluții care ar putea fi adoptate în unanimitate. În 1967, acordul comercial rezultat în urma Runderi Kennedy a pus CEE pe picior de egalitate cu americanii. De la extinderea Pieței Comune din 1973 către Marea Britanie, Irlanda și Danemarca, relația specială dintre Londra și Washington a perturbat dezvoltarea Europei, până la Brexit în 2016.

În 1984, la 14 februarie, Spinelli și-a aprobat proiectul de Tratat privind Uniunea Europeană de primul Parlament European ales prin vot universal direct, cu 237 de voturi pentru, 31 împotriva și 43 de abțineri, iar apoi de Comisia Europeană. Textul a fost apoi respins de guvernele statelor membre. În 1985, Convenția Schengen a extins și asupra Franței și Germaniei deschiderea frontierelor interne care a fost realizată timp de zece ani în cadrul BENELUX. Din păcate, aceste țări nu au înființat un corp de polițiști de frontieră și de coastă care să controleze frontierele externe ale zonei. În 1986, a fost semnat Actul Unic European, cu UEO ca element militar al integrării europene și pilonul european al Alianței Nord-Atlantice, dar statele sale membre nu i-au acordat capacitățile militare necesare.

În 1992, Tratatul de la Maastricht prevedea Uniunea Monetară Europeană, a oficializat coexistența metodelor comunitare și interguvernamentale prin structurarea UE pe trei piloni: Afaceri comunitare; Politica externă și de securitate comună (PESCO); Justiție și Interne. PESCO ar fi trebuit să ducă la o apărare comună, bazată pe UEO, ceea ce se va dovedi imposibil din cauza respingerii uniunii politice de către domnul Mitterrand. Domnul Kohl i-a explicat, dar fără rezultat, că federalismul este singura formă relevantă de integrare politică supranațională. "Ne-ar fi închis rupturile interne, ne-ar fi adus împărțășirea unui destin comun, un destin care implică responsabilități comune pentru apărare și securitate", a scris generalul Henri Bontégeat. La 02 iunie 1992, "nu"-ul danezilor pentru Tratatul de la Maastricht și votul slab "da" al francezilor la referendumul din 20 septembrie au redus credibilitatea integrării europene.

Din 1994 încoace, NATO și-a pus structura de comandă la dispoziția UEO, apoi a UE, dar în zadar: în 2024, Europa încă nu are o capacitate de acțiune autonomă, susținută de forțe militare credibile, în timp ce președintele Chirac, al Franței, și premierul Blair, al Marii Britanii, constatașeră această nevoie la 04 decembrie 1998, la Saint-Malo.

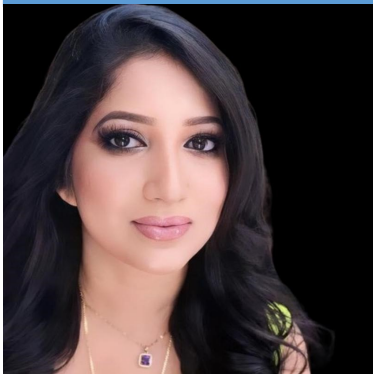
În 1999, la 01 ianuarie, a fost creată moneda comună, euro sau €, într-o formă virtuală, digitală, iar apoi s-a materializat trei ani mai târziu. În 2024, Banca Centrală Europeană încă nu are ca partener un executiv federal european, ci state membre ale căror poziții și interese sunt adesea divergente.

În 2001, Consiliul European de la Laeken a adoptat "Declarația privind viitorul Uniunii Europene, pentru mai multă democrație, transparență și eficiență" și a convocat "Convenția privind viitorul Europei". Din 2004 încoace, UE s-a extins pentru a include Europa Centrală și de Est, dar în 2005 referendumul de aprobare a proiectului de "Tratat constituțional" întocmit prin "Convenția privind viitorul Europei" a eșuat în Franța, la fel ca și consultarea populară din Țările de Jos. Treptat, ambiția de a uni Europa mai strâns în cadrul comunitar și interguvernamental al UE s-a diminuat.

În concluzie

Uniunea Europei a progresat cu siguranță din 1944, dar a fost în principal din 1958 până în 1969 și din 1992 până în 2002. Europa încă nu are un guvern legitim, nu este democratică, nu are nici o politică externă comună, nici o politică de apărare, nici o armată. Având în vedere provocările cu care se confruntă Europa, este nevoie urgentă de a pune capăt dezintegrării UE și degradării Europei. Pentru a face acest lucru, europarlamentarii ar trebui să se inspire din *Manifestul Rezistenței Europene* și să reia activitatea începută de Consiliul European de la Laeken, oferind în final Europei o Adunare Constituantă.

2. SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ

Secolul 21: Evoluția geopoliticii și geostrategiei

Yasumi WICKRAMASINGHE (Sri Lanka)

În prezent, geopolitica, precum și geostrategia, ocupă o poziție mai centrală într-direcție dinamică. Capacitatea statelor sau a oricăror alte organizații și corporații internaționale de a face față lumii care se confruntă cu o creștere tehnologică rapidă, schimbări climatice și lumi cu cratime este testată în moduri care par prea familiare acum. Acest articol discută factorii majori care schimbă noțiunile vechi de geopolitică și explorează schimbările strategice pentru țările care doresc să mențină ordinea și puterea în această nouă perspectivă.

Creșterea centrelor de putere multipolare

Cea mai mare parte a geopoliticii în secolul al XX-lea a fost definită de jocul de putere binar al Războiului Rece. Dar secolul 21 a dat naștere unei lumi multipolare, în care mai multe state – fie că este vorba de Statele Unite, China, Rusia sau Uniunea Europeană – joacă un rol influent în mai mult de o regiune. Aici constă oportunitatea și provocarea pe care o reprezintă un astfel de echilibru de putere, deoarece națiunile mai mici se aliniază la aceste puteri pe baza intereselor strategice, nevoilor de resurse și preocupărilor de securitate regională. În consecință, dinamica puterii globale de astăzi necesită o recalibrare constantă, în care țările formează parteneriate strategice pentru a contrabalansa alte alianțe. Creșterea unor grupuri precum BRICS și QUAD evidențiază construirea de coaliții ca răspuns la peisajul geopolitic în schimbare.

Sursa: <https://alison.com/course/navigating->

Concurența resurselor și geostrategia economică

Dar astăzi, resursele strategice includ și pământuri rare, active tehnologice și surse de energie esențiale pentru tranziția către economiile verzi. În acest sens, o strategie majoră pentru state este asigurarea securității acelor resurse, ceea ce implică adesea acorduri comerciale exclusive sau parteneriate, care afectează piețele globale. De exemplu, dominația Chinei pe piața pământurilor rare are implicații strategice pentru SUA și aliații săi, deoarece aceste țări se bazează pe materiale pentru tehnologie, apărare și producerea de energie regenerabilă. Prin urmare, multe investiții sunt îndreptate către diversificarea lanțurilor de aprovizionare și explorarea rezervelor interne pentru a reduce dependența.

Dominanța tehnologică ca instrument geostrategic

În această eră a inteligenței artificiale, a rețelelor 5G și a securității cibernetice, superioritatea tehnologică a devenit un element critic al puterii naționale. Acest lucru a evocat între națiuni o competiție totală, alături de conștientizarea faptului că oricine controlează vârfurile dominante ale tehnologiei va deține stăpânirea țărâmului economic, militar și politic. De exemplu, rivalitatea în curs de desfășurare dintre SUA și China în domeniul AI și al producției de semiconductori arată modul în care competiția tehnologică rapidă continuă să impună ajustări ale alianțelor și realinieri strategice. Geostrategia modernă pune, de asemenea, securitatea cibernetică în prim plan, statele investind masiv în apărarea cibernetică pentru a proteja infrastructura națională. Câmpul de luptă digital provoacă acum noțiunile tradiționale de securitate, în care țările își apără nu numai granițele, ci și suveranitatea datelor și informațiilor.

Schimbările climatice și vulnerabilitatea geostrategică

Odată cu schimbările climatice care lovesc lumea, țările individuale sunt obligate să atașeze factori de mediu calculului lor strategic. Schimbările nivelului mării, fenomenele meteorologice și ecosistemele în mișcare reprezintă noi pericole pentru țările din întreaga lume. De exemplu, topirea gheții arctice a deschis noi căi de transport maritim și a scos la iveală resurse naturale uriașe - în, Rusia, SUA și China - atrăgând astfel potențiale conflicte cu privire la drepturile teritoriale și la resurse în regiuni anterior inaccesibile. În plus, relocarea persoanelor strămutate din cauza schimbărilor climatice nu va duce doar la migrație, ci va crește și conflictele în regiunile afectate și va modifica echilibrul geo-politic al acestora.

Evoluția suveranității și provocările globalizării - guvernele naționale

Acest lucru a fost și continuă să fie limitat de granițele naționale, atât în ceea ce privește politica primară, cât și interacțiunile cu statele străine. Cu toate acestea, ascensiunea actuală a naționalismului, împreună cu barierele comerciale în creștere, forțează statele să regândească ce înseamnă suveranitatea. Țările intenționează să obțină autosuficiență pentru piețele și oamenii lor, dar nu abandonează complet mediul extern. Acest lucru a facilitat o nouă abordare pragmatică a geostrategiei prin care s-ar asista la creșterea strategiilor regionale și a blocului regimurilor subregionale concomitent cu deschiderea unor astfel de regiuni către restul lumii. De exemplu, Uniunea Europeană urmărește "autonomie strategică", care implică în parte reducerea dependenței de, în special de SUA și China, pentru aspectele energetice, de apărare și tehnologice, printre alte funcții de bază.

Concluzie

Parametrii urmăririi obiectivelor geostrategice s-au schimbat, nu mai este vorba doar de utilizarea hard power și de stabilirea supremației economice. A evoluat într-o rețea complexă de control al resurselor, competiție tehnologică și rezistență la mediu, națiunile adaptându-și strategiile în consecință. Într-o astfel de rețea multidimensională, capacitatea de a anticipa și de a se adapta la astfel de provocări va determina țările să se dezvolte în secolul 21. Cu aceste noi realități mondiale, este foarte important ca factorii de decizie, liderii și cetățenii să fie vigilenți, știind că deciziile luate astăzi vor trasa cursul realităților geopolitice de mâine.

3. SITUAȚIA GLOBALĂ - UCRAINA

Războiul în Ucraina: perspective de soluționare a conflictelor

George-Vadim TIUGEA

Intervenția militară rusă în Ucraina, care a început în 24 februarie 2022, a fost unul dintre cele mai importante evenimente care au schimbat paradigma pașnică post-Război Rece în afacerile internaționale. A fost unul dintre primele exemple din Europa, după 1945 și mai ales după Actul Final de la Helsinki din 1975, când un stat suveran a atacat oficial prin mijloace militare un alt stat suveran. Desigur, războiul a fost prefațat de anexarea forțată de către Rusia a Peninsulei Crimeea aparținând Ucrainei, în martie 2014. Acest eveniment a dovedit disprețul Rusiei de a păstra status-quo-ul pașnic care caracterizează Europa postbelică și în special granițele est-europene de după Războiul Rece, recunoscute în urma semnării Memorandumului de la Budapesta din 1994. Federația Rusă și-a marcat oficial îndepărtarea de la normele internaționale atunci când a adoptat documentele de anexare privind regiunile ucrainene Donețk, Luhansk, Herson și Zaporizhzhia (aș-numita Novorusie), în septembrie 2022. apoi, situația de pe câmpul de luptă a fost caracterizată de o confruntare prelungită fără schimburi teritoriale semnificative (cu excepția ofensivei ruse din regiunea Donețk și a ofensivei ucrainene din regiunea Kursk, recent).

La nivel internațional, conflictul a fost întâmpinat cu diverse atitudini, de la condamnare și sprijin pentru partea ucraineană invadată (Statele Unite ale Americii, majoritatea statelor membre UE, aliați occidentali din întreaga lume), condamnare moderată (China, India, țări din America Latină și Africa) sau laude și sprijin pentru invazia rusă (Belarus, Iran, Siria și Coreea de Nord). Cu toate acestea, la nivelul ONU, a existat întotdeauna un sprijin oficial pentru inițiativele de pace care să aducă cele două părți la masa de negocieri. În termeni reali, însă, cele două părți par să fie cele mai îndepărtate una de cealaltă, în principal datorită agendelor lor total opuse: Rusia vrea să-și recupereze zona de influență post-sovietică, în timp ce Ucraina vrea să-și recupereze teritoriile ocupate de Rusia.

Sursa: https://www.stripesurse.ro/live-text-razboi-in-ucraina-rusia-a-atacat-cu-drone-kievul-timp-de-mai-bine-de-trei-ore_3467707.html

În acest context, pacea pare un obiectiv foarte îndepărtat, deși au existat unele inițiative internaționale din partea unor actori semnificativi la nivel regional sau mondial. Totuși, luptele continue se traduce printr-o uriașă risipă de resurse din partea multor actori, care altfel ar putea fi atribuită altor domenii, mai importante pentru redresarea economică după criza COVID-19. Chiar dacă cele două părți opuse și susținătorii lor promit să continue conflictul până la victoria lor finală, în ultima vreme a devenit evident că în curând se vor confrunta cu necesitatea de a ajunge la un fel de pauză de conflict. Acest articol încearcă să ia în considerare șansele unui acord pașnic între cele două părți în perioada următoare, actorii care ar putea duce la un astfel de deznodământ și modul cel mai probabil în care conflictul s-ar putea atenua.

Premisele conflictului

Rusia și Ucraina au fost întotdeauna considerate ”națiuni surori”, deoarece popoarele lor aparțin grupului etnic slav de est. La un moment dat, în timpul Evului Mediu timpuriu, Rusia din Kiev a reușit să adune majoritatea triburilor slave de Est într-un fel de stat coerent. Atât Rusia, cât și Ucraina se dispută în prezent ca fiind moștenitorul aceluia stat. Evenimentele istorice au făcut însă din Moscova principalul centru de putere al lumii slave de est și hegemonul Imperiului Rus, care a reușit să cucerească treptat teritoriile Rusiei și Ucrainei de astăzi. Din această poziție, statul rus și-a impus obiceiurile și limba peste cazacii ucraineni prost organizați, a căror cultură și limbă le-a influențat-o în mare măsură și al căror teritoriu l-a modelat și organizat. Influența a fost atât de mare, încât la un moment dat Ucraina a fost considerată ”Mica Rusie”, parte integrantă a statului rus, o teză istorică care este în prezent îmbrățișată și promovată de regimul Putin¹.

Pe de altă parte, ucrainenii își revendică moștenirea de la cazacii independenți, gravitând între statele medievale mai puternice ruse și poloneze. Națiunea lor a fost alimentată de Austro-Ungaria în provincia sa Galiția și de Germania în timpul celor două războaie mondiale, ca avanpost împotriva Rusiei. Chiar și în perioada sovietică, ucrainenii au fost uneori sprijiniți ca masă de manevră în cadrul Uniunii de către o tabără sau alta. În timpul acestor ciocniri, Republica Socialistă Sovietică Ucraineană care a fost cioplită din fostele meleaguri țariste a primit teritorii foste locuite de tătari (Taurida/Crimeea, Bujak), polonezi (Ucraina de Vest) și români (Bucovina de Nord). Dar ucrainenii au suferit și foamete în masă, ca în timpul Holodomorului (1932-1933), recrutare în masă, ca în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, și otrăviri în masă, ca în timpul incidentului nuclear de la Cernobil (1986) sub dominația sovietică². Rezultatul a fost un divorț de catifea de Rusia în 1991, care a lăsat-o suficient de independentă pentru a gravita între Moscova și Occident, după ce a renunțat la armele sale nucleare (în urma Memorandumului de la Budapesta din 1994)³. Cu toate acestea, Moscova a păstrat unele atuuri în relația bilaterală, precum dependența energetică, minoritatea vorbitoare de limbă rusă din Crimeea și estul Ucrainei și flota militară a Mării Negre cantonată la Sevastopol. Moscova și Kievul au rămas într-o relație de prietenie până la Revoluția Portocalie din 2004, când candidatul pro-occidental, Viktor Iușcenko, a câștigat alegerile prezidențiale din Ucraina și a încercat să schimbe orientarea strategică ambivalentă a țării, îmbrățișând deschis valorile occidentale. Din acel moment, Rusia a început să exercite presiuni asupra Kievului, folosind toate activele sale, pentru a preveni ceea ce a perceput ca o breșă în sfera sa de influență tradițională, spațiul post-sovietic. Când a devenit clar că această strategie a eșuat și aliații săi ucraineni au fost răsturnați de Revoluția Euromaidan din 2014, Rusia nu a mai imitat respectul pentru ordinea post-Război Rece și a început să recupereze cu forța teritoriile fostelor sovietice, acolo unde era mai ușor (Crimeea, prin utilizarea un fals referendum în februarie 2014, susținut de milițiile ruse) și promovarea tulburărilor civile acolo unde avea unele mijloace (mișcări separatiste din regiunile Donețk și Lugansk). Acțiunile Rusiei au fost susținute de faptul că o parte semnificativă a Ucrainei de Est era locuită de populație vorbitoare de limbă rusă (91% în Sevastopol, 77% în Crimeea, 75% în Donețk și 69% în Lugansk, conform recensământului din 2001), chiar și dacă nu toți s-au identificat ca etnici ruși (o majoritate absolută doar în Crimeea)⁴.

Conflictul deschis declanșat în februarie 2022 a fost definit de Federația Rusă ca o ”operațiune militară specială”, menită să ”susțină minoritățile ruse care luptă împotriva guvernului de la Kiev în estul Ucrainei”, ”demilitarizarea și denazificare Ucrainei”. Fusesse pregătit cu câteva luni înainte, prin mesaje diplomatice de avertizare către Occident că Ucraina făcea parte din sfera de influență a Rusiei, presupunere conferită într-o

¹Serhii Ploky, *Regatul pierdut. A History of Russian Nationalism from Ivan the Terrible to Vladimir Putin*, Allen Lane, Londra, 2017, pp. 56, 110-111, 114; Vladimir Putin, ”Despre unitatea istorică a rușilor și ucrainenilor”, 12 iulie 2021, în <http://en.kremlin.ru/events/president/news/66181>, accesat la 15 august 2022.

²Ploky, *op. cit.*, pp. 201, 217, 222-223.

³Organizația Națiunilor Unite, ”Memorandum privind asigurările de securitate în legătură cu aderarea Ucrainei la Tratatul de neproliferare a armelor nucleare”, Budapesta, 5 decembrie 1994, în [https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume %203007/Part/volume-3007-I-52241.pdf](https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%203007/Part/volume-3007-I-52241.pdf), accesat la 25 februarie 2022.

manieră tacită la sfârșitul Războiului Rece⁵. Formal, nici măcar nu a existat o declarație de război împotriva Ucrainei, deoarece președintele Putin a considerat-o o ”parte legitimă a Rusiei”. Scopul întregii invazii a fost să înlăture guvernul ales democratic al Ucrainei și să-l înlocuiască cu un regim marionetă rusească care ar fi rupt legăturile cu Occidentul și ar fi readus Ucraina pe orbita rusă. Cu toate acestea, din cauza unei rezistențe acerbe a forțelor militare ucrainene coordonate de președintele Volodimir Zelenski, cu un sprijin semnificativ occidental, trupele ruse au fost nevoite să se retragă de la periferia Kievului și să fortifice teritoriile cucerite în părțile de est și de sud ale țării (teritoriile din regiunile Donețk, Luhansk, Herson și Zaporizhzhia, care au fost anexate prin decret în septembrie 2022). În cadrul acestui angajament, trupele ruse au distrus părți semnificative din infrastructura critică a Ucrainei, zonele de rezidență civilă și dispozitivele militare, au impus o blocadă maritimă, ucigând în același timp aproximativ 12.000 de civili și 80.000 de soldați. Nu mai puțin de 8 milioane de persoane au fost strămutate și forțate să fugă din regiunile atacate, în principal spre țările occidentale. Cu toate acestea, trupele ruse au suferit și pierderi masive, inclusiv infrastructura militară și aproximativ 140.000 de soldați uciși⁶. Pe partea sa, guvernul ucrainean și-a asigurat un sprijin puternic din partea NATO și a statelor membre UE (cu excepția Ungariei și Slovaciei) și a reușit să reziste invaziei și chiar să recupereze teritoriile ocupate în primele șase luni de război (în special în regiunile Herson și Harkov). Mai mult, forțele militare ucrainene au reușit să lovească echipamente militare pe teritoriul rusesc vecin (regiunile Belgorod, Bryansk, Kursk, Moscova și Rostov) și chiar să cucerească o mică parte a teritoriului rus în regiunea Kursk (august 2024). Scopul principal al guvernului de la Kiev a fost recuperarea teritoriilor ocupate de Rusia (inclusiv Crimeea) și restabilirea status-quo-ului din ianuarie 2014. De asemenea, își propune să obțină reparații de război de la Rusia, retragerea completă a forțelor ruse de pe teritoriul său, urmărirea penală a crimelor de război rusești, întoarcerea copiilor ucraineni răpiți de forțele ruse și garanții internaționale împotriva oricărei agresiuni militare⁷ viitoare. În același timp, Ucraina a devenit un candidat oficial la aderarea la Uniunea Europeană (decembrie 2023) și un apropiat al NATO.

În prezent, obiectivul oficial pe termen scurt al Rusiei în Ucraina este de a asigura anexarea teritoriului cucerit și de a forța o reglementare internațională care să facă restul Ucrainei neutră și demilitarizată, un fel de zonă tampon împotriva Occidentului. În același timp, pe termen mediu și lung, Rusia dorește să stabilească o nouă ordine mondială ”multipolară” îndreptată împotriva ”hegemoniei”⁸ SUA. Pentru a realiza toate acestea, Rusia se bazează, la nivel internațional, pe alianța sa cu China, Iran, Coreea de Nord și alte țări BRICS, dar și pe relațiile preferențiale cu unele grupuri politice din țările occidentale, inclusiv cu forțele de extremă dreapta din Germania (Alternativă pentru Germania, BSW), Franța (Raliul Național), Italia (Liga), Ungaria (*Fidesz*, *Jobbik*), Slovacia (SMER), Austria (FPO), Țările de Jos (PVV), Cehia (ANO), Bulgaria (*Vazrazhdane*) și altele, care ar putea modifica sprijinul UE pentru Ucraina. În același timp, candidatul republican la alegerile prezidențiale din SUA, fostul președinte Donald Trump, are o atitudine semnificativă de prietenie cu Rusia și ar putea determina o schimbare masivă în sprijinul SUA pentru Ucraina dacă va fi ales în timpul alegerilor din 5 noiembrie 2024.

Potențiali mediatori

Au existat mai multe inițiative de mediere a conflictelor lansate de mai mulți actori internaționali în ultimii trei ani. Prima dintre ele au fost inițiativele Belarus și Turciei de a pune cele două părți la masa negocierilor (martie-iulie 2022), dar obiectivele lor opuse au împiedicat orice progres semnificativ. Apoi, au existat unele planuri de pace propuse de China, Brazilia și Indonezia (februarie 2023-septembrie 2024), dar acestea au fost respinse de partea ucraineană, ca fiind părtinitoare în favoarea Rusiei⁹.

⁵Euractiv.com cu Reuters, ”Rusia cere SUA, izolarea NATO în proiectul de acord de securitate”, 17 decembrie 2021, în https://www.euractiv.com/section/defence-and-security/news/russia-demands-us-nato-containment-in-draft-security-accords/?utm_source=piano&utm_medium=email&utm_campaign=9707&pnespid=s_Y3CiXOrEUwfPEoi.sT4ie5Rz.XZ4oN.Xmxf14rh9mh9mh4eilcy417Vo_Y3CiXOrEUwfPEoi 8 decembrie 2021.

⁶Mediazona, ”Pierderile rusești în Ucraina. Mediazona count, updated”, 19 iulie 2024, în https://en.zona.media/article/2022/05/11/casualties_eng, accesat la 22 octombrie 2024.

⁷Maryna Shashkova, ”EXPLAINED: Zelensky’s 10-Point Peace Plan”, 14 noiembrie 2023, în <https://www.kyivpost.com/post/20469>, accesat pe 22 octombrie 2024.

⁸AFP, ”Any Ukraine Peace Talks Should Be About 'New World Order' – Lavrov”, 7 aprilie 2023, în <https://www.themoscowtimes.com/2023/04/07/any-ukraine-peace-talks-should-be-about-new-world-order-lavrov-a80750>, accesat pe 23 octombrie 2024.

⁹Simon Lewis, ”China, Brazilia continuă cu planul de pace al Ucrainei în ciuda furiei lui Zelenskiy”, 28 septembrie 2024, în <https://www.reuters.com/world/china-brazil-press-with-ukraine-peace-plan-despite-zelenskys-ire-2024-09-27/>, accesat la 20 octombrie 2024; Kanupriya Kapoor, ”Indonesia propune o zonă demilitarizată, referendumul ONU pentru planul de pace din Ucraina”, 2 iunie 2023, în <https://www.reuters.com/world/indonesia-proposes-demilitarized-zone-un-referendum-ukraine-peace-plan-2023-06-03/>, accesat pe 20 octombrie 2024.

În iunie 2023, o delegație de țări africane (Africa de Sud, Egipt, Senegal, Congo, Comore, Zambia și Uganda) a vizitat Kiev și Moscova pentru a găsi un teren comun pentru o posibilă înțelegere a păcii¹⁰. În august 2023, Arabia Saudită a găzduit discuții de pace la care au participat 40 de țări (inclusiv China, India, Ucraina și SUA), dar Rusia nu a fost invitată¹¹. A existat și o vizită oficială a prim-ministrului indian, Narendra Modi, la Kiev, în august 2024, care a marcat un fel de interes de mediere din partea New Delhi¹². Cea mai de succes inițiativă a fost însă medierea turcească a coridoarelor de transport sigure pentru cereale ucrainene prin Marea Neagră (Black Sea Grain Initiative), dar a durat doar un an (iulie 2022-iulie 2023)¹³.

Medierea Chinei este foarte improbabilă, în principal din cauza alianței deschise de astăzi cu Rusia și a interesului său comun de a contracara interesele strategice ale SUA la nivel mondial. Întrucât Ucraina este în prezent un aliat apropiat al SUA, orice inițiativă chineză ar fi tratată cu prudență de către Kiev, așa cum a procedat în trecut. Principalul punct controversat pentru Ucraina este că partea chineză nu a menționat niciodată retragerea forțelor de ocupație ruse de pe teritoriul său în planurile sale de pace. De asemenea, China este o țară comunistă, iar Ucraina și-a condamnat toată moștenirea comunistă din trecut.

Medierea din partea Belarus a fost întotdeauna privită de Kiev ca o încercare a Moscovei de a-și atrage atenția din prima linie. La urma urmei, Belarus este un aliat apropiat al Rusiei și chiar găzduiește trupe și echipamente militare ruse (inclusiv bombe nucleare) pe teritoriul său. A fost implicat și logistic în unele dintre activitățile de invazie rusă, astfel încât credibilitatea sa este inexistentă. Președintele Lukașenko este unul dintre ultimii dictatori europeni și rămâne la putere prin metode represive tolerate de Moscova.

Medierea din partea Braziliei a sunat promițător la început, deoarece președintele Lula a fost reales în urma alegerilor democratice, din 2022, și a avut un interes deschis de a face din Brazilia un actor internațional respectat. De asemenea, Brazilia găzduiește o minoritate ucraineană importantă (aproximativ 500.000 de oameni) care poate fi foarte influentă și chiar a contribuit la condamnarea invaziei de către partea braziliană în faza inițială. Cu toate acestea, președintele Lula are o viziune critică asupra influenței occidentale în Ucraina și a susținut un plan de pace care prevede recunoașterea anexării Crimeei de către Rusia, ceea ce este inacceptabil pentru Kiev.

Medierea turcă a fost cea mai de succes până acum, dar are limitele ei. Turcia este un stat membru al NATO, care sprijină activ Ucraina în efortul său de război împotriva Rusiei (pentru a menționa doar dronele Bayraktar). Cu toate acestea, poziția președintelui Erdoğan în cadrul NATO este în mare parte critică la adresa strategiei SUA, pe care o consideră prea intervenționistă și prietenoasă sionistă. De asemenea, pe plan intern, regimul Erdoğan a devenit un exemplu de diminuare a democrației și pluralismului, acest fapt apropiindu-l de Rusia. Nu în ultimul rând, Turcia este un centru important de export pentru gaze și petrol rusești și menține legături economice funcționale cu Moscova.

Medierea din Africa de Sud pare promițătoare la prima vedere: Pretoria este membru semnatar al Curții Internaționale de Justiție, care l-a condamnat pe Vladimir Putin pentru crime împotriva umanității. Acesta ar fi un atu favorabil pentru Ucraina. În același timp, este membru al BRICS și împărtășește unele dintre visele multipolarismului Moscovei, fiind supărat de criticile vestice constante pentru partidul său dominant și peisajul politic corupt. De asemenea, s-a abținut în timpul votului Adunării Generale a ONU care a condamnat invazia rusă a Ucrainei în 2022. Planurile sale de pace au evitat condamnarea ocupației militare ruse a teritoriilor ucrainene, ceea ce era imperativ pentru Kiev.

Arabia Saudită ar putea deveni un mediator promițător, în principal pentru că nu a prezentat niciun plan de pace semnificativ, dar a susținut formate de discuții de pace incluzive. Principala sa vulnerabilitate este că este un aliat apropiat al SUA în Orientul Mijlociu și asta îl face greu de digerat de către Rusia. Principalul său atu este că, la fel ca Rusia, este o țară exportatoare de petrol (ambele sunt membre OPEC+) și ar putea avea interese similare în această măsură. Cu toate acestea, în contextul actualei crize din Orientul Mijlociu, rolul său în alte părți ale lumii ar putea fi diminuat.

India este un potențial mediator recent, care și-a semnalat intenția de a se implica în elaborarea unui plan de pace. După ce a fost reconfirmat ca prim-ministru la alegerile generale din acest an, Narendra Modi pare dornic să facă din India, cea mai populată națiune democratică din lume, un actor internațional relevant.

---

¹⁰Nosmot Gbadamosi, "O misiune de pace africană eșuată în Ucraina și Rusia", 21 iunie 2023, în <https://foreignpolicy.com/2023/06/21/a-failed-african-peace-mission-to-ukraine-and-russia/>, accesat pe 20 octombrie 2024.

¹¹AFP, "Arabia Saudită găzduiește discuții de pace privind războiul din Ucraina, excluzând Rusia", 5 august 2023, în <https://www.france24.com/en/live-news/20230805-saudi-dives-into-ukraine-peace-push-with-jeddah-talks>, accesat pe 20 octombrie 2024.

¹²Seb Starcevic, "Ucraina pariază pe India pentru a ajuta la obținerea unui acord de pace cu Putin", 24 septembrie 2024, în <https://www.politico.eu/article/ukraine-india-russia-narendra-modi-volodymyr-zelensky-vladimir-putin-peace-kyiv/>, accesat la 20 octombrie 2024.

¹³Boris Kormych, Tatyana Averochkina și Liudmyla Kormych, "Marea Neagră, cereale și două coridoare umanitare: deblocarea transportului maritim ucrainean în timpul invaziei ruse" în *Small Wars and Insurgencies*, pp. 1-7.

Cu toate acestea, acest lucru se realizează atât prin faptul că este membru al BRICS și al Organizației de Cooperare din Shanghai (împreună cu China și Rusia) și, de asemenea, al Quad (care implică aliați occidentali precum Marea Britanie, Australia și Japonia).

Poziția sa ambivalentă a fost exprimată prin abținerea sa de a condamna anexarea Crimeii (2014) și invazia Rusiei, la ONU în 2022, dar și condamnând încălcările drepturilor omului în Crimeea (2020). Cu toate acestea, menține în continuare relații economice importante cu Rusia (importuri de energie și arme) și nu aplică sancțiuni occidentale împotriva Moscovei.

Un actor internațional mai puțin menționat implicat în posibila mediere a conflictelor din Ucraina este Indonezia. Mizele sale relativ reduse în conflict îl fac un actor suficient de îndepărtat și imparțial pentru a fi luat în considerare. Cu toate acestea, planul său de pace anterior a fost deja respins de Kiev pentru că prevedea stabilirea unei zone demilitarizate între cele două părți și organizarea de referendumuri locale în "teritoriile disputate", poziție considerată prea apropiată de Rusia.

Un mediator relativ puțin probabil al conflictului este Sfântul Scaun, care a sugerat că s-ar putea implica în negocieri secrete¹⁴. Principalul său atu este accentuarea dimensiunii umanitare a conflictului, dar menținerea problemelor legate de drepturile omului l-ar putea face inacceptabil de Rusia, întrucât Papa a criticat frecvent intervenția militară și valul de refugiați pe care l-a creat. De asemenea, Biserica Catolică este în mod tradițional un dușman pentru Biserica Ortodoxă Rusă și pretențiile acesteia din urmă de far al creștinismului, ca "a treia Romă".

Recent, un alt actor emergent din Orientul Mijlociu, Emiratele Arabe Unite (EAU), și-a arătat interesul de a media eventualele discuții de pace între cele două părți. Emiratele Arabe Unite par să fi fost implicate până acum în unele dintre negocierile pentru schimbul de prizonieri¹⁵, dar aderarea sa târzie la BRICS și OPEC+ ar putea deveni un obstacol pentru Kiev. Țara are bune relații atât cu Rusia, cât și cu SUA și a fost implicată, într-o manieră constructivă sau distructivă, în conflicte din regiunea Orientului Mijlociu și Africii de Nord (MENA) (Libia, Sudan și Yemen, printre altele). Încă nu este clar dacă Emiratele Arabe Unite ar putea deveni un mediator adecvat în conflictul dintre Rusia și Ucraina.

Nu în ultimul rând, SUA ar putea deveni cel mai important mediator în conflictul Rusia-Ucraina, dacă Donald Trump ar fi ales din nou președinte al SUA. După cum el și echipa sa de campanie au subliniat în mod repetat, SUA ar sprijini apoi încheierea rapidă a conflictului prin anularea sprijinului militar și economic pentru Ucraina, recunoscând anexările rusești ale teritoriului ucrainean și recunoscând neutralitatea Ucrainei, așa cum dorește Moscova. Cu toate acestea, nu este clar dacă aliații europeni ar putea susține o astfel de propunere, deoarece interesele lor de securitate în ceea ce privește Rusia sunt mai pronunțate, mai ales că șase dintre ei (Norvegia, Finlanda, Estonia, Letonia, Lituania, Polonia) au o graniță terestră cu statul rus.

Rezultat probabil

Conflictul din Ucraina este aproape de a se încheia al treilea an acum și luptele nu dă semne de reținere din partea niciunei părți; dimpotrivă, intensitatea ei pare să crească. Sunt dezvoltate și folosite arme noi și mai puternice, creând din ce în ce mai multă distrugere și suferință pentru oamenii care trăiesc în zonele de conflict și în alte părți din Ucraina sau Rusia. Sondajele de opinie arată o rezistență în creștere a părții ucrainene și un sprijin în scădere pentru războiul din Rusia, dar fără o scădere a sprijinului pentru regimul Putin și dorința de a obține ceva din acest conflict deja costisitor¹⁶. În aceste circumstanțe, pacea este dorită de ambele părți, dar pozițiile lor sunt încă ireconciliabile, în principal din cauza luptelor aprige și a pierderilor semnificative suferite de ambele până acum. Un acord nu poate fi conceput fără a ajunge la cel mai mic numitor comun dintre ele. Rolul actorilor externi este, totuși, semnificativ în încheierea conflictului, fie că este pentru moment sau definitiv. Atâta timp cât cele două părți sunt susținute de alte țări, mai mari sau mai mici, luptele vor continua la nesfârșit.

Medierea este dificilă, întrucât principalii actori internaționali sunt percepuți de cele două părți în funcție de poziția lor inițială privind condamnarea invaziei: țările occidentale (Marea Britanie, Franța, Germania,

¹⁴Philip Pullella, "Papa spune că Vaticanul este implicat în misiunea secretă de pace din Ucraina", 1 mai 2023, în <https://www.reuters.com/world/europe/pope-says-vatican-involved-ukraine-peace-mission-2023-04-30/>, accesat pe 23 octombrie 2024.

¹⁵Yeronica Neyfakh, "UAE Emerges as Key Diplomatic Player in Russia-Ukraine Conflict, Experts Say", October 22, 2024, in <https://themedialine.org/top-stories/uaes-growing-diplomatic-role-how-pragmatic-ties-with-russia-are-shaping-global-mediation/>, accessed on 23 October 2024.

¹⁶Nicole Gonik și Eric Ciaramella, "Război și pace: alegerile imposibile ale Ucrainei", 11 iunie 2024, în <https://carnegieendowment.org/research/2024/06/ukraine-public-opinion-russia-war?lang=en>, accesat pe 24 octombrie 2024; Simon Saradzhyan, "Sondaj: Majoritatea rușilor s-ar opune returnării pământului chiar dacă Putin decide să-l returneze ca parte a acordului de pace", 17 octombrie 2024, în <https://www.russiamatters.org/blog/poll-majority-russians-s-ar-opune-returnării-pământului-chiar-dacă-putin-decide-return-it-part-peace>, accesat pe 24 octombrie 2024.

Canada, Japonia, Australia și alte state membre UE sau NATO) sunt percepute ca fiind prea favorabile Ucrainei, în timp ce țările BRICS (inclusiv noii membri din Orientul Mijlociu) sunt percepute ca fiind prea favorabile Rusiei. Singurul actor legitim care ar putea fi considerat un mediator adecvat este Națiunile Unite (ONU), dar rolul său este diminuat din cauza unui grad ridicat de fragmentare și dezacorduri între membrii permanenți ai Consiliului de Securitate.

În cele din urmă, singurul rezultat posibil este un fel de acomodare între interesele majore ale celor două părți, dar nu un tratat de pace stabil. Pentru Rusia, o retragere din teritoriile ocupate este de neconceput, ținând cont de identitatea sa de mare putere, chiar dacă regimul Putin nu ar mai exista (ceea ce ar necesita o schimbare masivă a culturii strategice și o de-sovietizare completă, după standardele occidentale – o situație improbabilă). În același timp, obiectivul Moscovei de a fi recunoscută ca un centru de putere al noii lumi multipolare nu s-ar înclina niciodată în fața niciunui fel de soluție impusă de Occident, fără a-i recunoaște sfera de influență în spațiul post-sovietic. În cazul Ucrainei, acceptarea pierderii teritoriale nu ar funcționa niciodată, deoarece are temeiul moral de a respecta dreptul internațional. În același timp, acceptarea neutralității ar fi considerată pierderea suveranității în favoarea Rusiei. De aceea, rezolvarea acestui conflict nu poate veni niciodată după o negociere directă între Moscova și Kiev, ci în urma unui fel de acord între Moscova și Washington. Singurul model existent pentru o astfel de reglementare de tip Războiul Rece este armistițiul din Peninsula Coreeană (care durează din 1953), în care cele două părți au acceptat să pună capăt conflictului și să-și păstreze teritoriile controlate, păstrându-și, de asemenea, propria suveranitate. În acest caz, conflictul va fi înghețat doar pe termen nelimitat (până când raportul de forțe se va schimba dramatic, dacă vreodată), Rusia păstrând teritoriul cucerit și Ucraina devenind stat membru UE (la fel cum a făcut Cipru în 2004, controlând doar o parte din teritoriul său) și un stat asociat NATO (inclusiv prezența militară vestică în țară, ca în Coreea de Sud). Astfel, fiecare parte ar putea pretinde că nu a pierdut conflictul și totuși a scos ceva din el. Pentru cât timp, însă, aceasta este o altă discuție.

3. SITUAȚIA GLOBALĂ - ORIENTUL MIJLOCIU

Orientul Mijlociu – aproape de începerea unui mare conflict regional care va afecta întreaga lume

Dr. ing. Stelian TEODORESCU

”Să fii disciplinat înseamnă să alegi între ceea ce îți dorești acum și ceea ce îți dorești cel mai mult.”

Abraham Lincoln

La peste un an de la începutul războiului din Gaza, Orientul Mijlociu se află în pragul a ceea ce ar putea fi cea mai mare conflagrație regională din ultimele decenii, generată de războaie pe mai multe fronturi purtate de Israel cu Hamas, Hezbollah și Iran. Pe lângă campania sa de măcinare din Gaza, lansată după ce Hamas a atacat orașele din sudul Israelului, la 07 octombrie 2023, Israelul a organizat o invazie terestră a Libanului, precedată de un atac inedit și surpriză asupra dispozitivelor de comunicații ale membrilor Hezbollah, precum și de atacuri aeriene care au decapitat conducerea Hezbollah. A devenit foarte clar că Iranul vede în principal pe Hezbollah și, de ce nu, și pe Hamas ca fiind două chei importante ale ”axeii sale de rezistență” din Orientul Mijlociu. Cu toate acestea, nu trebuie să ometem a sublinia că, în octombrie 2023, și gruparea Houthi¹, din Yemen, a intrat în luptă, demarând o serie de atacuri asupra navelor israeliene în Marea Roșie și Golful Aden, operații care au fost extinse cu scopul de a include și toate acele nave suspectate că se îndreaptă către porturile israeliene. Între timp, în Egipt și în Iordania au fost generate temeri semnificative cu privire la efectele expulzării palestinienilor și intrarea acestora pe teritoriul lor și, nu în ultimul rând, de implicațiile evoluției situației din regiune pentru securitatea lor națională.

Sursa: https://www.stiripesurse.ro/chinezii-stiu-ca-urmeaza-sa-inceapa-nebunia-in-orientul-mijlociu-au-dat-un-mesaj-transant_3398723.html

¹Houthi, oficial numiți Ansar Allah ("Susținătorii lui Allah") sunt rebelii din Yemen care vor separația față de Yemen. Aceștia sunt sprijiniți de Iran și grupul libanez Hezbollah în războiul din Yemen. Saleh s-a aliat cu Houthis contra lui Hadi, conducătorul Yemenului. Dar toate taberele luptă cu Al-Qaeda.

În multe medii de analiză, se vehiculează ideea că nu ar mai exista ținte militare neidentificate până în prezent și care să nu poată fi lovite de Israel, în această categorie de obiective militare vizate fiind și multe care au legătură cu Gărzile Revoluției Islamice din Iran (IRGC), Israelul și Iranul depășind astfel linia roșie în confruntarea lor directă. De pildă, în Iran, în 15 octombrie, Esmail Qaani, un general care conduce forța iraniană Al-Quds, și-a făcut o primă apariție publică de câteva săptămâni, când a participat la înmormântarea lui Nilforoushan. Au existat zvonuri recente că E. Qaani ar fi fost, de asemenea, ucis într-un atac israelian sau chiar ar fi fost reținut de serviciile de informații iraniene care vânau spioni.

Analizând toate informațiile vehiculate la nivel internațional, a devenit credibil faptul că Israelul și-a pregătit intens toate capacitățile deținute pentru a răspunde la atacul Iranului din 1 octombrie. IRGC a anunțat că lansarea a aproximativ 200 de rachete balistice către Israel a fost o măsură de represalii față de asasinarea lui Nilforoushan², Nasrallah și a liderului mișcării islamiste palestiniene Hamas, Ismail Haniyeh, acesta din urmă în iulie 2024. După cum foarte bine se cunoaște, Iranul a lansat un mare număr de rachete spre Israel ca răzbunare pentru uciderea celor trei lideri, dar și a altor persoane importante din cele două grupări. Într-un astfel de context creat, premierul israelian, Benjamin Netanyahu, a promis că Iranul va ”plăti” pentru acest atac.

Și iată că acest lucru s-a confirmat prin atacul israelian asupra Iranului din 26 octombrie, acțiune care putem spune că a restabilit echilibrul în războiul indirect în curs între Tel Aviv și Teheran. În contextul cererilor SUA, B. Netanyahu s-a conformat în cele din urmă cererii americane de a limita bombardamentele – care fuseseră planificate de aproape o lună – fiind vizate doar bazele militare iraniene, excluzând instalațiile nucleare și petroliere. După ce zeci de avioane militare au decolat spre Iran, sistemele de apărare antiaeriană care protejează capitala iraniană au fost puternic lovite, pe lângă site-urile de producție de rachete și fabricile militare de producție de combustibil din vestul țării. Deși Teheranul a încercat să minimizeze atacul (care a provocat și patru morți în rândul armatei iraniene), nu putem exclude ca Iranul să pregătească un nou răspuns, deoarece războiul din Orientul Mijlociu nu pare să fie aproape de sfârșit. Cu toate acestea, în lumina progreselor recente ale Israelului pe mai multe fronturi, au apărut noi oportunități pentru discuții de încetare a focului atât în Liban, cât și în Gaza, dar rămâne de văzut ce presiuni noi ar putea exercita noul președinte al SUA asupra unui B. Netanyahu care, în ciuda puterii sale aparente, rămâne totuși vulnerabil. Personalul din subordinea premierului israelian, B. Netanyahu, a subliniat că Israelul va decide singur asupra formei oricărei răzbumări la adresa Iranului, deși va asculta sfaturile SUA. Comentariile au venit după ce presa americană a ținut să facă cunoscut că oficialii israelieni, inclusiv prim-ministrul, B. Netanyahu, i-au dat o asigurare președintelui SUA, Joe Biden, că toate pregătirile prevăzute pentru punerea în operă a unui contraatac se vor limita la ținte militare, mai degrabă decât la instalațiile petroliere sau nucleare. Israelul a argumentat că nu va ataca site-urile asociate cu programul nuclear al Iranului sau câmpurile petroliere înainte de alegerile prezidențiale din SUA.

Totuși, este demn de remarcat că SUA au cerut Libanului să declare o încetare unilaterală a focului cu Israelul pentru a relua discuțiile blocate și pentru a pune capăt ostilităților declanșate între Israel și Hezbollah, așa cum se pare că au făcut cunoscut o sursă politică de rang înalt libaneză și un înalt diplomat. O astfel de informație a fost respinsă de prim-ministrul Libanului, Najib Mikati, cu toate că s-a specificat faptul că efortul a fost comunicat de către trimisul american, Amos Hochstein, premierului libanez, în timp ce SUA și-au intensificat eforturile diplomatice pentru o încetare a focului între Israel și grupul militant Hezbollah susținut de Iran. Într-un astfel de context, este semnificativ de subliniat că Ambasada SUA din Beirut nu a răspuns imediat solicitărilor de comentarii, dar la rândul său Biroul lui N. Mikati, într-o declarație pentru Reuters, a negat că SUA au cerut Libanului să declare o încetare unilaterală a focului. Acesta a spus că poziția guvernului este clară cu privire la căutarea unui încetări a focului de ambele părți și la punerea în aplicare a Rezoluției 1701 a Consiliului de Securitate al ONU, care a pus capăt ultimului conflict dintre cei doi inamici, în 2006.

La nivel internațional, se cunoaște că SUA au încercat să convingă Beirutul să accepte reluarea discuțiilor și chiar să aibă inițiativa în acest sens, în special având în vedere percepția că Israelul va continua probabil operațiunile militare care au distrus o mare parte din sudul țării. Apreciem ca fiind foarte bună o astfel de inițiativă în contextul în care forțele armate ale Libanului nu sunt implicate în ostilitățile dintre Israel și Hezbollah, această grupare începând să tragă cu rachete asupra unor baze militare israeliene în urmă cu un an, în solidaritate cu aliatul său gruparea palestiniană Hamas, din Gaza. Analizând mediul politic din Liban, a devenit foarte clar că orice efort de a ajunge la o încetare a focului ar avea nevoie de undă verde din partea Hezbollah, care are miniștri în cabinetul libanez și ai cărui membri și aliați dețin un număr semnificativ de locuri în parlamentul libanez.

În acest context, este semnificativ a sublinia că există numeroase tentative și încercări de mediere între

---

²Generalul iranian, Abbas Nilforoushan, a fost ucis în Liban de către Israel la sfârșitul lunii septembrie în același atac în care a fost ucis și liderul mișcării islamiste libaneze pro-iraniene Hezbollah, Hassan Nasrallah.

mediile diplomatice și Hezbollah pentru încetarea focului, această grupare libaneză solicitând îndeplinirea unor anumitor condiții care să îndeplinească anumiți parametri, fără a oferi detalii, o declarație unilaterală a conflictului fiind echivalată cu o capitulare.

Exprimându-și punctul său de vedere, B. Netanyahu a spus că ”acordurile, documentele, propunerile... nu sunt punctul principal”. ”Principalul punct este capacitatea și determinarea noastră de a impune securitatea, de a contracara atacurile împotriva noastră și de a acționa împotriva înarmării inamicilor noștri, după cum este necesar și în ciuda oricărui presiuni și constrângeri. Acesta este punctul principal”, a subliniat premierul israelian.

Drept urmare, devin din ce în ce mai credibile analizele, evaluările și prognozele conform cărora Israelul se opune unui încetări unilaterale din partea sa a operațiilor militare în războiul său cu Hezbollah, în Liban, așa cum a confirmat și premierul israelian, B. Netanyahu. După cum foarte bine se cunoaște, Israelul a lovit suburbiile din sudul Beirutului pentru prima dată în câteva zile. Un exemplu elocvent este acela că forțele aeriene israeliene au lovit semnificativ suburbia de sud a Beirutului, Dahiyeh, distrugând zeci de clădiri în mai multe cartiere. Nu s-a vorbit imediat despre victime, dar cum era de așteptat, Israelul și-a intensificat atacurile aeriene asupra orașului Baalbek, din nord-estul Libanului, și a satelor din apropiere, precum și în diferite părți din sudul Libanului. În ultima perioadă se constată că diverși mediatorii internaționali își intensifică eforturile pentru a opri războaiele din Liban și Fâșia Gaza, circulând noi propuneri pentru lichidarea intensului conflict regional din Orientul Mijlociu. Ministerul Sănătății din Liban a declarat că peste 2.800 de oameni au fost uciși și 13.000 au fost răniți de la 08 octombrie 2023, când Hezbollah a început să lanseze aproape zilnic rachete în Israel, atrăgând represalii din partea Israelului.

Ca urmare, armata israeliană a făcut cunoscut că a avut ca țintă armamentul Hezbollah depozitat în depozite subterane. Numărul atacurilor israeliene în Liban a depășit 10.000, așa cum au declarat autoritățile libaneze. ONU estimează că aproximativ o cincime din populația Libanului și-au părăsit casele. Într-un astfel de context, Israelul examinează o scrisoare trimisă de SUA care îi cere să acționeze pentru a îmbunătăți situația umanitară din Gaza în termen de 30 de zile. ONU a avertizat că Israelul ”sigilează” efectiv nordul Gazei și ar putea efectua un ”transfer forțat pe scară largă” de civili, despre care a spus că ar echivala cu o crimă de război. O serie de entități din mass-media internațională au transmis o serie de informații opiniei publice internaționale conform cărora ofensiva Israelului din Gaza ar fi condus la uciderea a peste 42.000 de persoane, majoritatea civili, potrivit Ministerului Sănătății din teritoriul condus de Hamas. Războiul de acolo a strămutat cel puțin 690.000 de persoane, conform cifrelor verificate la Organizația Internațională pentru Migrație.

Conform informațiilor făcute cunoscute de Hezbollah, forțele sale au executat ”baraje” de foc cu rachete în mai multe zone din nordul Israelului, în timp ce armata israeliană a declarat că a identificat zeci de proiectile lansate din Liban (conform Forțelor de Apărare Israeliene (IDF) au fost lansate aproximativ 50 de ”proiectile” care au fost identificate trecând pe teritoriul israelian, conform unui anunț făcut la primele ore ale dimineții zilei de 16 octombrie). ”Unele dintre proiectile au fost interceptate, iar proiectilele căzute au fost identificate în zonă”, a subliniat IDF, care nu a raportat înregistrarea vreunui rănit. Cu toate acestea, amploarea prejudiciului este una neclară. Este semnificativ a sublinia aici că atacul a avut loc la o zi după ce secretarul general adjunct al Hezbollah, Naim Qassem, le-a cerut israelienilor să accepte încetarea focului în Liban sau să se confrunte cu ”durerea”, în timp ce grupul își schimbă strategia de a lovi din ce în ce mai puternic și mai adânc în Israel. În același context, este semnificativ a sublinia că Israelul a continuat să-și exercite ofensiva cu raiduri aeriene în Liban și în Gaza ucigând încă 50 de palestinieni, în timp ce forțele israeliene luptau împotriva Hamas și altor militanți în nordul teritoriului. Zeci de mii de civili au fost prinși în cartierul dens populat din nordul Gazei, Jabaliya, de o nouă operație militară israeliană. Oficialii militari israelieni acuză Hamas că folosește civili ca scuturi umane, acuzație pe care organizația militantă islamistă o neagă.

În Liban, armata israeliană a lansat mai multe atacuri în zonele de est, la o zi după ce B. Netanyahu a promis că va ”lovi fără milă Hezbollah în toate părțile Libanului, inclusiv în Beirut”. Avioanele de luptă israeliene au vizat valea Bekaa de est, scoțând din funcțiune un spital din orașul Baalbek. ”A fost o noapte violentă în Baalbek, nu am mai asistat la una asemănătoare de la războiul din 2006, dintre Israel și Liban”, așa cum a declarat Nidal Al-Solh, un rezident al unei agenții de mass-media internațională. Loviturile israeliene au vizat locații fortificate ale Hezbollah, precum și alte părți ale Libanului, inclusiv un sat din nordul majorității creștine, unde cel puțin 21 de persoane au fost ucise, în 14 octombrie. Un sfert din țară a devenit supusă ordinelor de evacuare israeliene. ”Oamenii ascultă aceste apeluri de evacuare și fug fără aproape nimic”, așa cum a făcut cunoscut directorul Agenției ONU pentru Refugiați pentru Orientul Mijlociu, Rema Jamous Imseis.

Israelul dorește să respingă și chiar să distrugă în mare parte Hezbollah pentru a-și asigura granița de nord și pentru a permite să se întoarcă acasă în siguranță zeci de mii de persoane strămutate din cauza tirurilor de rachete de anul trecut. Dar strategia Israelului a provocat critici semnificative și din partea SUA, potrivit purtătorului de

cuvânt al departamentului de stat, Matthew Miller. El a subliniat: ”Când vine vorba de amploarea și natura campaniei de bombardare pe care am văzut-o la Beirut în ultimele săptămâni, este un lucru pe care l-am clarificat guvernului israelian, pentru care ne-am îngrijorat și ne-am opus”. Separat, a reieșit că secretarul de stat al SUA, Antony Blinken, și șeful Pentagonului, Lloyd Austin, au avertizat Israelul că riscă o posibilă pedeapsă, inclusiv potențiala oprire a transferurilor de arme americane. Hezbollah, care este susținut de Iran, a revendicat mai multe atacuri, inclusiv unul care a vizat trupele israeliene în nordul Israelului.

Sirenele de avertizare au sunat în mod repetat în orașele israeliene, fiind lansat avertismentul cu privire la un atac produs de Hezbollah. O dronă³ lansată de Hezbollah într-o bază militară la sud de Haifa, pe 13 octombrie, această acțiune producând cel mai mare număr de morți cauzat de gruparea militantă menționată pe teritoriul israelian de la incursiunea militară a IDF în Liban, la începutul lunii octombrie, și fiind catalogată ca cea mai ucigașă lovitură executată de Hezbollah de când Israelul a lansat invazia terestră a Libanului. Atacul a rănit cel puțin 61 de militari, a provocat cel puțin patru morți și șapte răniți, conform Forțelor de Apărare ale Israelului (IDF). Atacul, care face parte dintr-un baraj de rachete mai mare, a fost produs de două drone, una dintre ele interceptată deasupra mării, în timp ce cealaltă a pătruns pe teritoriul israelian.

Într-o astfel de evoluție a situației au fost făcute numeroase analize și prognoze, dar au apărut și nenumărate întrebări, două dintre acestea fiind:

- în timp ce armata israeliană depășește cu mult capacitățile și resursele Hezbollah, ar putea războiul cu drone să scoată în evidență o breșă în sistemul Israelului pentru apărare?

- cum ar putea o miliție/grupare să preia inițiativa într-o confruntare cu o armată avansată a unei puteri regionale?

Este semnificativ a sublinia aici că, Hezbollah susține că atacurile sale sunt, de asemenea, în sprijinul grupării militante palestiniene Hamas, care a atacat Israelul la 07 octombrie 2023, ucigând 1.200 de persoane, majoritatea civili, și declanșând ultimul conflict. În 15 octombrie, Naim Qassem, liderul de facto al Hezbollah, a amenințat Israelul, dar a cerut și un acord pentru a pune capăt ostilităților.

În ciuda escaladării dezbaterilor din regiune, până acum, un conflict mai mare care implică Iranul și SUA a fost evitat, nu în ultimul rând pentru că niciuna dintre părți nu-l dorește. Totuși, Teheranul nu vrea să fie târât într-un război dezastruos în timp ce se confruntă cu nemulțumirea internă tot mai mare și cu succesiunea care se pregătește pentru ayatollahul Ali Khamenei, liderul suprem al Republicii Islamice, în timp ce Washingtonul ar dori în continuare să-și reducă amprenta în Orientul Mijlociu, nu să o extindă. Dar deschiderea de noi fronturi și schimburile directe de foc între Iran și Israel fac gestionarea conflictului mult mai dificilă, mai ales că perspectivele de încetare a focului în Gaza se estompează și Israelul își extinde ofensiva în Liban. În contextul acestei viziuni, numeroși analiștii din mediile de analiză internaționale analizează, studiază și iau pulsul multor actori internaționali din Orientul Mijlociu pe fondul intensificării amenințării unei escaladări sporite a conflictului dintre Iran și Israel, în același timp, fiind analizate, evaluate și prognozate efectele conflictului asupra politicii interne, politicii externe, reacțiile țărilor implicate în continuarea sau oprirea războiului și preocupările lor pe măsură ce evoluțiile din Orientul Mijlociu amenință să se extindă.

Succesele tactice ale Israelului, materializate inclusiv prin uciderea și eliminarea în stil chirurgical a mai multor lideri cheie ai Hezbollah și Hamas, nu vor modifica substanțial dinamica conflictului regional din Orientul Mijlociu. Ca un argument putem sublinia că uciderea lui Hassan Nasrallah, liderul Hezbollah, a fost un pas către schimbarea ”balanței de putere în regiune pentru anii următori”, așa cum a declarat și premierul israelian, B. Netanyahu. Supunem atenției o astfel de apreciere ca fiind una veridică, deoarece la doar câteva zile mai târziu, Hezbollah și Iran au executat asupra Israelului anumite atacuri mai precise și cu efecte semnificative, ocolind formidabilele sale sisteme de apărare anti-aeriană și semnalând costurile ridicate și riscurile unei escalade ulterioare pentru Tel Aviv. Într-adevăr, în timp ce Israelul a obținut victorii tactice semnificative, întrebarea cheie rămâne: pot aceste succese să modifice fundamental dinamica strategică a regiunii?

În centrul acestui conflict se află o provocare mai profundă: lupta palestiniană în evoluție. Așa cum a remarcat Amichai Ayalon, fostul șef al agenției de informații Shin Bet, din Israel, într-un interviu recent, palestinienii nu se văd doar rezistând opresiunii sau căutând o alinare imediată a greutăților suportate. În schimb, ei se consideră o națiune care luptă pentru independență de mai multă vreme. A. Ayalon a articulat această schimbare când a declarat: ”Palestinienii de astăzi – nu doar Hamas, ci toți – sunt dispuși să lupte și să moară, nu pentru hrană, ci pentru a pune capăt ocupației sau pentru a obține independența. Din momentul în care se vede ca o națiune, războiul devine cu totul diferit.” Această observație se referă la un model istoric mai larg:

³Armata israeliană a confirmat ulterior că drona folosită a fost un Sayyad 107, un model iranian care este acum fabricat în Liban. Are o rază de acțiune de 100 km și poate fi programat pentru a schimba direcția și altitudinea frecvent, ceea ce face foarte greu de urmărit și interceptat drona.

atunci când apar mișcări naționale care luptă pentru autodeterminare, puterea militară convențională este adesea insuficientă pentru a le înlătura, un exemplu elocvent și mai nou fiind poporul ucrainean agresat de Rusia. Mai mult, fie în Vietnam, în Afganistan sau în alte conflicte prelungite, forțele de gherilă cu nemulțumiri naționaliste profunde și sprijin popular au dat dovadă de rezistență, supraviețuind unor forțe armate, în ciuda șanselor inițial apreciate ca fiind extrem de reduse.

În ultima perioadă, au fost constatate și atacuri intense ale Hezbollah asupra Israelului, lovind mai adânc teritoriul israelian și respingând o invazie terestră israeliană în urma căreia a rezultat moartea a cel puțin opt soldați IDF și o retragere ulterioară a IDF. Faptul că Hezbollah este echipat cu tipuri performante de diverse dispozitiv de atac înseamnă că încă este capabil să realizeze surprinderea Israelului în diverse momente favorabile. De pildă, Pierre Razoux, director al Fundației Mediteraneene pentru Studii Strategice, a subliniat că dronele pot fi desfășurate odată ce a fost creată o diversiune, Hezbollah putând lansa mai întâi rachete – dintre care majoritatea sunt distruse de sistemul Iron Dome al Israelului – dar aceste rachete putând fi urmate de drone care zboară pe rute diverse și complexe la altitudini joase, fiind astfel foarte greu de interceptat.

Într-un astfel de context este semnificativă explicația dată de P. Razoux, care a subliniat că, cu ocazia acestui atac, "Israelul și-a dat seama că nu este complet nevulnerabil și că nici măcar prezența unor sisteme antirachetă extrem de sofisticate nu împiedică dronele să treacă".

"Dronele practic nu existau acum zece ani", așa cum a subliniat și Alexandre Vautravers, redactor-șef al publicației de securitate și apărare, Revue Militaire Suisse. Dar astăzi, Iranul furnizează Hezbollahului din Liban și Houthis din Yemen "unele dintre cele mai moderne echipamente și arme" disponibile. Chiar și așa, armamentul sofisticat poate fi capabil să exploateze doar micile slăbiciuni ale sistemului și tehnicii destinate pentru apărarea Israelului; țara fiind clasată printre primele 20 de puteri militare globale. Dar pentru Hezbollah, astfel de incursiuni marchează o "victorie psihologică" care servește la "terorizarea" populației israeliene, așa cum a declarat Jean-Loup Samaan, expert în Orientul Mijlociu la think tank-ul l'Institut Montaigne din Paris. Ca atare, el a subliniat că "este posibil ca aceste atacuri să continue".

Contextul regional mai larg complică și mai mult obiectivele Israelului. Iranul, un jucător central în așa-numita "axă de rezistență", și-a demonstrat încă o dată capacitatea de a ocoli sistemele sofisticate de apărare aeriană ale Israelului cu rachete care au provocat daune semnificative. Au circulat videoclipuri care arată numeroase rachete care au impact, subliniind costurile severe ale conflictului la scară largă cu Iranul. Scopul Teheranului este de a stabili un nou echilibru de descurajare. Cu toate acestea, chiar dacă se va ajunge la acest echilibru, este probabil să fie extrem de sensibil, instabil și temporar atâta timp cât luptele continuă în Gaza și Liban.

Mai mult, deși dominația Israelului în ceea ce privește acțiunile și superioritatea forțelor aeriene și cele ale structurilor de informații împotriva adversarilor săi este de necontestat, aceste avantaje nu se traduc pe deplin în operațiile forțelor terestre, unde situația devine mult mai dificilă. Reziliența Hezbollah și Hamas, demonstrată prin acțiunile lor defensive și ofensive în curs de desfășurare și prin respingerea cu succes a unei invazii terestre israeliene, subliniază dificultățile cu care se confruntă Israelul în a-și asigura câștiguri teritoriale și militare succesive și de durată. Acest lucru face ca obiectivele strategice de amploare mai mare ale Israelului, cum ar fi împingerea Hezbollahului la nord de râul Litani, să fie din ce în ce mai evazive. Realitatea este că adversarii Israelului poartă un război asimetric de uzură, o strategie care s-a dovedit eficientă împotriva forțelor convenționale ale unor alte state de-a lungul istoriei moderne.

La nivel regional, putem constata un succes relativ în a împiedica Iordania, Arabia Saudită și alte țări să fie atrase în conflictul militar dintre națiuni declanșat în Orientul Mijlociu. Cu toate acestea, în cele din urmă, realitatea complexă și instabilitatea din Orientul Mijlociu, care amenință întreaga lume, rămâne neschimbată. Pentru a se gestiona foarte bine această instabilitate și pentru a construi relații mai stabile și mai pozitive în Orientul Mijlociu, a devenit foarte clar că obstacolul principal care trebuie abordat este conflictul israeliano-palestinian-libanez. Războiul din Gaza trebuie să se încheie cu o înțelegere fermă, iar războiul din Liban trebuie încheiat cu o versiune îmbunătățită a Rezoluției 1701, continuându-se astfel și cu reabilitarea fostei perle a Orientului, aceste două conflicte fiind necesar a fi soluționate printr-un proces diplomatic intens într-un cadru regional și global.

3. SITUAȚIA GLOBALĂ - TUNISIA

Tunisia, între autoritarism și revoluția islamică

Dr. ing. Cristian-Marcel FELEA

”În Tunisia, marea tensiune politică, criza economică și socială care face ravagii în absența unui acord cu Fondul Monetar Internațional, (sunt) foarte îngrijorătoare ”¹

Emmanuel Macron

Exit poll-urile din duminica alegerilor prezidențiale (recente) din Tunisia² arătau, în primele ore după închiderea urnelor, că președintele în exercițiu Kais Saied a câștigat scrutinul cu 89,2% din voturi, în timp ce contracandidații săi erau creditați cu procente modeste: Zouhair Maghzaoui cu 3,9% și Ayachi Zammel cu 6,9%³. La vot era așteptată o prezență în jurul a 30%, după cum estima Mohamed Tlili Mansri, președintele ISIE – Instanța Superioară Independentă Electorală de la Tunis. La închiderea urnelor, procentul raportat de prezență a fost mai mic, de 27,7%, dar avea să crească în raportarea finală.

Rezultatele oficiale nu au fost departe de cele estimate. Președintele Kais Saied a obținut un nou mandat prezidențial cu votul a 90,69% dintre alegători, la o prezență la urne de 28,8%. Zouhair Maghzaoui a obținut în final doar 1,9% din voturile exprimate, iar Ayachi Zammel – aflat în detenție în perioada campaniei electorale! – a obținut 7,3% din voturile exprimate. Conform datelor oficiale publicate de ISIE, doar 6% din voturi au fost exprimate⁴ de tinerii din segmentul de vârstă 18 – 35 de ani, care formează o treime din electorat. Pesimismul tinerilor în fața procesului electoral este pronunțat și se suprapune cu trendul generalizat, explicând pe fond procentul redus al prezenței la urne, de sub o treime din cetățenii cu drept de vot (9,7 milioane, în total).

Scrutinul din acest an a fost mult diferit de cel din anul 2019, când independentul Kais Saied a câștigat în turul doi în fața lui Nabil Karoui (partidul ”Inima Tunisiei”) cu 72,71% din voturi. Atunci au fost admiși să participe în alegeri 26 de candidați, iar prezența la urne a fost de 48,98% în turul întâi și de 55,02% în turul al doilea. Altfel spus, alegerile au fost de departe mai libere în 2019 decât în 6 octombrie curent. Prima concluzie este că democrația cunoaște un regres evident la Tunis.

O întrebare revine mereu, în condițiile în care principalii oponenți politici ai președintelui Kais Saied se află de ceva timp în detenție - în speță Abir Moussi (Partidul Liber Constituțional, format din politicieni din partidul aflat la putere la Tunis înainte de revoluția din 2011) și Rached Ghannouchi, co-fondator al partidului islamic (afiliat Frăției Musulmane) Ennahda și fost președinte al Parlamentului – și anume: este sau nu un regim autoritar cel impus de Kais Saied în 2021, după ce a răsturnat guvernul Ennahda?

¹În Tunisia, marile tensiuni politice, criza economică și socială care face ravagii în absența unui acord cu Fondul Monetar Internațional, (sunt) foarte îngrijorătoare. (<https://www.latribune.fr/economie/international/macron-appelle-a-soutenir-la-tunisie-pour-eviter-une-pression-migratoire-sur-l-italie-et-l-union-europeenne-956639.html>)

²6 octombrie 2024

³<https://www.aljazeera.com/news/2024/10/6/kais-saied-set-to-win-tunisia-presidential-election-exits-poll>

⁴https://www.lemonde.fr/en/le-monde-africa/article/2024/10/07/tunisian-president-kais-saied-wins-second-term-in-landslide-victory_6728532_124.html

Tunisia lui Boularès și republica lui Saied

În urmă cu ceva timp am primit de la fiica mea o carte de istorie a Tunisiei, după un plăcut sejur la Tunis, perioadă în care am vizitat muzeul Bardo, ruinele Cartaginei antice, dar am dat și o fugă până la Dougga. Este vorba despre lucrarea semnată de jurnalistul tunisian Habib Boularès⁵: "Istoria Tunisiei. Cele mai importante date din preistorie până la revoluție", publicată în anul 2011 (al Primăverii Arabe) la editura Cérés Édition⁶.

Habib Boularès.

Sursa: directinfo.webmanagercenter.com

După ce am vitregit cartea lui Boularès, lăsând-o mult timp în așteptare, i-a venit în fine rândul. Poate pentru că este o carte scrisă de un publicist și nu de un istoric, nu știu - autorul declară în prefață că demersul său este tot ce poate fi mai diferit de o lucrare istorică - cert este că lectura m-a încântat pur și simplu. Boularès și-a dorit de fapt să răspundă la întrebarea: "De ce și cum a devenit Tunisia țara de astăzi, fizic, social și cultural?", așadar să parcurgă istoria țării sale etapă cu etapă pentru a releva rădăcinile culturale ale Tunisiei și să propună o cheie prin care conaționali, dar și alogeni să înțeleagă fundamentele și prezentul societății tunisiene.

Anul 2023 a fost unul dificil, de criză pentru Tunisia, în special economică. Președintele Kais Saied, care a preluat puterea în mod autoritar în anul 2021, după înlăturarea de la guvernare a partidului islamist Ennahda, nu a găsit soluții de rezolvare la criza instalată, dar nici nu a permis guvernului să încheie un acord cu FMI, pentru că reformele negociate ar fi impus condiții dureroase, în schimbul finanțării deficitelor. În august 2023, președintele Kais Saied a concediat-o pe doamna Najla Bouden Romdhane din poziția de premier (după ce o nominalizate să conducă guvernul în septembrie 2021), fără multe explicații⁷, numindu-l în fruntea guvernului pe Ahmed Hachani, un personaj cvasinecunoscut⁸, care se pensionase din poziția de șef al resurselor umane la Banca Centrală a Tunisiei. Evident, opoziția l-a acuzat pe Kais Saied că a concediat o marionetă doar pentru a numi o alta în fruntea guvernului. Când Kais Saied a preluat puterea, după alegerile din septembrie 2019, impresia pe care o lăsa era că încearcă să le ofere tunisienilor oportunitatea de cântărire a opțiunilor raționale pentru viitorul țării, în condițiile în care partidul islamist Ennahda – marcat de ideile revoluției islamice inspirate de Frația Musulmană – părea să conducă țara spre un experiment fundamentalist. Sarcina pe care și-a asumat-o în 2021 a devenit mai dificilă decât a anticipat-o, în timp ce susținerea populară pentru ideile sale, atâta câtă a fost, s-a dizolvat. Tunisia în sine îmi face impresia unei țări cu o istorie bogată care își caută încă drumul în modernitate, ezitând între autoritarism și stagnare, sincronizarea cu Occidentul pentru progres economic și societate laică ori tentația revoluției islamice, pentru dinamismul protestului continuu și justiția sa grotescă și violentă.

Najla Bouden, prima femeie premier în Tunisia.

Sursa: Wikimedia Commons

Să înțelegi situația din Tunisia – mai ales într-un an electoral cum a fost 2024 – este stimulat și te poate ajuta să realizezi cum se manifestă provocările majore ale vremurilor pe care le trăim: presiunea ideologică a ideilor revoluției islamice sau cât de influent mai este Occidentul în Maghreb ori cât de dificilă este guvernarea unei țări profund divizate între un autoritarism politic islamist și varianta autoritarismului proclamat în numele apărării statului național laic.

Mă întorc la ideile lui Habib Boularès și la cartea sa, și mărturisesc că am reflectat asupra câtorva dintre afirmațiile sale. De exemplu, în introducere, Boularès avertizează cititorii că anumite aspecte pe care le tratăm ca fiind de la sine înțelese despre termenul "națiune" sau despre "națiunea arabă", ar trebui privite pe fond

⁵<https://directinfo.webmanagercenter.com/2014/04/19/qui-est-habib-boulares/>.

⁶Ediția în limba engleză, pe care am primit-o eu, a fost publicată în anul 2017.

⁷Najla Bouden Romdhane a fost prima femeie care a condus un guvern al Tunisiei. De profesie inginer geolog, aceasta fusese anterior implicată în gestionarea unui proiect finanțat de Banca Mondială.

⁸Ahmed Hachani a fost un funcționar obscur al statului, însă tatăl său – explică "The New Arab" (<https://www.newarab.com/news/explainer-who-ahmed-hachani-tunisian-new-pm>) - Salah Hachani, fusese unul dintre puciștii executați de dictatorul Habib Bourguiba în 1962.

cât se poate de nuanțat: ”Trebuie să mărturisesc că nu știu care era imaginea despre sine a supușilor dinastiilor Aghlabizilor sau Hafsizilor, nici a supușilor sunniți ai Fatimizilor șiiți. Fapt curios, abia atunci când otomanii au împărțit Maghrebul în pašalâcuri (sau eiale) - Alger, Tunis și Tripoli - locuitorii fiecărei diviziuni administrative, mânați de certurile conducătorilor lor, s-au identificat drept algerieni, tunisieni și tripolitani.”

Sau: ”Cuvântul «umma» (națiune sau național) a fost asociat cu lupta noastră pentru eliberare, cu diversele organizații populare și chiar cu numele unora dintre companiile noastre industriale și comerciale. (...) Odată cu apariția arabismului în Orient, termenul nu a mai fost folosit în același mod în țările arabe, deoarece «umma» poate fi doar întreaga națiune arabă. Pentru activistul islamist de astăzi, «umma» poate fi doar «Umma Islamului», în timp ce cuvântul «milla» a fost rezervat cu sensul de religie (cum încă mai găsim în Turcia). Acestea sunt semne ale unei tot mai depline conștientizări!”

Încă: ”Dacă acordul privind «Uniunea Arabă Magrebiană» semnat în februarie 1989 ar fi intrat cu adevărat în vigoare, probabil toți mauritanii, marocanii, algerienii, tunisienii și libienii ar fi astăzi cetățenii Maghrebului și frontierele dintre ele ar fi desființate. Dar istoria nu și-a oprit încă parcursul, deci să încercăm să o înțelegem așa, în plină desfășurare.”

Găsim în această lectură boularesiană o speranță de progres în lumea Maghrebului, urmând exemplul Uniunii Europene: integrarea națiunilor – cu liant teza arabismului universal – care sporește potențialul de dezvoltare al tuturor, reduce tensiunile și contribuie la creșterea nivelului de trai al tuturor cetățenilor acestei regiuni africane. Doar că anii ce au urmat nu au confirmat acest optimism; însă, nu-i așa, istoria este în plină desfășurare: ”În Maghreb, ultimii cinci ani au fost marcați de recul democratic, tensiuni economice și tensiuni intraregionale în creștere, precum și de un sentiment de emancipare în relațiile celor trei state [Tunisia, Algeria, Maroc] cu Europa. Europeanii trebuie să privească evoluția politicilor statelor membre față de regiune în acest context”, explică Boularès.

Nici țările europene, Uniunea Europeană însăși nu au o abordare exhaustivă, integrată față de Maghreb, ci una fragmentată și tributară unor interese particulare, cu rezultate ce se dovedesc precare pe toate coordonatele: ”Politicile celor mai influente state membre ale Uniunii Europene – Italia, Franța, Spania și Germania – sunt divergente, modelate de preocupările și prioritățile diferite ale fiecărei țări. Preocupările legate de migrație au determinat Italia să promoveze o strategie «în primul rând un angajament cu Tunisia», dând prioritate dialogului cu președintele Kais Saied în detrimentul criticilor privind atitudinea acestuia față de democrație. De asemenea, a stimulat schimburile comerciale cu materii prime energetice cu Algeria.”⁹

Liderii statelor semnatare a acordului UMA în 1989. Sursa: The New Arab

”Franța a fost în mod tradițional liderul politicii europene din Maghreb, dar tensiunile cu Maroc și Algeria i-au limitat influența în regiune. Spania și-a întărit relațiile strânse cu Maroc, la limita unei rupturi diplomatice cu Algeria. Germania a devenit influentă în Tunisia, în special ca susținător al reformei după 2011, dar în prezent a făcut un pas înapoi și se concentrează în mare parte pe investițiile în energie regenerabilă în regiune.”¹⁰

Putem înțelege că, dacă UMA ar fi o organizație regională funcțională, Bruxellesului i-ar fi mult

mai ușor să abordeze orice tip de problemă bilaterală într-un mod constructiv, eficient. Într-un fel, cooperarea Europa – Maghreb ne face să înțelegem mai bine butada atribuită lui Henry Kissinger - ”Pe cine sun când vreau să vorbesc cu Europa?”, care poate fi aplicată acum la fel de bine și țărilor din Nordul Africii care refuză să-și recunoască interesul mutual.

Ajuns aici cu analiza, mărturisesc că cel mai mult mă preocupă întrebarea dacă criza actuală din Tunisia, combinată cu lipsa de soluții – care a adus și un deficit accentuat de popularitate – a președintelui autoritar Kais Saied și a guvernului său poate degenera în instabilitate și conflict social, cu toate consecințele care ar rezulta atât pentru țara în sine, cât și pentru regiune, dar și pentru Europa.

⁹<https://www.newarab.com/analysis/disunited-maghreb-colonial-roots-regional-rivalry>.

¹⁰Ibidem.

Kais Saied și Emmanuel Macron, octombrie 2021, Sursa: Arab News¹¹

Carnegie Endowment a propus o abordare privind criza din Tunisia, publicând o lucrare semnată de un colectiv de cercetători - Ishac Diwan, Hachemi Alaya și Hamza Meddeb, cu titlul "The Buildup to a Crisis: Current Tensions and Future Scenarios for Tunisia"¹² - o încercare de a identifica soluțiile pe care le are această țară pentru a traversa contextul actual de criză, în condițiile în care nu există un acord de susținere încheiat cu Fondul Monetar Internațional. "Tunisia a fost în pragul crizei de câțiva ani, dar economia a dat dovadă de multă rezistență. Mulți

observatori au susținut drept cauză a dificultăților sale una eminentă politică, rezultând că progresul necesită în primul rând o reformă politică", explică autorii studiului. "Revolta din 2011 a sfârșit prin a înrăutăți situația economică a țării. (...) După 2011, progresul pe frontul politic a venit în detrimentul economiei. Sistemul politic dezordonat și competitiv care a apărut a dat prioritate asigurării tranziției către democrație și a trebuit să facă față cererilor de creștere a salariilor, de angajare în sectorul public și de îmbunătățire a nivelului de trai. Drept urmare, cele treisprezece guverne care au urmat revoltei nu au reușit să echilibreze bugetele, ceea ce a dus la deficite fiscale mari de-a lungul perioadei și la o datorie publică în creștere. Nemulțumirea publică rezultată a dus la o creștere a populismului și la un sistem incapabil să implementeze reformele nepopulare care ar permite Tunisiei să-și dezvolte pe deplin potențialul economic."

Anul 2024, ca an al alegerilor prezidențiale, a impus remarca: "Alegerile prezidențiale programate pentru sfârșitul anului 2024 sunt de mare importanță. Perspectivele lui Saied vor depinde de măsura în care peisajul social și economic se deteriorează în perioada premergătoare acelor alegeri. O deteriorare rapidă a condițiilor economice și sociale înainte de iunie 2024 ar putea crește șansele de victorie pentru oponentii lui Saied. În schimb, dacă economia dă dovadă de reziliență, șansele de realegere ale lui Saied vor crește."¹³

Cum între concluziile studiului Carnegie și scrutin au trecut cam zece luni, autorii au preferat să nu exprime o idee rezolutivă. În realitate, situația economică a Tunisiei nu s-a îmbunătățit¹⁴, dar Kais Saied a reușit totuși să obțină al doilea mandat ca președinte. Am văzut în principiu în ce mod, dar nu strică să revin asupra chestiunii.

Departa de echilibru

După ce, în 2021, Kais Saied a dizolvat Parlamentul și a concediat guvernul condus de Hichem Mechichi, a devenit ținta criticilor unei părți a presei arabe, cu Al-Jazeera, trustul media susținut de dinastia qatarează Thani, purtător de drapel. Ca o paranteză, a fost prima dată când am devenit interesat de Qatar și de emirul Tamim bin Hamad Al-Thani, pe măsură ce mă documentam în privința motivelor înverșunării Al-Jazeera; atunci am citit o replică venită din Arabia Saudită (nu-mi mai amintesc acum publicația), care invita Tunisul să cenzureze trustul qatarez de presă, sub motivația că interesele emirului Tamim Al-Thani se împletesc scandalos cu cele ale Frăției Musulmane.

Revin la alegerile prezidențiale. Am răsfoit și am cules câteva declarații obținute de presă de la diverse personalități tunisiene pe marginea situației din țara lor¹⁵: "Autoritățile par să vadă subversiune peste tot" - Michael Ayari, analist senior pentru Algeria și Tunisia la "International Crisis Group"; "Politica tunisiană este încă o dată despre puterea absolută a unui singur om care se plasează deasupra tuturor și crede că este investit cu un mesaj mesianic" - Sghayer Zakraoui, profesor de drept de la Universitatea din Tunis; [Kais Saied] "va reintra în funcție mai degrabă subminat decât întărit de aceste alegeri" - Tarek Megerisi, Consiliul European pentru Relații Externe; "Este posibil ca, după 20 de ani, copiii noștri să protesteze pe Avenue Habib Bourguiba pentru a-i cere [lui Kais Saied] să părăsească puterea. Nu există speranță în această țară" - Amri Sofien, regizor independent.

¹¹<https://www.arabnews.com/node/1940401/middle-east>.

¹²<https://carnegie-mec.org/research/2024/02/the-buildup-to-a-crisis-current-tensions-and-future-scenarios-for-tunisia?lang=en&center=middle-east>.

¹³Ibidem.

¹⁴<https://www.imf.org/external/datamapper/profile/TUN>.

¹⁵<https://www.npr.org/2024/10/08/g-s1-26834/tunisia-kais-saied-election-2024-arab-spring>.

Tradiționala Tunisie

Lecția Kais Saied pentru Occident – pentru că există una – este că ar putea oricând să stea alături, după crezul său politic conservator, de alți lideri politici mai cunoscuți nouă, europenilor: Donald Trump, Viktor Orbán sau Geerd Wilders – la dreapta, ori Jean-Luc Mélenchon – la stânga, cu nuanțele cuvenite, desigur.

Kais Saied, un specialist în drept constituțional, are convingeri clare în privința LGBTQ – o ”ideologie impusă din afara țării”, nu vede de ce femeile ar avea drepturi egale cu bărbații în reglementarea dreptului la moștenire, este adeptul pedepsei cu moartea, crede că la nivel local alegerile ar trebui să nu ia în calcul afilierea politică ci personalitatea și renumele candidaților etc. Are o poziție clară în privința politicii față de Ierusalim: nu are nimic împotriva evreilor, dar nu este de acord să negocieze cu sioniștii din guvernul de la Ierusalim, care desfășoară un genocid împotriva poporului palestinian. În fine, Kais Saied este adeptul statului laic și acțiunii politice de tip socialist, cu accent pe ”lege și ordine”, așa cum se văd acestea din Cartagina, desigur.

Purtătorul de cuvânt al Comisiei Europene pentru Afaceri Externe, Nabila Massrali, a declarat în prețuia alegerilor că Uniunea Europeană a luat ”... act de poziția exprimată de mai mulți actori sociali și politici tunisieni cu privire la integritatea procesului electoral, în special în ceea ce privește diferitele măsuri considerate dăunătoare cerințelor democratice de credibilitate și incluziune, inclusiv modificarea substanțială a legii electorale în ajunul alegerilor. În mod evident, Uniunea Europeană este alături de poporul tunisian și rămâne atentă la nevoile și aspirațiile sale legitime în ceea ce privește libertățile fundamentale, democrația și dezvoltarea durabilă, prin Acordul de Asociere UE-Tunisia”.¹⁶

Țări ca Tunisia traversează încă, așa cum am mai subliniat, momente istorice de plămădire și nimic nu seamănă mai mult cu o casă care se construiește decât una care se demolează. Tunisia pendulează între ideea de național individualizat și laic și cea de apartenență la națiunea arabă și dizolvare în revoluția islamică universală – versiunea sunnită a Fraților Musulmani.

Ca și Kais Saied, Habib Boularès își afirmă apartenența la curentul național: ”Pentru cei de vârsta mea, naționalitatea este de o importanță capitală. Naționalismul tunisian s-a trezit în 1930, când s-a opus îngropării tunisienilor naturalizați ca cetățeni francezi în cimitirele musulmane. Opțiunea acestora pentru cetățenia unei națiuni care nu era națiunea lor a însemnat că și-au părăsit comunitatea. Că, în alte cuvinte, s-au ”întors pe dos” - *m'turin!* – sau altfel spus, ”s-au schimbat ca o haină dată la-ntors.”

Generația lui Habib Boularès sau Kais Saied este pe cale să dispară la nivel național. Tinerii tunisieni, față în față cu greutățile societății – șomajul este oficial de circa 17%, iar printre tineri atinge 30% – în măsura în care au propriile ambiții și sunt consistent expuși la un bombardament mediatic de agenții curentului islamist, pot oricând să erupă în revoltă, aducând la putere clerici care, pe spatele lor, la fel ca în Iranul lui 1979, să clădească o societate închisă, fundamentalistă.

Revoluția islamică vede Tunisia nu ca pe o națiune, un stat național, ci ca parte a unui tip anume de ”umma”, a viitorului ”califat” reclădit și condus de liderii revoluției islamice – care vor fi fiind ei (aceasta fiind o cu totul altă discuție). ”Umma” revoluției islamice nu este totuna cu ”umma magrebiană” din viziunea lui Boularès: nu va urma modelul asocierii confederative libere, pentru a se integra mai apoi armonic în lume ci al cuceririi și supunerii, pentru un ”front comun împotriva necredincioșilor”, pentru un război permanent.

În Palatul prezidențial de la Cartagina, președintele este probabil mai singur și mai izolat ca niciodată. Mai departe, pe străzile și în cartierele Tunisului, în restul țării, speranțele pe care mulți tunisienii și le puseseră în promișătorul Kais Saied s-au spulberat de mult.

¹⁶<https://www.eunews.it/en/2024/10/07/in-tunisia-sham-elections-president-kais-saied-has-won-by-a-landslide-eu-we-take-note-of-the-complaints-of-civil-society/>.

3. SITUAȚIA GLOBALĂ - ZONA INDO-PACIFIC

Ascensiunea Indo-Pacificului: o nouă dinamică globală a puterii

Abaho Gift CONRAD (Uganda)

Regiunea Indo-Pacific devine din ce în ce mai mult piesa centrală a schimbărilor globale de putere, cu tensiuni geopolitice în creștere, o rețea în creștere de alianțe și rivalități profunde. Această zonă, care se întinde de la coasta de est a Africii peste Oceanul Indian până la țărmurile vestice ale Pacificului, deține o importanță strategică și economică globală. Pe măsură ce regiunea este martoră la o schimbare a echilibrului de putere, țări precum China și India luptă pentru dominație, în timp ce puterile occidentale și jucătorii regionali formează coalitii pentru a menține stabilitatea și a contrabalansa influența în creștere.

Acest articol analizează dinamica complexă a puterii care modelează Indo-Pacificul, examinând impactul Inițiativei Belt and Road (BRI), rolul tot mai mare al Indiei, renașterea Dialogului de Securitate Quadrilateral (Quad) și angajamentul din ce în ce mai mare al actorilor externi precum Uniunea Europeană (UE). Pe măsură ce peisajul geopolitic continuă să evolueze, Indo-Pacificul este gata să joace un rol esențial în modelarea viitorului relațiilor internaționale, comerțului și securității.

Sursa: <https://samvadaworld.com/big-block-of-4/why-india-needs-to-up-its-game-in-the-indo-pacific-region/>

Semnificația strategică a Indo-Pacificului

Regiunea Indo-Pacific acoperă unele dintre cele mai importante căi maritime și rute comerciale din lume. Aproximativ 60% din comerțul maritim global trece prin această zonă, incluzând puncte critice, cum ar fi strâmtoarea Malacca, Marea Chinei de Sud și strâmtoarea Bab-el-Mandeb. Semnificația regiunii se extinde dincolo de comerț; găzduiește mai mult de jumătate din populația lumii și reprezintă peste 40% din producția economică globală.

Creșterea Indo-Pacificului ca putere globală nu este determinată doar de semnificația sa economică, ci și de relevanța sa militară și strategică în creștere. Pe măsură ce puteri regionale precum China și India își construiesc capacitățile militare, regiunea a devenit un teatru pentru potențiale conflicte, în special în zone contestate, cum ar fi Marea Chinei de Sud și de-a lungul graniței India-China. Aceste tensiuni sunt exacerbate de actori externi, inclusiv Statele Unite, Japonia și Australia, care au interese în menținerea unui Indo-Pacific "liber și deschis".

Ambițiile Chinei: Inițiativa Belt and Road (BRI)

Unul dintre cei mai importanți factori care conduc la transformarea Indo-Pacificului este Inițiativa Belt and Road (BRI) a Chinei. Lansat în 2013, BRI este un proiect ambițios de infrastructură și investiții care vizează sporirea influenței economice a Chinei în Asia, Africa și Europa. Indo-Pacificul se află în centrul acestei inițiative, deoarece Beijingul încearcă să securizeze rutele maritime, să-și sporească prezența militară și să obțină acces la resurse și piețe cheie.

China a investit miliarde de dolari în dezvoltarea portului, autostrăzi, căi ferate și proiecte energetice în întreaga regiune. Țări precum Sri Lanka, Pakistan și Maldive au devenit noduri critice în strategia Chinei de a-și extinde influența. De exemplu, achiziția de către China a portului Hambantota din Sri Lanka și investiția sa în portul Gwadar din Pakistan oferă Beijingului un punct de sprijin crucial în Oceanul Indian.

Cu toate acestea, extinderea Chinei prin BRI a stârnit îngrijorări în rândul țărilor vecine și al țărilor occidentale. Mulți consideră inițiativa ca pe o formă de ”diplomație a capcanei datorii”, în care țările devin excesiv de dependente de împrumuturile chineze, ceea ce, la rândul său, oferă Chinei o influență asupra deciziilor lor politice și economice. Acest lucru a condus la o rezistență crescândă împotriva influenței Chinei, în special în țări precum India și Japonia, care consideră activitățile Beijingului ca o amenințare la adresa stabilității și suveranității regionale.

Quad: o contrabalansare strategică

Ca răspuns la influența tot mai mare a Chinei, Dialogul de Securitate Quadrilateral, sau Quad, a câștigat din nou importanță. Compus din Statele Unite, Japonia, Australia și India, Quad reprezintă o coaliție de democrații similare care împărtășesc angajamentul de a menține un Indo-Pacific liber, deschis și incluziv.

Conceput inițial în 2007, Quad-ul a fost inactiv de câțiva ani înainte de a fi revitalizat în 2017. De atunci, a evoluat într-un parteneriat strategic care se concentrează pe cooperarea în domeniul apărării, securitatea maritimă, angajamentul economic și partajarea tehnologiei. Eforturile Quad sunt văzute ca un răspuns direct la asertivitatea Chinei în Indo-Pacific, în special militarizarea Mării Chinei de Sud și politicile sale expansioniste prin BRI.

Rolul Indiei în Quad este deosebit de semnificativ. Fiind cea mai mare democrație din regiune și un jucător cheie în Indo-Pacific, India este văzută ca un contrabalans natural pentru China. Parteneriatul strategic al New Delhi cu Washington s-a adâncit în ultimii ani, cele două țări angajându-se în exerciții militare comune și cooperare în domeniul apărării. Politica ”Act East” a Indiei, care are ca scop consolidarea legăturilor cu națiunile din Asia de Sud-Est, completează obiectivul mai larg al Quad-ului de a menține stabilitatea și securitatea în Indo-Pacific.

Eforturile Quad nu au trecut neobservate de Beijing, care vede grupul ca o provocare directă pentru ambițiile sale regionale. Oficialii chinezi au criticat Quad ca o încercare de a ”conține” China, argumentând că subminează cooperarea regională. Cu toate acestea, Quad-ul a continuat să-și extindă influența, cu exerciții navale comune și un angajament diplomatic sporit.

Rolul Indiei: o putere regională în ascensiune

Ascensiunea Indiei ca putere majoră în Indo-Pacific nu poate fi trecută cu vederea. Cu puterea sa economică în creștere, capacitățile militare și locația strategică, India are o poziție unică pentru a juca un rol principal în modelarea viitorului regiunii.

India a privit mult timp Indo-Pacificul ca o zonă critică de interes. Locația sa geografică, care se întinde pe Oceanul Indian, o plasează la răscrucea unora dintre cele mai aglomerate rute comerciale maritime din lume. Prin politica sa ”Act East”, India a încercat să consolideze legăturile cu Asia de Sud-Est, în timp ce prin participarea sa la Quad și-a adâncit angajamentul cu mari puteri precum Statele Unite ale Americii (SUA), Japonia și Australia.

Una dintre preocupările cheie ale Indiei în Indo-Pacific este influența tot mai mare a Chinei. Cele două țări au o dispută de lungă durată la frontieră, iar tensiunile au izbucnit în ultimii ani, în special în regiunea Himalaya Ladakh. India se teme de prezența Chinei în Oceanul Indian, unde Beijingul și-a extins amprenta navală prin dezvoltarea de porturi și baze militare.

Pentru a contracara influența Chinei, India și-a consolidat parteneriatele de apărare cu SUA și cu alți membri Quad. Exercițiile militare comune, cum ar fi exercițiile navale anuale Malabar, au întărit capacitățile Indiei în Indo-Pacific. În același timp, India a lucrat pentru a-și îmbunătăți propria prezență navală în regiune, cu planuri de a construi noi portavioane, submarine și nave de război.

Uniunea Europeană și alți actori globali

Importanța Indo-Pacificului nu se limitează la puterile regionale. Actorii externi, cum ar fi Uniunea Europeană (UE), au recunoscut, de asemenea, importanța tot mai mare a regiunii. În 2021, UE și-a adoptat propria strategie indo-pacifică, marcând o schimbare în abordarea sa față de regiune. Strategia urmărește să promoveze un angajament mai mare în domenii precum comerțul, investițiile și securitatea, susținând în același timp principiile unui Indo-Pacific liber și deschis.

Interesul UE pentru Indo-Pacific este determinat atât de factori economici, cât și geopolitici. Regiunea reprezintă o cotă semnificativă din comerțul UE, țări precum China, India, Japonia și Coreea de Sud servind drept piețe cheie pentru mărfuri europene. În plus, UE are un interes personal în menținerea stabilității în regiune, având în vedere dependența sa de căile maritime ale Indo-Pacificului pentru transportul de mărfuri și energie.

Alți actori globali, cum ar fi Regatul Unit (Marea Britanie) și Franța, și-au sporit, de asemenea, atenția asupra Indo-Pacificului. Strategia "Global Britain" a Marii Britanii, de exemplu, subliniază importanța consolidării legăturilor cu națiunile Indo-Pacific, în timp ce Franța are interese de lungă durată în regiune datorită teritoriilor sale de peste mări din Oceanul Indian și Pacific.

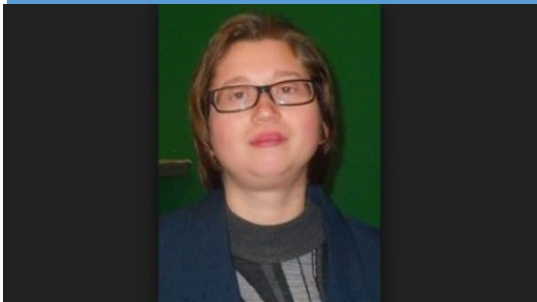
Concluzie: Viitorul Indo-Pacificului

Creșterea Indo-Pacificului marchează o schimbare semnificativă în dinamica puterii globale, cu implicații de anvergură pentru relațiile internaționale, comerț și securitate. Pe măsură ce China, India, Quad și alți actori regionali continuă să-și afirme influența, regiunea va rămâne un punct focal al competiției geopolitice.

Importanța Indo-Pacificului va crește doar în anii următori, pe măsură ce țările încearcă să-și asigure interesele într-o lume multipolară. Interacțiunea dintre aceste puteri va modela viitorul regiunii și ordinea globală. Provocarea pentru toți actorii implicați va fi să navigheze în aceste complexități, menținând în același timp stabilitatea și încurajând cooperarea în acest peisaj care evoluează rapid.

În timp ce lumea se confruntă cu provocările unui mediu geopolitic în schimbare, Indo-Pacificul se află în fruntea acestei transformări, oferind atât oportunități, cât și riscuri pentru cei care încearcă să-și modeleze viitorul.

3. SITUAȚIA GLOBALĂ - CHINA-INDIA-PAKISTAN

S-a pierdut politica externă a SUA în mijlocul "Triunghiului Bermudeilor" sino-indiano-pakistanez?

Mona AGRIGOROAIEI

"Nu conta pe asta. Este posibil. Dar dacă China ar porni pe o astfel de cale, trebuie să te opui. Și trebuie să le spui acelor chinezi că Zhou Enlai ți-a spus să faci asta!"

(Fostul premier al Chinei, Zhou Enlai, în 1975, după întrebarea adresată unui diplomat străin american dacă credea că, China va deveni vreodată expansionistă)¹

Abstract

Relațiile China-India-Pakistan nu pot fi privite doar în termeni bilaterali. Potrivit lui Monish Tourangbam, aceste relații se formează într-un triunghi strategic. Mai mult decât atât, aici avem de-a face și cu un lanț strategic, în care comportamentul SUA trebuie să moduleze cu responsabilitate gradul de stabilitate și securitate în această parte a Asiei de Sud.

SUA au demonstrat până de curând că sunt pe punctul de a pierde controlul în regiune, mobilizarea armatei Chinei la granița cu China în acești ani ar fi putut fi inspirată din ceea ce a făcut Rusia înainte de începerea agresiunii împotriva Ucrainei. China nu a atacat India, așa cum a făcut Rusia și credem că China a așteptat să vadă rezultatele Moscovei, Deci, eșecul armatei ruse de a avea un Blitzkrieg în Ucraina (datorită rezistenței eroice a Ucrainei și a ajutorului militar occidental) a făcut posibil ca China să gândească de două ori pentru a nu intra în India și a începe o confruntare mai mare, la fel ca Pakistanul nu a făcut-o.

Sursa: <https://strafasia.com/india-pakistan-and-china-is-it-a-triangular-competition-or-two-separate-dyads/>

¹Robert Wihtol, From the bookshelf: 'The long game: China's grand strategy to displace American order', <https://www.aspistrategist.org.au/from-the-bookshelf-the-long-game-chinas-grand-strategy-to-displace-american-order>.

SUA nu își poate permite să devină semi-absente și să lase China să o înlocuiască strategic în regiunea discutată, precum și la nivel global. O posibilitate este să-și reînvie prezența în Asia de Sud (precum și în întreaga lume) și să influențeze mai mult atât India, cât și Pakistanul, făcând China să coopereze sincer.

Dacă acest lucru nu merge bine, din cauza acțiunilor agresive ale Chinei ale regimului expansionist și lacom al lui Xi Jinping pe arena străină, al cărui model nu a fost urmat de fostul prim-ministru Enlai, în cele din urmă... SUA ar trebui să se opună Chinei - cu toate mijloacele disponibile în regiune, precum și în întreaga lume...

Cuvinte cheie: triumphi China-India-Pakistan, Statele Unite, război ruso-ucrainean, Asia de Sud, lanț strategic

"Rivalitatea la granița China-India", "Relația China-Pakistan", "Disputa indiano-pakistaneză asupra Cașmirului" sunt acum teme clasice (chiar dacă actuale) de analiză și putem scrie separat sute, dacă nu mii de pagini. Toate acestea sunt componente care pot fi luate separat sau, într-o viziune globală-exhaustivă.

Ne vom ocupa în lucrarea cu această viziune sinergică-exhaustivă a acestei relații, precum și cu analiza semi-eșecurilor SUA de a stabili regiunea până de curând.

Monish Tourangbam a observat că o "înțelegere diadică"² a mediului de securitate din Asia de Sud prin prisma Indiei – Pakistan sau India – China este incompletă și nu ține cont de dinamica triunghiulară care formează aceste interacțiuni. Pentru a înțelege dinamica regiunii, este important să înțelegem triunghiul India-Pakistan-China și modul în care este afectat de lanțul strategic care include Statele Unite. Realitatea actuală a acestei dinamici își are rădăcinile în istoria începutului Războiului Rece, iar potențialele scenarii de conflict care implică aceste țări energizează geopolitica din Asia de Sud.³

Triunghiul India-Pakistan-China este prins în istoria sinuoasă a conflictelor de frontieră nerezolvate dintre India și China la linia reală de control (LAC) și India și Pakistan la linia de control (LoC). Există conflicte militare intermitente. Ca parte a unui acord chinez-pakistanez, Pakistanul a transferat în China regiunea Transkaracolm, presupusul teritoriu al Indiei din Kashmir, transformând conflictul într-un conflict trilateral. În timpul războiului din 1965, China a lansat un atac psihologic asupra Indiei, în ciuda faptului că nu a oferit ajutor militar direct noului său prieten Pakistan, iar New Delhi a arătat o invazie a graniței indiano-chineze. Între timp, terorismul transfrontalier al Pakistanului a vizat India și a devenit un obstacol permanent în calea normalizării relațiilor, lăsând relațiile India-Pakistan volatile și chiar mai de rău augur.⁴

Apropierea militară dintre cele trei țări cu putere nucleară modelează acest triunghi în timpurile contemporane, în interdependență cu percepțiile și percepțiile greșite ale acestora cu privire la "inamic":

"Asimetria de putere a Pakistanului în raport cu cea a Indiei și decalajul de putere a Indiei față de China determină postura regională a fiecărui stat. Încercarea Pakistanului de a-și spori capacitățile, în special prin descurajarea nucleară și cu asistența chineză, este un mijloc de a contracara superioritatea convențională a Indiei. Între timp, capacitățile militare în creștere ale Chinei și modernizarea apărării, precum și rolul din ce în ce mai mare ca partener de dezvoltare și securitate nu numai pentru Pakistan, ci și pentru o serie de alte state din vecinătatea Indiei. stimulează îngrijorarea în New Delhi.", spune Tourangbam.⁵

Deci, chiar dacă ar putea fi puțin imaginativ, există posibilitatea unui atac nuclear al Indiei atât împotriva Chinei, cât și a Pakistanului, deoarece ideea că marea strategie a Chinei ar putea fi să joace jocul numit *wei qi - "du-te"* la nivel geopolitic⁶ la scară mare, adică încercuirea adversarului, în timp ce celelalte mari puteri joacă șah. Încercuirea, decăt atacarea Indiei atât de către China, cât și de către Pakistan, face parte din marea strategie a Chinei (până de curând, când războiul ucrainean a intrat în ecuație, vom discuta despre asta mai târziu):

"Având în vedere relația strânsă China-Pakistan, Liderii indieni sunt, de asemenea, din ce în ce mai îngrijorați de faptul că trebuie să planifice pentru cel mai rău scenariu al unui război pe două fronturi cu Pakistan și China".⁷

²Monish Tourangbam, *The China-India-Pakistan Triangle: Origins, Contemporary Perceptions, and Future*, <https://www.stimson.org/2020/the-china-india-pakistan-triangle-origins-contemporary-perceptions-and-future/>, accessed on 3.06.2022.

³Ibidem.

⁴Ibidem.

⁵Ibidem.

⁶Go: *The Strategy Game Suspected Of Being China's Forte* | Mint (livemint.com), <https://www.livemint.com/opinion/columns/go-the-strategy-game-suspected-of-being-china-s-forte-11652980249062.html>, accessed on 3.06.2022.

⁷USIP SENIOR STUDY GROUP FINAL REPORT, *Enhancing Strategic Stability in Southern Asia*.

* * *

Mai mult decât un triumphi chinez-indian-pakistanez, există în Asia de Sud un ”lanț strategic în care SUA constituie cel mai prominent agent extern de influență”⁸. Și în acest sens, am putea argumenta că SUA au pierdut până de curând controlul asupra regiunii, din cauza lipsei de măsuri politice după semnalele lansate de intelligence și a lipsei de inițiativă diplomatică.

- În principal, SUA nu au putut împiedica India și Pakistan să devină puteri nucleare⁹. De exemplu, în cazul Islamabad, ”începând din 1979, Pakistanul a jucat un rol de primă linie pentru SUA în Afganistan, în ultimul război rece dintre Statele Unite și Uniunea Sovietică. În acest context, geopolitica a depășit preocupările de neproliferare, deoarece Washingtonul a ignorat informațiile potrivit cărora China a ajutat Pakistanul să dezvolte tehnologia pentru producerea unei bombe nucleare.

- Pakistanul a fost perceput până de curând ca prietenul Chinei și inamicul SUA, chiar dacă după înlăturarea lui Khan au existat semne ale unei noi relații mai calde între Pakistan și SUA. Până de curând existase posibilitatea unui mare război între India și China, mai mare decât înfruntările la graniță¹⁰ dintre ele.

- Voi lua în considerare că este doar un semi-eșec pentru politica externă a SUA. India este considerată partener strategic al SUA, dar argumentul lucrării mele se bazează pe politica naționalistă extremă a lui Modi ”am făcut-o în felul meu” și opiniile sale despre India care au înghețat puțin această relație. Deci SUA nu controlează nici India, nici până de curând Pakistanul și, desigur, nici regimul comunist autoritar de la Beijing. Această lipsă de control asupra Indiei ar putea fi doar în timpul regimului lui Modi. Schimbarea la un sistem mai rațional al statului de drept ar putea schimba regimul și ar putea schimba politica sa externă, cum s-a întâmplat după îndepărtarea lui Khan, care dă semnale pentru o reapropiere pakistaneză-americană.

- Dar cel mai important argument pentru înțelegerea semi-eșecului SUA în regiune este: mobilizarea armatei Chinei la granița cu India în perioada 2020-2022 ar fi putut fi inspirată din ceea ce a făcut Rusia la granița cu Ucraina, înainte de începutul agresiunii sa din februarie 2022. Mobilizarea Chinei lângă granița cu India a fost o acțiune simultană cu mobilizarea Rusiei în apropierea graniței cu Ucraina. Dar China nu a atacat India, așa cum a făcut Rusia în Ucraina. Motivul pentru care am putea crede este că, China a așteptat să vadă rezultatele Moscovei.

Așadar, eșecul armatei ruse de a avea un Blitzkrieg în Ucraina (datorită rezistenței eroice a Ucrainei și ajutorului militar occidental) a făcut posibil ca China să se gândească de două ori să nu intre în India și să înceapă o confruntare mai mare, așa cum nici Pakistanul nu a făcut-o. În cazul unui război cu China, India ar fi prinsă la mijloc de un atac chinez-pakistanez. **Acest război s-ar întâmpla fără posibilitatea SUA de a-i împiedica începerea, dacă China și India ar vedea un succes al armatei ruse în Ucraina. Așadar, există și alți factori și nu voința și politica strategică a SUA care au modelat declanșarea unui nou război copiat din franciza lui Putin, cu impact mai mare decât în Ucraina (ținând cont că acest ”triumphi al Bermudelor” din Himalaya are trei puteri nucleare!). ”Blitzkrieg” eșuat al Rusiei în Ucraina și mai ales ajutorul țărilor occidentale față de Ucraina ar fi putut descuraja planurile Chinei și Pakistanului, din cauza fricii că vor avea același eșec militar și se vor confrunța cu aceeași izolare diplomatică ca Rusia¹¹.**

Așadar, pacea a fost păstrată în această regiune doar din cauza unui ”Blitzkrieg” eșuat în altă parte, nu din cauza SUA, a căror politică externă nu a reușit foarte recent să țină sub control toate elementele lanțului strategic China-India-Pakistan. Acesta este motivul pentru care numesc asta un semi-eșec al politicii SUA în regiune.

⁸Monish Tourangbam, *op.cit.*

⁹*Ibidem*

¹⁰În mai 2020, trupele indiene și chineze s-au angajat într-o serie de încălcări de-a lungul graniței, impulsionate de un proiect de construcție a drumurilor din India în regiunea Ladakh. În timp ce majoritatea acestor înfruntări au reprezentat doar confruntări și batjocuri, la mijlocul lunii a izbucnit o mare luptă corp la corp, care a dus la moartea a 20 de soldați indieni și a unui număr nespecificat de soldați chinezi. Lupta a implicat doar luptă corp la corp și nu a inclus tragerea cu arme. Cu toate acestea, câteva luni mai târziu, ambele părți au început să facă schimb sporadic de focuri de armă peste graniță.” vezi Vikram Mittal, *The Lesser-Known Border Dispute: China and India*, <https://www.forbes.com/sites/vikrammittal/2022/02/21/the--lesser-known-border-disputechina-and-india/?sh=6d783352192d>.

¹¹În presa indiană au fost, în acest context, solicitări chiar și pentru inițiative comune indio-chineze pentru aducerea păcii în războiul din Ucraina (deci un pas înainte în detensionarea relațiilor lor bilaterale indiano-chineze, deoarece India a simțit lipsa de acțiune a Chinei pentru a intra în un război mai mare în ceea ce privește disputa la graniță), vezi *Războiul în Ucraina se înrăutățește. O inițiativă China-India pentru a aduce pacea este o idee bună* (theprint.in), vezi <https://theprint.in/opinion/war-in-ukraine-is-getting-worse-a-china-india-initiative-to-bring-peace-is-a-good-idea/873216/>, accesat 03.06.2022. Pentru analiza privind descurajarea Chinei din cauza războiului ucrainean, a se vedea Jeffrey Stacey, *Has Western Aid for Ukraine Deterred China in Asia?*, <https://nationalinterest.org/feature/has-western-aid-ukraine-deterred-china-asia-202462>, accesat la 03.06.2022.

* * *

SUA nu pot deveni semi-absente, lasă China să o înlocuiască strategic în regiunea discutată și la nivel global. O posibilitate este de a reînvia diplomatic prezența sa în Asia de Sud (precum și în întreaga lume) și de a influența mai mult atât India, cât și Pakistanul, făcând China să coopereze sincer. Această posibilitate este menționată și în RAPORTUL FINAL AL GRUPULUI DE STUDIU SENIOR USIP, "*Îmbunătățirea stabilității strategice în Asia de Sud*", atunci când recomandă diferite instrumente diplomatice instituției din SUA care abordează problemele regiunii. Dar dacă acest lucru nu merge bine, din cauza acțiunilor agresive ale Chinei ale regimului expansionist și lacom al lui Xi Jinping în arena străină, în cele din urmă... SUA ar trebui să urmeze cuvintele viziunare ale lui Zhou Enlai, afirmate în citatul de la începutul acestui eseu și **să se opună** Chinei cu toate mijloacele disponibile, în regiune, precum și în întreaga lume, până nu va fi prea târziu...

3. SITUAȚIA GLOBALĂ - SAHEL

Schimbările climatice și securitatea în Sahel: O criză complexă în desfășurare

Oluwasogo Joseph DAIRO (Nigeria)

Regiunea Sahel din Africa prezintă un studiu de caz critic în relația în evoluție dintre schimbările climatice și dinamica securității regionale. Această analiză examinează modul în care degradarea mediului se intersectează cu provocările de securitate centura Saheliană, care se întinde de la Senegal până la Sudan, creând provocări fără precedent pentru stabilitatea regională și securitatea umană.

Context

Impactul accelerat al schimbărilor climatice

Sahelul se confruntă cu efectele schimbărilor climatice într-un ritm de aproximativ 1,5 ori mai mare decât media globală, creând implicații profunde pentru stabilitatea regională.

Datele de monitorizare a mediului indică:

1. Variațiile de temperatură

- Creșterea medie a temperaturii cu 1,5°C peste nivelurile preindustriale;
- Creșteri estimate de 2-4°C până în 2050;
- Procese accelerate de deșertificare;

2. Tipare de precipitații

- Creștere cu 40% a variabilității precipitațiilor;
- Cicluri de precipitații sezoniere perturbate;
- Perioade prelungite de secetă - Inundații neregulate.

3. Degradarea mediului

- 80% din terenurile agricole se confruntă cu degradare;
- Eroziunea accelerată a solului;
- Reîncărcare redusă a apelor subterane;
- Destabilizarea ecosistemului Implicații de securitate.

Sursa: <https://www.m-securitynews.ro/sahel-schimbari-climatice-si-terrorism/>

Provocări directe de securitate

1. Concurență de resurse

- Conflicte intensificate privind accesul la apă;
- Creșterea disputelor privind utilizarea terenurilor;
- Competiția pentru diminuarea resurselor pastorale;
- Tensiuni asupra teritoriilor agricole.

2. Strămutarea populației

- Migrația rurală-urbană accelerată;
- Modele nomadice tradiționale perturbate;
- Creșterea mișcărilor transfrontaliere;
- Apariția refugiaților climatici.

Efecte secundare de securitate

1. Stresul instituțional

- Sisteme de guvernare depășite;
- Infrastructură de securitate încordată;
- Capacități compromise de control la frontieră;
- Slăbirea mecanismelor de rezolvare a conflictelor.

2. Destabilizarea socioeconomică

- Perturbarea mijloacelor de trai tradiționale;
- Creșterea ratei sărăciei;
- Provocări legate de securitatea alimentară;
- Presiunile migrației economice.

Studiu de caz: Bazinul Lacului Ciad

Bazinul Lacului Ciad exemplifica provocările de securitate climatică ale regiunii:

1. Schimbări de mediu

- Reducere cu 90% a suprafeței din anii 1960;
- Dinamica ecosistemului alterată;
- Sisteme agricole perturbate;
- Practici de pescuit modificate.

2. Consecințe de securitate

- Creșterea concurenței în materie de resurse;
- Deplasarea populației;
- Activitate criminală sporită;
- Instabilitate regională.

Analiza strategică

Vulnerabilități sistemice

1. Provocări de guvernare

- Capacitate limitată de stat;
- Resurse insuficiente;
- Sisteme de monitorizare inadecvate;
- Coordonare transfrontalieră slabă.

2. Constrângeri de adaptare

- Depășirea mecanismelor tradiționale de adaptare;
- Resurse tehnologice limitate;

- Expertiză tehnică insuficientă;
- Bariere de implementare.

Evaluarea răspunsului curent

1. Inițiative regionale

- Implementarea Marelui Zid Verde;
- Managementul apelor transfrontaliere;
- Sisteme de monitorizare a mediului;
- Cadre de cooperare în domeniul securității.

2. Provocări de implementare

- Limitări de resurse;
- Dificultăți de coordonare;
- Constrângeri de capacitate tehnică;
- Obstacole politice.

Recomandări strategice

Priorități imediate

1. Sisteme de monitorizare îmbunătățite

- Evaluare integrată a securității climatice;
- Monitorizarea mediului în timp real;
- Capabilitati de avertizare timpurie;
- Îmbunătățirea analizei datelor.

2. Adaptarea sectorului de securitate

- Planificarea securității în funcție de climă;
- Implementare eficientă din punct de vedere al resurselor;
- Coordonare transfrontalieră;
- Îmbunătățirea răspunsului la criză.

Inițiative strategice pe termen lung

1. Dezvoltare Instituțională

- Programe de consolidare a capacităților;
- Îmbunătățirea pregătirii tehnice;
- Dezvoltarea infrastructurii;
- Cadre de cooperare regională.

2. Inovare în managementul resurselor

- Promovarea agriculturii durabile;
- Sisteme de conservare a apei;
- Optimizarea utilizării terenului;
- Măsuri de protecție a mediului.

Implicații globale de securitate

1. Setarea precedentă

- Model pentru provocările legate de securitatea climei;
- Teren de testare pentru strategiile de răspuns;
- Indicator al tendințelor globale viitoare;
- Laborator de învățare pentru adaptare.

2. Considerații de securitate internațională

- Evaluarea impactului migrației;

- Implicații privind stabilitatea regională;
- Interconexiuni de securitate globală;
- Dinamica competiției resurselor.

Analiza traiectoriei viitoare

1. Proiecții de mediu

- Creșterea continuă a temperaturii;
- Se modifică tiparul de precipitații;
- Transformarea ecosistemului;
- Reducerea disponibilității resurselor.

2. Implicații de securitate

- Creșterea concurenței în materie de resurse;
- Presiuni sporite de migrație;
- Potențial de conflict crescut;
- Amplificarea stresului instituțional.

Concluzie

Criza securității climatice din Sahel reprezintă o provocare critică pentru securitatea regională și globală. Intersecția degradării mediului cu dinamica securității creează provocări complexe care necesită răspunsuri inovatoare și integrate.

Succesul cere:

1. Integrarea abordării cuprinzătoare;
2. Cooperare regională consolidată;
3. Investiții substanțiale în resurse;
4. Adoptarea perspectivei securității globale.

Această analiză demonstrează necesitatea urgentă de acțiuni coordonate pentru a aborda legătura dintre clima și securitatea din Sahel, cu implicații pentru dezvoltarea strategiei globale de securitate.

Notă metodologică

Această analiză sintetizează date de mediu, evaluări de securitate și studii regionale pentru a oferi o înțelegere cuprinzătoare a dinamicii securității climatice din Sahel. Toate concluziile derivă din date verificabile și cadre analitice stabilite în studiile de securitate climatică.

3. SITUAȚIA GLOBALĂ - RESURSELE AFRICII

Modele de mișcare a resurselor pe piețele africane: O rețea complexă de rute comerciale

Oluwasogo Joseph DAIRO (Nigeria)

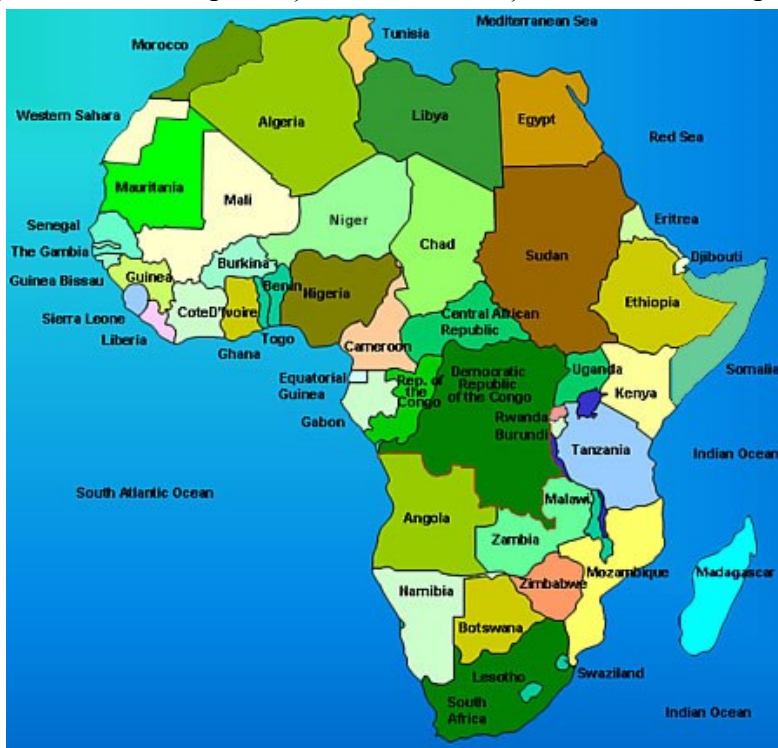
Analiza recentă din surse deschise evidențiază natura complexă și dinamică a mișcărilor de resurse pe piețele africane, dezvăluind modele care ridică îngrijorări cu privire la transparență și supravegherea reglementară. Rețelele multistratificate implicate în transportul și comerțul de resurse pe rutele maritime, aeriene și terestre demonstrează complexitatea comerțului modern, subliniind necesitatea unor mecanisme de monitorizare îmbunătățite.

Înțelegerea fluxurilor de resurse

Rutele comerciale africane prezintă o sofisticare semnificativă, cu mișcări care acoperă mai multe jurisdicții și implică diferite structuri corporatiste. Datele accesibile publicului arată implicarea mai multor actori, fluxurile comerciale trecând granițele și utilizând procese complexe de documentare. Aceste sisteme complexe – în timp ce facilitează comerțul legal – prezintă provocări pentru urmărirea eficientă, creând posibil oportunități de exploatare sau evaziune de reglementare.

Practici de documentare

Disparitățile în documentația comercială între regiuni reflectă inconsecvențe în standardele de raportare. Deși mulți operatori mențin cadre de conformitate puternice, unele înregistrări comerciale nu surprind întreaga sferă a tranzacțiilor subiacente, ceea ce ar putea împiedica transparența. Inconsecvențele în documentație sporesc dificultatea de a urmări resursele până la origini, complicând eforturile de asigurare a surselor etice și a conformității cu standardele internaționale.

Sursa: <https://www.forbes.ro/rezerve-spectaculoase-de-resurse-minerale-si-facilitati-fiscale-sau-de-ce-este-africa>

Rețele de transport și modele comerciale regionale

Mișcarea resurselor în Africa se bazează pe rețele maritime, aviatice și terestre, fiecare cu complexități unice:

Rute maritime: datele de transport dezvăluie modele complexe de transbordare, porturile din Africa de Vest servind ca noduri cheie. Cu toate acestea, determinarea volumelor exacte de resurse care se deplasează prin aceste coridoare rămâne o provocare din cauza raportării fragmentate.

Rețele aeriene: rutele aeriene de marfă implică escale multiple, adesea traversând jurisdicții, ceea ce poate ascunde originea și destinația anumitor transporturi. Există afirmații, conform cărora aeronavele, în special avioanele private, dezactivează transponderele pentru a evita urmărirea în timp ce transportă resurse sau fonduri.

Transport terestru: coridoarele din Africa Centrală facilitează comerțul transfrontalier extins, dar circulația resurselor în zone îndepărtate complică eforturile de monitorizare.

Canale de tranzit din Africa de Est: Aceste rute servesc ca legături vitale între Africa și piețele globale, cu mai multe puncte de tranzit implicate în mutarea mărfurilor către destinații internaționale.

Integrarea pieței și complexitatea structurală

Datele publice sugerează că piețele africane sunt caracterizate de mecanisme de integrare sofisticate. Straturile multiple de structuri corporative, lanțurile complexe de documentare și utilizarea diferitelor înregistrări juridictionale fac dificilă evaluarea cu acuratețe a fluxului de resurse. Aceste complexități necesită instrumente de reglementare avansate pentru a asigura conformitatea și a preveni activitățile ilicite.

Provocări și recomandări de reglementare

Reglementarea eficientă a fluxurilor de resurse pe piețele africane necesită o abordare cu mai multe fațete:

1. Sisteme de documentare îmbunătățite: Consolidarea mecanismelor de verificare pentru a asigura înregistrări comerciale corecte și standardizate în toate regiunile.

2. Monitorizare avansată a transportului: Utilizarea tehnologiilor digitale și a instrumentelor de urmărire pentru a îmbunătăți supravegherea mișcărilor resurselor pe rutele maritime, aeriene și terestre.

3. Coordonare transfrontalieră: promovarea cooperării în materie de reglementare între țările vecine pentru a aborda provocările juridictionale și pentru a armoniza practicile de aplicare.

4. Supravegherea pieței în timp real: implementarea mecanismelor de monitorizare proactive pentru a detecta activitățile neregulate și a preveni manipularea pieței.

Tendențe emergente în comerț și reglementare

Mai multe tendințe cheie vor modela viitorul comerțului cu resurse în Africa:

Integrare tehnologică: Adoptarea blockchain-ului și a altor soluții digitale este de așteptat să îmbunătățească documentația comercială și transparența.

Schimbarea dinamicii transportului: Evoluția rutelor comerciale și a rețelelor logistice va influența circulația mărfurilor pe continent.

Noi structuri de piață: Apariția acordurilor comerciale regionale și a reformelor pieței pot crea oportunități pentru o mai bună integrare economică.

Evoluția reglementărilor: este probabil ca guvernele și organismele internaționale să își adapteze cadrele pentru a aborda mai bine complexitățile comerțului modern.

Concluzii

Rețeaua complicată de tipare de circulație a resurselor din Africa subliniază necesitatea unor cadre de reglementare echilibrate care să faciliteze comerțul, asigurând în același timp conformitatea și responsabilitatea. Deși fluxurile comerciale observate par în general legale, complexitatea lor face ca menținerea transparenței și supravegherii depline să fie dificilă. Consolidarea sistemelor de monitorizare, îmbunătățirea colaborării transfrontaliere și integrarea noilor tehnologii vor fi esențiale în abordarea acestor provocări.

Notă metodologică:

Această analiză, bazată în întregime pe informații din surse deschise, oferă perspective asupra modelelor de comerț cu resurse fără a defăima persoane sau organizații. Aceasta servește drept fundament pentru discuții ulterioare privind îmbunătățirea practicilor de reglementare și asigurare a operațiunilor de piață durabile pe întreg continentul.

3. SITUAȚIA GLOBALĂ - REȚELE DE CRIMINALITATE - GOLFUL GUINEEI

Rețelele criminale maritime din Golful Guineei: analiză strategică de informații

Oluwasogo Joseph DAIRO (Nigeria)

Golful Guineei s-a transformat dintr-un punct fierbinte de piraterie într-un centru pentru activități criminale interconectate, inclusiv traficul de droguri, traficul de persoane, contrabanda cu arme și pescuitul ilegal. Rețelele criminalității organizate exploatează guvernarea slabă, granițele poroase și securitatea maritimă limitată pentru a prospera. Deși pirateria a scăzut, aceste grupuri s-au adaptat, folosind rute de trafic consacrate și piețele negre de coastă pentru a susține operațiunile. Pescuitul ilegal a câștigat, de asemenea, importanță, exacerbând instabilitatea economică și insecuritatea alimentară, ceea ce alimentează și mai mult criminalitatea.

Această analiză se bazează pe informații din surse deschise, bazându-se exclusiv pe date publice din surse diverse. Este important de menționat că acest raport nu utilizează date clasificate și nici nu face acuzații la adresa vreunei persoane sau instituții. Perspectivele oferite au ca scop o înțelegere mai bună a situațiilor, respectând în același timp strict standardele legale și etice.

Evoluția rețelelor criminale

De la piraterie la operațiuni multi-infracționale

Grupurile criminale organizate au evoluat dincolo de piraterie, construind rețele diversificate care exploatează infrastructura maritimă. Aceste rețele se bazează pe corupția din porturi, supravegherea limitată a coastei și jurisdicțiile suprapuse pentru contrabandă cu risc minim. Tendințele recente evidențiază modul în care diferitele fluxuri criminale, cum ar fi narcoticele și traficul de persoane, converg în operațiuni interdependente.

Trafic de droguri: cocaina din America de Sud este canalizată prin statele de coastă din Africa de Vest către Europa, unele transporturi fiind redirecționate pentru a satisface cererea locală în creștere din Africa și Sahel.

Sursa: <https://cugetliber.ro/stiri-economie-piratii-fac-legea-in->

Contrabanda cu arme: transporturile de arme însoțesc rutele traficului de droguri pentru a echipa grupurile armate din regiunile predispuse la conflicte, agravând insecuritatea.

Traficul de persoane: rețelele de contrabandă de migranți exploatează rutele maritime pentru a trafica persoane vulnerabile către Europa, combinând adesea operațiunile lor cu transporturile de narcotice.

Pescuit ilegal: flotele de pescuit străine se angajează în braconaj și servesc drept sprijin logistic pentru rețelele criminale, ascunzând contrabandă pe navele de pescuit și atacând pescarii locali.

Noul rol al Golfului Guineei ca centru de întreprindere criminală

Golful Guineei a devenit esențial pentru rutele globale de droguri, facilitând transporturile de cocaină din America de Sud către Europa și Asia. Ghana, Nigeria și Guineea-Bissau sunt puncte cheie de transbordare. Vulnerabilitățile de coastă, inclusiv aplicarea legii slabă, conștientizarea slabă a domeniului maritim și corupția sistemică, permit acestor rețele să funcționeze cu impunitate.

Rutele cocainei: Traficanții de droguri folosesc din ce în ce mai mult rutele maritime în locul coridoarelor aeriene pentru a minimiza detectarea. Navele transportă mărfuri ascunse, transferându-le adesea în mijlocul mării între nave, o metodă cunoscută sub numele de transferuri de la navă la navă.

Impactul pe piața locală: o parte din cocaină este vândută pe plan intern, extinzându-se consumul de narcotice în orașe precum Lagos și Accra. Piețele regionale pentru cannabis, metamfetamine și opioide sunt, de asemenea, în creștere.

Exploatarea infrastructurii: Porturi precum Lagos, Tema și Cotonou au fost compromise, manipularea containerelor și mita folosite pentru a ocoli inspecțiile. Infractorii folosesc și nave de pescuit pentru a evita controlul de aplicare a legii.

Vulnerabilități cheie în securitatea regională

1. **Lacune de supraveghere maritimă:** infrastructura limitată de supraveghere permite traficantilor să exploateze apele nemonitorizate.

2. **Corupția portuară:** infractorii mituiesc oficialii pentru a asigura un tranzit fără probleme prin porturile importante din Africa de Vest.

3. **Jurisdicții suprapuse:** granițele maritime complexe din Golf împiedică coordonarea eficientă a aplicării legii.

4. **Răspuns regional limitat:** Eforturile de a reduce criminalitatea maritimă sunt îngreunate de colaborarea slabă între agenții și operațiunile navale subfinanțate.

Structura rețelei criminale

Nivel strategic: Cartelurile din America de Sud gestionează producția globală de droguri și coordonează transporturile. Sindicatele din Africa de Vest controlează rețelele regionale de distribuție și oferă suport logistic.

Nivel operațional: Facilitatorii portuari supraveghează manipularea containerelor, evaziunea vamală și operațiunile de mită. Specialiștii maritim se ocupă de transferurile de la navă la navă și de tehnicile de ascundere a încărcăturii.

Nivel tactic: Echipajele locale de pescuit și contrabandiștii transportă și fac contrabandă cu nave mai mici. Lucrătorii portuari și oficialii corupți ajută la ocolirea inspecțiilor.

Implicații regionale

1. Impactul asupra securității:

Sofisticarea tot mai mare a rețelelor de criminalitate maritimă subminează suveranitatea statului, slăbește guvernanta maritimă și destabiliza economiile locale. Grupurile armate, finanțate din profiturile traficului ilicit, intensifică conflictele în Sahel și regiunile de coastă.

2. **Consecințe economice:** Creșterea primelor de asigurare din cauza pirateriei și furtului de mărfuri crește costurile operaționale pentru companiile de transport maritim. Întreruperea rutelor comerciale amenință lanțurile de aprovizionare critice și reduc investițiile străine în porturile din regiune.

Perspective și proiecții de viitor

Proiecții pe termen scurt (6-18 luni)

Integrare îmbunătățită a rețelei criminale în cadrul operațiunilor maritime.

Dependență crescută de tehnologie pentru urmărirea mărfurilor și tehnice evaziune.

Utilizarea extinsă a operațiunilor de pescuit ilicit pentru a spăla veniturile din trafic.

Perspectivă pe termen mediu (18-36 de luni)

Apariția unor noi noduri de trafic în zonele de coastă sub-monitorizate.

Parteneriate consolidate între grupurile criminale din Africa de Vest și cartelurile din America de Sud.

Dezvoltarea unor tehnici de contrabandă mai rezistente și secrete, inclusiv manipularea avansată a containerelor.

Strategia de răspuns recomandată

1. Îmbunătățirea supravegherii maritime: Implementarea unor sisteme de monitorizare prin satelit și de identificare automată (AIS) pentru a urmări mișcările navelor în timp real. Acolo unde este implementat, îmbunătățiri prin consolidarea și extinderea sistemelor.

2. Întărirea securității portuare: Implementarea unor protocoale mai stricte de inspecție a mărfurilor și sporirea transparenței în operațiunile vamale.

3. Dezvoltarea capacităților regionale: Consolidarea colaborării între agenții prin grupuri operative maritime comune și platforme de partajare a informațiilor.

4. Cooperare internațională: Colaborarea cu parteneri europeni, asiatici și americani pentru a perturba rețelele de trafic transnațional și pentru a urmări fluxurile financiare ilicite.

Indicatoare și semne de avertizare

Schimbări operaționale: noi rute de trafic sau utilizarea sporită a porturilor de coastă mai mici.

Încălcări ale infrastructurii: dovezi ale sistemelor vamale sau instalațiilor portuare compromise.

Activități criminale intensificate: Incidente în creștere de piraterie sau trafic de-a lungul căilor maritime stabile.

Niveluri de încredere analitică

Încredere ridicată: Golful Guineei joacă un rol cheie în traficul de cocaină, cu operațiuni de contrabandă și narcotice interconectate.

Încredere medie: schimbările operaționale viitoare vor include dependența sporită de tehnologie și rute de trafic descentralizate.

Încredere scăzută: amploarea completă a colaborării dintre cartelurile din America de Sud și rețelele din Africa de Vest rămâne incertă.

Această analiză cuprinzătoare subliniază necesitatea unor eforturi solide și coordonate pentru combaterea criminalității maritime în Golful Guineei. Numai printr-o combinație de supraveghere sporită, securitate portuară consolidată, cooperare regională și parteneriate internaționale pot fi perturbate efectiv aceste grupări multi-infracționale.

Notă metodologică:

Această analiză se bazează în întregime pe informații obținute din surse deschise, publice, cum ar fi raportări media, publicații guvernamentale și baze de date deschise. Nu se bazează pe informații clasificate și nici nu este menită a fi utilizată pe post de dovadă, precum nici nu a fost elaborată cu scopul de a fi utilizată împotriva vreunei persoane sau instituții.

4. MEDIERE- PENTRU SOLUȚIONAREA LITIGIILOR

Medierea ca metodă alternativă de soluționare a litigiilor

Dr. Maarouf Mahdi (Liban)

Introducere

Odată cu evoluția și creșterea comerțului global și interconectarea rapidă a societăților la diferite niveluri, ducând la apariția a ceea ce este cunoscut sub numele de globalizare, era inevitabil ca acest lucru să aibă impact asupra relațiilor juridice care guvernează această integrare. Având în vedere respingerea metodelor tradiționale de soluționare a litigiilor, în special prin intermediul instanțelor de judecată din cauza procedurilor pe care le presupun, a apărut necesitatea identificării unor metode alternative de soluționare a litigiilor existente, care sunt relevante pentru tipologii de relaționare și litigii.

Aceste metode au apărut ca o alternativă reală la practicile juridice tradiționale, mai ales că acestea au mulțumit părțile în litigiu într-un fel sau altul.

Aceste metode au facilitat soluționarea disputelor și conflictelor existente și au diminuat animozitatea adversarilor, care de obicei se regăsește în procedurile judiciare. Acest lucru a scăzut nivelul și conceptul de ostilitate apărut în urma disputei sau disputa rezultată din ostilitate, facilitând apariția conceptului de reconciliere și obținerea unor rezultate satisfăcătoare pentru ambele părți. În acest fel s-au utilizat mijloace neconvenționale în opoziție față de conceptul tradițional, față de care avem rezerve.

Procedurile care implică aceste mijloace sunt acceptabile pentru părți, deoarece acestea pun la punct și convin asupra detaliilor și diverselor concepte. Această variantă nu se regăsește în sistemul judiciar, unde părțile depind de rigiditatea textelor legale și sunt constrânse de birocrăția, copiedicile mplicațiile și lentoarea proceselor aflate în desfășurare. Prin urmare, mijloacele alternative de soluționare a litigiilor reprezintă o oportunitate pentru succesul relațiilor dintre părți și restabilirea acestora, mai ales în condițiile în care menținerea acestora este benefică ambelor părți litigante, care au beneficiat de pe urma apariției și menținerii acestor relații. Legislația, cutuma și jurisprudența deopotrivă sunt utilizate ca mijloace pentru a ajunge la o soluție acceptabilă și echitabilă pentru ambele părți.

Oricare parte care consideră că aceste mijloace alternative de soluționare a disputelor sunt mai ușor de utilizat pot recurge la ele. Aceste părți pot fi persoane fizice, grupuri, organizații, instituții private sau entități

Sursa: <https://e-insolv.ro/birou-mediare.html>

de drept public. În mod similar, diverse state pot recurge la aceste opțiuni pentru a soluționa litigiile dacă dispun de elementele necesare. Un factor cheie care încurajează acest lucru este refuzul oricărei părți de a soluționa litigiul conform unei legi statutare care a dat naștere la apariția uneia dintre celelalte părți litigante. Din cauza lipsei de cunoaștere a acestei legi este primordială evitarea acesteia, întrucât balanța înclină în favoarea părții care a apărut în temeiul legii în cauză, astfel ambele părți sunt supuse unei alte legi, unificate care le plasează la același nivel pentru soluționarea litigiului.

Utilizarea acestor metode noi este considerată o practică acceptabilă din punct de vedere juridic, mai ales după stabilirea diferitelor legislații și legi necesare, precum și a procedurilor pe care le implică. Ulterior sunt integrate în respectivele legi și fuzionate cu textele aplicabile, ajungându-se la dezideratul soluționării disputelor existente. Tactica este adoptată după ce aceste mijloace au evoluat într-un sistem global cuprinzător, unanim acceptat. În ciuda diferențelor dintre text și modalitatea de aplicare a acestor mijloace, toate sunt încadrate sub titlul exhaustiv de „Soluționare alternativă a litigiilor”. În acest context, menționăm cele mai importante dintre aceste mijloace, care includ următoarele:

- Arbitrajul
- Medierea
- Negociere
- Concilierea

Problema recurgerii la mijloace alternative de soluționare a litigiilor a devenit urgentă și necesară în epoca noastră pentru a ține pasul cu evoluțiile din diverse domenii, în special în sferile economică, juridică și comercială. Instanțele nu mai pot gestiona singure litigiile care apar în tandem cu progresele în comerț și servicii, care duc la complicații în tranzacții și proceduri. Viteza și eficiența în soluționarea litigiilor au devenit esențiale și necesare. Din acest motiv, au apărut mijloace și mecanisme legale pentru a aborda această problemă, permițând părților flexibilitate și libertate de a juca un rol semnificativ în procesul de rezoluție propus. În acest studiu ne referim la sistemul de mediere care este considerat unul dintre cele mai importante mijloace care a permis legiuitorilor să acorde atenție tuturor părților din litigiu și metodelor alternative de soluționare a acestuia, ducând la dezvoltare și progres.

Secțiunea Unu

Această secțiune tratează principiile fundamentale pe care se bazează studiu, evidențiind definiția medierii cu care ar trebui să fie familiarizată orice persoană care dorește să lucreze în acest sistem juridic. Pe lângă formarea unei idei complete despre conceptul de mediere, abordează avantajele și dezavantajele medierii astfel încât orice parte să poată compara și diferenția între mediere și orice altă metodă de soluționare a litigiilor și, ulterior, pentru adoptarea deciziilor.

Capitolul I: Definiția și conceptul de mediere

Medierea este considerată o acțiune în justiție care ajută la soluționarea litigiilor ca mijloc alternativ la metoda primară, care este sistemul judiciar tradițional. Aceasta o face o practică juridică modernă¹, care nu este la fel de cunoscută ca sistemul judiciar tradițional, având în vedere importanța și influența acesteia din urmă în istoria contemporană. Lipsa de cunoștințe despre mediere și diferitele sale proceduri duc la ezitare în a recurge la ea, deoarece societatea tinde să se teamă de ceea ce este necunoscut. De aceea este esențial să facem lumină cu privire la mediere, să o definim și să demonstrăm conceptul său practic pentru publicul larg și mai exact pentru cei aflați în dispută, așa că devine o practică acceptabilă în acest domeniu.

Paragraful unu: Definiția medierii

Medierea este o metodă informală care presupune soluționarea disputelor dintre părți prin intermediul unui terț, cunoscut sub numele de mediator, care trebuie să fie neutru și să posede abilități specifice, dobândite prin formarea în acest domeniu² pentru a ajuta părțile să-și rezolve litigiile. Medierea este, de asemenea, definită ca un proces care facilitează negocierile printr-un terț neutru între două părți aflate în litigiu într-un conflict existent pentru a ajunge la o înțelegere care să satisfacă ambele părți.

¹Akram Fadel Qaseer, "Al-Mu'een in the Study of Legal Foundation for the Legal Foundation for the Right of Resort to Mediation as an Alternative Solution for Civil and Commercial Disputes", ediția I, Centrul Arab pentru Publicare și Distribuție, Cairo, 2018, p.174.

²Mohammad Khair Ammar Sharif, "The Legal System in the Methods of Engineering Disputes with Foreign Elements", teză de doctorat la Facultatea de Drept, Universitatea Mansoura, 2017, p. 340.

Acest proces se bazează în primul rând pe interesele părților, facilitat de mediatorul care își îndeplinește rolul cu integritate și imparțialitate. Definiția emisă de Organizația Națiunilor Unite prevede că medierea este ”una dintre soluțiile alternative de soluționare a litigiului în care o parte neutră facilitează negocierea între două părți aflate în litigiu și nu are autoritatea de a impune o decizie sau o soluție, La o soluție se ajunge numai dacă părțile sunt de acord cu aceasta”³. Această definiție a fost evidențiată în Convenția ONU privind acordurile internaționale de reglementare rezultate din mediere, din 20 decembrie 2018. După ce a făcut lumină asupra definiției medierii în general, devine clar că există mai multe tipuri de mediere, de aceea este necesar să se identifice aceste tipuri separat pentru a înțelege medierea și diferitele sale forme, remarcând că medierea se încadrează în primul rând în două categorii principale: mediere și mediere contractuală, această problemă este abordată după cum urmează:

- **Medierea judiciară:** La acest tip de mediere se recurge la instanță după sesizarea litigiului în orice etapă a procesului. Medierea se desfășoară prin invocarea legii adoptate pentru a ajunge la o soluție judiciară în baza acestei opinii juridice. În acest tip, decizia nu se bazează doar pe dorința absolută a părților în litigiu, ci este ținută de texte legale specifice, chiar dacă inițial recurgerea la mediere se bazează pe alegerea discreționară a ambelor părți în litigiu de a soluționa litigiul.

- **Medierea contractuală:** Acesta este un act juridic care se desfășoară pe cale amiabilă în baza înțelegerii dintre părțile în litigiu, acordând autoritate oricăror două părți într-un litigiu actual sau viitor de a numi un mediator neutru și independent, specializat în soluționarea litigiilor. Ei selectează acest mediator prin contract, precizând sarcinile mediatorului pentru a-l ajuta să rezolve prin legi statutare litigiul existent, angajându-se totodată să nu încalce ordinea publică.

- **Medierea conciliantă:** Acest tip presupune medierea între părțile aflate în litigiu prin gestionarea dialogului și apropierea punctelor de vedere pentru a identifica problema existentă, cunoașterea punctului de dezacord și determinarea perspectivei fiecărei părți și a soluției propuse. Mediatorul ajută părțile să se înțeleagă reciproc pentru a facilita ajungerea la o soluție, deoarece este posibil să se ajungă la un acord odată ce fiecare parte înțelege punctul de vedere al celeilalte.

- **Medierea interpretativă:** în acest tip, mediatorul ajută ambele părți să-și aducă punctele de vedere mai aproape pentru a înțelege cerințele celuilalt. Acest mediator contribuie la întărirea și consolidarea relației dintre părțile în litigiu pentru a stabili o bază legală pentru înțelegere. Acest tip de mediere seamănă foarte mult cu medierea conciliantă în ceea ce privește înțelegerea dorințelor celeilalte părți, însă diferă deoarece în medierea interpretativă rolul mediatorului se concentrează pe pregătirea și organizarea întâlnirii pentru a permite discuțiile pentru a ajunge la un acord.

- **Medierea electronică:** Medierea a evoluat rapid recent datorită progreselor tehnologice, pe de o parte, și a dezvoltării rapide a comerțului, pe de altă parte. Termenul de „separare geografică” a părților a apărut în situația în care acestea se află în state diferite sau într-o anumită zonă, ceea ce face dificilă întâlnirea ambelor părți într-un singur loc pentru a găsi o soluție. Astfel, medierea se realizează prin internet folosind instrumentele tehnologice disponibile, cunoscută sub numele de mediere electronică.

- **Medierea hibridă:** Este esențial să menționăm acest tip de mediere atunci când discutăm diferite tipuri și definiții. Acest tip combină medierea și arbitrajul. Părțile încearcă inițial medierea pentru a rezolva mai rapid litigiul. Dacă medierea eșuează, se apelează la arbitraj printr-un acord preexistent. Mai mult, este posibil ca contestatorii să recurgă inițial la arbitraj pentru a soluționa litigiul și a-l studia cu probele și faptele prezentate. În paralel și de comun acord cu părțile și completul de arbitraj are loc procesul de mediere. Dacă medierea are succes, problema este soluționată, în caz de eșec, se emite o hotărâre arbitrală obligatorie.

Paragraful doi: Conceptul de mediere

Legea nu se cramponează în semnificația lingvistică a cuvântului și a derivatelor sale, însă este strictă privind definirea termenilor. Astfel, atunci când discutăm despre conceptul de mediere constatăm că este pur și simplu o metodă sau tehnică de soluționare a litigiilor, o alternativă la metoda de bază pe care o cunoaștem. Acesta oferă un loc de întâlnire pentru părțile care au dispute prin dialog, creând condițiile psihologice potrivite și factorii de jur împrejur pentru a atinge scopul final de soluționare a disputei existente. Medierea este considerată un factor fundamental și important în lumea soluționării alternative a litigiilor. Prin urmare, a fost atrasă atenția asupra acesteia și a fost adoptată în majoritatea sistemelor juridice, în special în Legea-model a UNCITRAL privind Concilierea Comercială Internațională, emisă în 2002. Având în vedere importanța crescândă a acesteia, țările au integrat-o treptat în sistemele lor juridice și în legislația modernă pentru a ține pasul cu diverse legi contemporane și avansate din întreaga lume.

În esență medierea se referă la relația dintre cele două părți care au dat naștere litigiului existent.

³Al treilea paragraf al Legii model a UNCITRAL privind concilierea comercială internațională, 2002.

Aceeași relație a condus la ideea că această dispută trebuie soluționată pe cale amiabilă prin negocieri organizate care să conducă la identificarea conștientă a unei soluții⁴. Ferește relația de ostilități care pot dăuna părților, fie din punct de vedere moral sau material, prin urmare, este de preferat soluționarea acestei dispute – care poate nu a escaladat încă într-un conflict total sau este încă un dezacord minor, mai bine întrerupt decât continuat. În schimb, relația existentă pe care ambele părți doresc neapărat să o mențină se concentrează pe abordarea problemei actuale și pe continuarea relației.

Medierea este un proces opțional la care părțile recurg în mod voluntar. Chiar și după optarea pentru mediere nu este obligatoriu să se ajungă la o soluție legală sau nelegală. Astfel poate fi considerat un proces cu rezultate incerte⁵. Totuși, dacă este evident că oamenii tind, în general, să intre în probleme, fie intenționat sau neintenționat, tot ei se străduiesc să rezolve aceste dispute și caută orice mijloace posibile pentru a le rezolva. În acest context, medierea, în ciuda aspectelor sale pozitive și a rezervelor existente cu privire la unele dintre neajunsurile sale, a devenit o metodă sau tehnică care merită evidențiată, studiată și înțeleasă, indiferent dacă se dorește adoptarea principiilor sale. Având în vedere această dezvoltare juridică propusă, este posibil să o întâlniți în activitatea lor juridică.

Conceptul fundamental de mediere și abordarea voluntară a acesteia se bazează în primul rând pe dorința de a rezolva pe cale amiabilă diferendul aflat în derulare și de a continua relația în primul rând. Dacă relația nu continuă, dizolvarea se produce pe cale amiabilă. Dacă intenția principală ar fi dizolvarea relației, s-ar recurge la sistemul judiciar tradițional pentru a pune capăt litigiului. Conflictele nu înseamnă neapărat ruperea sau distrugerea relațiilor, uneori, conflictele pot servi ca o oportunitate de realiniere și ghidare a relației într-un mod care să beneficieze toate părțile. Medierea se bazează pe un set de tehnici și proceduri specifice și nespecifice bazate pe arta comunicării și a apropierii punctelor de vedere. Acest lucru permite să se ajungă la o concluzie sigură dacă părțile au cea mai mică dorință de a soluționa litigiul. Excepție fac cazurile în care una dintre părți recurge la mediere cu rea-credință și dorința de a prelungi litigiul și de a pierde timp.

Mediatorul organizează un dialog eficient între părți, conducând la dezvăluirea intereselor și nevoilor specifice ale fiecărei părți, care reprezintă principalul lor obiectiv. Mediatorul trebuie să posede abilități și expertiză avansate pentru a ajuta la apropierea diferitelor puncte de vedere și pentru a ghida părțile către o soluție amiabilă, menținând în același timp relația existentă. Angajarea unei terțe părți neutre care nu este apropiată de niciuna dintre părțile în litigiu și nu acționează pentru a accentua și favoriza disputa dintre cele două părți le permite să își revizuiască pozițiile și să se străduiască să propună idei acceptabile pentru toți.

Medierea nu presupune ca mediatorul să propună idei obligatorii sau neobligatorii, ci se concentrează pe îndrumarea părților în litigiu pentru a găsi o modalitate specifică de a sparge gheața și de a identifica motivul principal al relației tensionate și al disputei în curs. Părțile sunt rugate să prezinte fapte întemeiate⁶. Trebuie remarcat aici că unele legi au permis mediatorului să facă sugestii, cum ar fi legea medierii din SUA, stabilită în temeiul articolului 10 din Legea drepturilor civile, din 1964, pentru a ajuta comunitățile să rezolve disputele. Mai târziu, diferite state au adoptat această lege, care a devenit Actul Uniform de Mediere (UMA), în 1998, și a fost extins în continuare în conformitate cu Legea Matthew Shepard și James Byrd Jr. Hate Crimes Prevention Act din 2009.

Capitolul doi: Avantajele și dezavantajele medierii

După apariția medierii ca abordare prioritară a soluționării disputelor care diferă de metodele tradiționale, aceasta a fost evaluată în diverse contexte legislative, cu opinii diferite, între acceptare, respingere sau acceptare cu rezerve multiple. În urma studiilor legate de mediere au fost identificate mai multe avantaje asociate subiectului, precum și dezavantaje asociate subiectului, de aceea oricine dorește să lucreze în acest sistem trebuie să compare avantajele acestuia cu dezavantajele sale pentru a decide dacă adoptă sau respinge această practică juridică. Din acest punct de vedere, capitolul abordează avantajele și dezavantajele medierii.

Paragraful unu: Avantajele medierii

Medierea este, în general, caracterizată de multe avantaje care după ce au făcut comparații cu alte metode de soluționare a litigiilor determină părțile să o prefere față de altele. În plus, sistemul de mediere oferă părților aflate în litigiu un mediu sigur și confortabil, permițându-le să încerce să-și rezolve disputele pe cale

⁴Sharif El-Nigehy, Ahmed Hamdan, "Introduction to the Study of Mediation in Dispute Resolution", ediția I, Egyptian Lebanese House, Cairo, 2017, p. 143.

⁵Miftah Omar Derbash, "Jurisdicția Curții Internaționale de Justiție în soluționarea litigiilor: un studiu juridic asupra cazului Lockerbie", Editura Al-Jamahiriya, Casa de distribuție și publicitate, Tripoli, 1999, p. 49.

⁶Tariq Elias, "Negociare, obțineți ceea ce doriți", Centrul de expertiză în management profesional, Giza, 2017, p. 294.

⁷Rashdan Ali Mahmoud, "Mediation for Dispute Resolution: Between Theory and Practice", prima ediție, Dar Al Yazouri pentru Publicare și Distribuție, Iordania, 2012, p. 152.

amiabilă, ducând la înțelegerea fiecărei părți a punctului de vedere al celeilalte. Discuțiile care au loc cu bună-credință deschid orizonturi noi sau neclare anterior pentru ambele părți. Astfel de discuții ajută la atenuarea intensității conflictului și la spargerea gheții dintre părți, permițând să apară soluții care reduc tensiunea. Principalele puncte pe care trebuie să vă concentrați în ceea ce privește avantajele medierii sunt următoarele:

- Cost mai mic în comparație cu alte metode: Problema economiilor financiare este o problemă importantă pe care majoritatea părților o caută în procesele de soluționare a litigiilor, mai ales atunci când aceasta este cuplată cu succesul procesului de soluționare a litigiilor. Medierea este, în general, mai puțin costisitoare decât soluționarea litigiilor care are loc în instanță⁷, în special având în vedere procedurile îndelungate în instanță și epuizarea financiară a avocaților în această perioadă. În mod similar, sunt mai puține costuri procedurale necesare în mediere în comparație cu alte metode.

- Rapiditatea în soluționarea litigiilor: Viteza procesului de soluționare a litigiilor în cadrul sistemului de mediere este una dintre principalele motivații ale alegerii acestei noi căi. O simplă comparație cu procedurile judiciare arată o înclinație clară către eficiența timpului în mediere, mai ales că aceasta este legată de un anumit interval de timp, ceea ce nu este cazul în justiție⁸. Medierea permite părților să opereze într-un ritm care le convine, în special în litigiile comerciale în care bunurile se pot deteriora în timp. Pe baza flexibilității părțile pot stabili timpul de soluționare a litigiilor care poate fi redus la doar câteva ore dacă este necesar.

- Confidențialitatea în mediere: Confidențialitatea este o chestiune pe care diferitele părți o caută în multe situații, având în vedere importanța acestui principiu, în special în litigiile familiale și comerciale datorită dorinței de a păstra secretul în procesele de mediere. Acest lucru contrastează cu procedurile instanțelor publice, care sunt o caracteristică fundamentală a proceselor⁹. În mediere, discuțiile deschise și oneste pentru a exprima preocupările și a lucra în vederea atingerii intereselor sunt factori pentru succesul medierii, deoarece sunt asociate cu confidențialitatea fără ca informațiile să fie dezvăluite public.

- Control și flexibilitate: medierea permite părților participante să-și exprime punctele de vedere, nevoile personale și dorința finală de a rezolva disputa. Natura flexibilă a medierii permite părților să ajungă la soluții creative și inovatoare care ar putea să nu fie disponibile în nicio altă metodă de soluționare a litigiilor. Această flexibilitate duce la rezultate acceptabile și personalizate care satisfac toate părțile implicate în dispută. Medierea poate oferi părților un sentiment de colaborare pentru a găsi soluții comune, în special pentru a beneficia de relațiile existente și pentru a le continua pe diferite tipuri de relații, fie comerciale, familiale sau de orice alt tip.

- Păstrarea relației existente: medierea, în principiu, se bazează pe dorința de a soluționa disputa în curs fără a prejudicia cealaltă parte și menținerea relației dintre cele două părți, deoarece menținerea relației în derulare aduce beneficii ambelor părți. Acest lucru este valabil mai ales în disputele familiale în care părinții nu doresc să despartă familia și să dăuneze copiilor, sau în relațiile de afaceri bazate pe câștig financiar, care este motivul principal pentru stabilirea acestei relații. În cazul unei dispute, aceasta poate destabiliza și deteriora relația care ar dăuna ambelor părți.

Paragraful doi: Dezavantajele medierii

În ciuda apariției medierii ca mijloc alternativ de soluționare a litigiilor și de depășire a dezavantajelor soluțiilor tradiționale, aceasta, la fel ca majoritatea sistemelor juridice similare, are unele dezavantaje și probleme care îi fac pe cei care doresc să urmeze medierea să întrerupă și să ia în considerare cu atenție efectuarea unui studiu înainte de a decide să accepte sau respinge acest sistem. Din acest motiv, legiuitorul a examinat această problemă și a plasat numeroase studii juridice. Ca urmare, după discutarea avantajelor medierii, au apărut câteva dezavantaje care afectează utilizarea medierii ca proces important de soluționare a litigiilor. Principalele puncte considerate ca dezavantaje în medierea ca proces de soluționare a litigiilor sunt următoarele:

- **Natura opțională a medierii:** Medierea este un proces neobligatoriu pentru părțile în litigiu pentru a rezolva conflictul¹⁰ în curs, spre deosebire de o decizie judiciară obligatorie sau de o decizie de arbitraj care are autoritate de lucru judecat. Mediatorul facilitează negocierile și aduce părțile mai aproape de spargerea barierei de gheață asupra disputei în curs. Rezultatul final este un acord voluntar între părți, dacă medierea are succes, iar dacă medierea eșuează, se ajunge la un impas fără autoritate pentru mediator să propună vreo soluție obligatorie sau să oblige părțile să se angajeze în vreun proces de soluționare.

⁷Youssef Saadoun Mohammed Al-Amouri, "Legal Regulation of Maintenance Contracts in Infrastructure Projects: A Comparative Study", Centrul Arab pentru Studii și Cercetare Științifice, Cairo, 2020, p. 284.

⁸Ali Saeed Al-Yami, "Dispute Resolution in FIDIC Contracts: A Comparative Study", prima ediție, Law and Economics Library, Riyadh, 2017, p. 76.

¹⁰Ashraf Mustafa Tawfiq, "Cum să învățați cum să investiți în piața de valori: fonduri de investiții, piețe de capital", Agenția de presă arabă, Giza, 2019, p. 268.

• **Eșecul medierii atunci când există un dezechilibru de putere între părți:** consultările și discuțiile care au loc între părțile în litigiu sub supravegherea unui mediator presupun că, capacitatea de negociere și capacitatea de a apăra interesele sunt oarecum egale între părți. Cu toate acestea, atunci când există o diferență semnificativă în niveluri între părți și un dezechilibru de putere, cum ar fi disputele între un individ și un grup sau organizație sau în cazurile de violență domestică în care echilibrul favorizează medierea uneia dintre părți, medierea poate eșua și una dintre părți poate avea nevoie un consilier juridic sau un avocat care să-i îndrume și să-i îndrume.

• **Medierea nu oferă protecție juridică părților:** în discuțiile dintre părțile în litigiu, un factor cheie căutat de ambele părți, care nu este disponibil în mediere, este protecția juridică în comparație cu ședințele de judecată. Medierea permite părților să-și exprime preocupările și să exploreze soluții pentru a pune capăt disputei fără a proteja diferitele părți de abuzuri. Acest lucru contrazice conceptul de bază al dorinței fiecărei părți ca mediere să se alinieze așteptărilor lor¹¹. În acest context, acest lucru poate fi compensat solicitând sfatul unui avocat sau unui consilier juridic atunci când se simte vulnerabil pentru a se asigura că drepturile lor sunt protejate.

• **Medierea poate servi ca o pierdere de timp:** în general, medierea este un proces opțional, bazat în primul rând pe dorința părților, necesită voința ambelor părți de a recurge la el. Dacă una dintre părți nu dorește să rezolve disputa, aceasta se poate comporta în mod ambiguu și înșelător, pierzând timpul participând la mediere cu rea-credință dintr-un motiv personal, fără ca nimeni să aibă puterea¹² de a le obliga sau de a-i trage la răspundere pe această temă. În acest caz, ar fi mai bine să se caute o altă metodă de soluționare a litigiilor care să permită impunerea unei anumite acțiuni sau decizie părților în litigiu.

• **Incapacitatea mediatorului de a se abate de la cadrul definit legal stabilit de părți¹³:** este evident în acest context că rolul mediatorului este restrâns mai ales în sistemul francofon, unde Legea medierii franceză nr. 125/95, emisă la 02 august 1995 servește drept sursă primară. Aici rolul mediatorului se limitează la asistența în găsirea de soluții și îndrumarea celor aflați în dispută în timpul discuțiilor fără capacitatea de a-i presa să accepte orice proces sau chiar să propună soluții în orice context fără acordul părților. Orice abatere de la acest rol într-un mod care ridică suspiciuni în rândul uneia dintre părți poate duce la eșecul medierii sau cel puțin o obiecție cu privire la rezultatele acesteia, dacă una dintre părți poate dovedi că mediatorul a fost părtinitor față de una dintre părți, anulând medierea.

Secțiunea a doua

În a doua secțiune a acestei cercetări abordăm aspectele în care medierea este permisă și cele în care nu este permisă, având în vedere impactul semnificativ pe care această înțelegere îl are asupra înțelegerii acestui sistem în general. Al doilea capitol se concentrează asupra modului în care medierea se încheie, fie prin succes în obținerea rezultatului dorit, fie prin eșec, deschizând în același timp noi orizonturi pentru dialogul între părțile în litigiu.

Capitolul unu: Chestiuni permise și nepermise pentru mediere

În acest capitol, abordăm problemele în care medierea este permisă și cele în care nu se bazează pe legalitatea derivată din legi, care constituie cadrul larg în care medierea funcționează în diferitele sale forme. Aici părțile implicate trebuie să-și aranjeze relațiile juridice în modul preferat, dar sub un singur titlu larg care să respecte ordinea publică din care emană normele juridice. Având în vedere că, contractul de mediere este un act juridic în toate sensurile cuvântului, acesta este supus prevederilor generale ale contractelor bazate în primul rând pe autonomia părților contractante și pe baza unor standarde obiective pentru a găsi soluții cu o legătură causală între eforturile mediatorului și soluția¹⁴. Aici trebuie menționat că diversele legislații nu au precizat ce aspecte sunt admise sau nu pentru mediere¹⁵. Cu toate acestea, legiuitorul a aplicat sistemul de mediere altor sisteme alternative de soluționare a litigiilor și a tratat medierea în mod similar concilierii, permițând medierea pentru ceea ce este permis în conciliere și respingând-o pentru ceea ce nu este permis.

¹¹Mohammad Khair Ammar Sharif, "Referință anterioară", p. 344.

¹²Sharif El-Nigehy, Ahmed Hamdan, "Referință anterioară", p. 31.

¹³Tariq Afifi Sadeq, "Protecția juridică pentru operațiunile de tranzacționare în piețele financiare în conformitate cu sistemul saudit", ediția I, Centrul Național, Iordania, 2015, p. 177.

¹⁴Raed Ahmed Khalil Al-Qarah Ghuli, "Contractul de mediere comercială", ediția I, Centrul Național pentru Publicații Naționale, Cairo, 2014, p. 127.

¹⁵Mostafa Saleh Matlub, "Urgență comercială, sistem de arbitraj" Ediția I, Centrul Arab pentru Publicare și Distribuție, Cairo, 2018, p. 74.

Paragraful unu: Probleme în care medierea nu este permisă

Mediatorul trebuie să aibă mai întâi o înțelegere aprofundată a chestiunilor în care medierea nu este permisă din mai multe motive, în primul rând pentru a supraveghea procesul de mediere și a asista părțile în negociere¹⁶. Motivul cel mai important este acela de a îndruma părțile aflate în dispută asupra temelor propuse, astfel încât medierea să nu se desfășoare într-un context interzis legal, care să nu poată fi executat ulterior pe baza rezultatului medierii, care este scopul principal al medierii. Principalele aspecte în care medierea nu este permisă includ:

- **Probleme contrare ordinii publice:** Ordinea publică în orice loc reprezintă regulile supreme ale societății, care se pot schimba în funcție de locație și timp. Astfel, ceea ce este acceptabil într-un loc și timp poate să nu fie în altul. Prin urmare, este esențial de remarcat flexibilitatea ordinii publice. Mai mult, este important de înțeles că regulile de ordine publică urmăresc să obțină bunăstarea societății sau să o protejeze în întregime de regulile care îi corup, dăunează sau reduc disciplina, în consecință, niciun acord nu poate contrazice aceste reguli și orice acord de încălcare a acestor reguli este absolut nul de drept¹⁷. Problemele legate de mediere, în special în chestiunile care implică persoane fizice, nu ar trebui să implice activități ilegale, cum ar fi traficul de droguri sau acorduri care implică furt, probleme de moștenire care implică moșteniri nemeritate, dispoziții care împiedică căsătoria sau clauze care obligă căsătoria cu o anumită persoană. În mod similar, sunt interzise acordurile care dăunează bunăstării fizice a unei persoane sau implică chestiuni publice, cum ar fi cumpărarea de artefacte deținute de stat sau implicarea în practici electorale corupte pentru compensare materială.

- **Medierea asupra drepturilor personale care nu constituie proprietate între oameni:** drepturile personale care sunt strâns legate de o persoană pe care majoritatea legilor internaționale au protejat-o¹⁸, în special cele ale Națiunilor Unite, nu sunt deschise compromisului și, prin urmare, aceste protecții legislative le exclud de la mediere în conformitate cu practicile de conciliere. Sunt considerate drepturi legale deținute de persoane fizice care se bucură de protecție juridică atât la nivel civil, cât și penal. Orice încălcare a acestor drepturi poate expune făptuitorul la pedepse legale, variind de la amenzi până la închisoare, în funcție de diferite legi, constituții și tratate și convenții internaționale. Aici, este de remarcat faptul că aceste drepturi (drepturi personale) sunt menționate în Declarația Universală a Drepturilor Omului, emisă la 10 decembrie 1948, tradusă în 500 de limbi. Aceste drepturi nu și-au avut inițial statutul actual, dar au evoluat odată cu dezvoltarea legilor și apariția conceptelor moderne privind drepturile omului, formând în cele din urmă forma lor actuală și purtând conceptul lor global, în beneficiul oamenilor din întreaga lume. Cele mai proeminente dintre aceste drepturi includ dreptul la circulație, educație, locuință, credință, proprietate, căsătorie, viață, libertate de gândire și de exprimare și egalitate.

- **Medierea în probleme de statut personal:** problemele de statut personal sunt chestiuni legate de și însoțesc o persoană în viața sa privată în toate etapele¹⁹. Aceste chestiuni nu sunt supuse renunțării sau acordului în mediere, deoarece formează valoarea personală a unui individ în diferite societăți și sunt protejate de legile civile și înaintea lor diferite religii și mesaje divine datorită importanței lor. Este important de remarcat aici că medierea este permisă în interese financiare care decurg din statutul personal care nu sunt strâns legate de aceste statusuri. În acest context, mai multe chestiuni nu sunt permise pentru mediere, în special medierea privind legitimitatea sau nelegitimitatea unui copil, moștenirea sau dezmoștenirea unui copil, probleme de divorț, legarea divorțului de un acord de mediere, o clauză care împiedică sau impune căsătoria în mediere, examinarea valabilitatea sau invaliditatea unei căsătorii în timpul medierii și alte aspecte care afectează negativ organizarea și aranjarea statutului personal în diferite societăți conform tradițiilor și conceptelor obiceiurilor.

Paragraful doi: Aspecte permise pentru mediere

După ce s-au înțeles aspectele în care medierea nu este permisă, este clar că acestea sunt menționate exhaustiv în trei rubrici principale și alte aspecte se ramifică din ele. Ne întoarcem acum la chestiunile în care medierea este permisă.

¹⁶"Mecanisme alternative de soluționare a litigiilor oferite de OMPI, Ghid pentru oficiile și tribunalele de proprietate intelectuală". WIPO/ADR.

Ahmed Abu El-Wafa, "Arbitrajul opțional și obligatoriu", Instituția Al-Maaref, Alexandria, 1978, p. 61.

Abdullah Khalil, "Ghidul drepturilor omului în constituțiile mondiale", ediția a doua, No Publisher, p. 83.

¹⁷Ahmed Abu El-Wafa, "Arbitrajul opțional și obligatoriu", Instituția Al-Maaref, Alexandria, 1978, p. 61.

¹⁸Abdullah Khalil, "Ghidul drepturilor omului în constituțiile mondiale", ediția a doua, No Publisher, p. 83.

¹⁹Mohammad Azmi Bakri, "Encyclopedia of Personal Status," Volume 1, Mahmoud Publishing House, Cairo, 2018, p. 7.

Devine evident că legiuitorul, întrucât a interzis medierea în problemele în care concilierea nu este permisă, a permis medierea în toate aspectele în care concilierea este permisă. Prin urmare, toate celelalte dispute sunt permise pentru mediere. În acest context, legislația franceză a extins cazurile tratate prin mediere în primul paragraf al articolului 131, aici menționăm cele mai importante dintre aceste aspecte, în timp ce alte chestiuni se ramifică din ele:

- **Medierea în litigiile comerciale:** medierea, în special medierea comercială, este considerată o alternativă la litigiul pentru soluționarea litigiilor departe de atmosfera sălii de judecată și de complexitățile sale asociate pentru a depăși defectele litigiilor tradiționale, cum ar fi lentoarea, costurile ridicate și publicitatea, pe care comercianții le preferă a le evita. Astfel, medierea comercială a atras atenția instituțiilor internaționale și ale ONU preocupate de dezvoltarea comerțului internațional și a proceselor aferente acestuia, în special UNCITRAL la Națiunile Unite, la fel și centrele comerciale internaționale care traversează granițele naționale au crescut interesul pentru procesul de mediere comercială. Acest sistem relativ nou a început să fie aplicat pentru soluționarea litigiilor comerciale restante, în special a celor internaționale în care persoanele aflate în litigiu evită rigiditatea textelor legale specifice fiecărei țări, în special după Convenția de mediere de la Singapore, din 2019²⁰, care oferă baza legală pentru aplicarea acordurilor de soluționare de mediere internațională.

- **Medierea familială:** Odată cu dezvoltarea medierii și a conceptului său juridic, acest sistem și-a găsit locul în disputele în care relațiile nu ar trebui să fie întrerupte în întregime între părțile aflate în litigiu. Litigiile de familie au intrat în armonie cu scopul principal al medierii, în special în găsirea unui acord pentru soluționarea unui litigiu prin intermediul părților aflate în litigiu, care împărtășesc multe lucruri, inclusiv viața copiilor în disputele conjugale. Aici trebuie stabilită cultura dialogului, discuția prietenoasă și toleranța, pentru a păstra ceea ce rămâne din această familie și, eventual, a relua căsătoria cu cel mai mic prejudiciu posibil. Autoritățile religioase au recunoscut această problemă și au căutat să o faciliteze având în vedere importanța familiei și continuitatea acesteia în diverse mesaje divine. Prin urmare, medierea și alte metode alternative de soluționare a litigiilor sunt adesea folosite în afara sălii de judecată.

- **Medierea bancară:** Odată cu dezvoltarea medierii ca sistem alternativ de soluționare a litigiilor și creșterea băncilor și a relațiilor financiare dintre bănci și clienții acestora, această evoluție a fost însoțită de o creștere a numărului de litigii restante în domeniul datoriilor și creditelor acordate. Având în vedere aspectele pozitive din jurul sistemului de mediere în timpul soluționării litigiului, ambele părți aflate în litigiu preferă să recurgă la mediere datorită importanței continuării relației pentru ambele părți și soluționării litigiului cu pierderi minime prin găsirea unei soluții comune între părți. Acest lucru aduce beneficii ambelor părți după soluționarea litigiului și chiar și în timpul procesului prin menținerea unei bune reputații pentru ambele părți, băncile se străduiesc să-și mențină clienții și să-și continue încrederea, iar comercianții urmăresc să-și mențină respectul față de clienții lor, pe de o parte, și colegii lor și concurenții, de cealaltă parte, sub titlul de confidențialitate, unul dintre cele mai importante puncte pozitive ale medierii.

- **Medierea socială:** Printre elementele de bază ale definiției medierii se numără conceptul de act care rezolvă o dispută existentă între două persoane printr-un terț, mediatorul, pentru a continua sau a menține relația existentă în primul rând. Conform acestui concept, scopul principal al medierii este social, menținerea relațiilor sociale și abordarea altor probleme care pot fi gestionate prin mediere. Astfel, medierea socială poate acoperi un număr nelimitat de dispute sociale, cum ar fi disputele de familie între frați, părinți și copii, prieteni sau vecini, care pot apărea din orice motiv. Acest lucru face ca medierea socială să fie capabilă să ofere o abordare importantă pentru reducerea daunelor cauzate de diverse dispute și restabilirea legăturilor între diferitele părți din această societate.

Capitolul doi: Încheierea medierii

Nu există nicio îndoială că rezultatul final al medierii ca sistem juridic, care urmărește soluționarea litigiilor, va fi încheierea procesului de mediere între părțile aflate în litigiu după ce mediatorul a apăsătorie cu succes punctele de vedere, spre deosebire de arbitraj care permite arbitrului să emită o decizie obligatorie²¹, această concluzia concentrându-se pe două rezultate diferite: primul este succesul medierii, care este logica firească a acestor dispute, deoarece dorința principală a persoanelor care au recurs la mediere cu bună-credință este de a rezolva această dispută cu cel mai mic cost și prejudiciu și, cel mai probabil, pentru a relua relația existentă anterior. Al doilea rezultat contrar este eșecul medierii cu un punct pozitiv reprezentat de deschiderea

²⁰Mohammad Salem Abu El-Faraj, "Convenția de la Singapore privind medierea și litigiile privind investițiile internaționale: un studiu analitic al convenției și provocările medierii în litigiile privind investițiile", Jurnalul juridic, vol. 8, nr. 1, noiembrie 2020.

de noi orizonturi pentru rezolvare și crearea unui gol în peretele de gheață care exista anterior, cu condiția ca elementul de bună-credință să fie prezent. Înainte de a discuta această chestiune trebuie menționat că termenul stabilit de legiuitor pentru încheierea medierii diferă între legislații și poate fi prelungit și cu o perioadă după consimțământul părților dacă există posibilitatea soluționării litigiului, dar necesită un timp suplimentar.

Paragraful unu: Succesul medierii

Medierea reușește în primul rând atunci când mediatorul identifică cu succes disputa și rădăcinile acestuia aruncând lumină pe baza litigiului pentru a ghida părțile de la o stare de respingere și complexitate la una de acceptare și facilitare, menținând în același timp relații de prietenie între părțile aflate în dispută²². Trebuie înțeles că munca mediatorului este o provocare, deoarece trebuie, într-un fel, să rezolve puzzle-ul, o sarcină de o dificultate considerabilă, deoarece au de-a face cu două minți umane diferite, fiecare cu complexitățile și gândurile sale. Aici se află riscul dintre succes și eșec. Nu există o diferență semnificativă între succesul medierii în cele două tipuri principale de mediere judiciară și mediere contractuală, deoarece succesul înseamnă aplicarea acordului de mediere în ambele cazuri cu o diferență minoră în mecanismul de aplicare care va fi menționat.

• **Succesul medierii judiciare:** medierea este considerată reușită atunci când mediatorul contribuie la soluționarea integrală sau parțială a litigiului în curs pentru o anumită parte a acestuia. Acest succes depinde de voința părților și culminează cu bunele oficii ale mediatorului²³. Acest succes are ca rezultat proceduri care conduc la efecte la care părțile trebuie să le respecte și să acționeze cu bună-credință²⁴. Aceste proceduri încep cu furnizarea centrului de mediere a unui raport scris cu privire la rezultatul medierii judiciare în termen de trei zile de la încheierea acesteia, indiferent de motiv. Centrul trebuie să informeze părțile și instanța de judecată asupra rezultatului în termen de cinci zile lucrătoare de la primirea raportului mediatorului. Întrucât medierea a reușit în acest sens, procedurile sunt următoarele:

1. Părțile în litigiu acceptă succesul medierii și semnează propunerea de acord de soluționare.

2. Mediatorul înaintează judecătorului care se ocupă de cauză raportul de mediere care confirmă succesul medierii.

3. Judecătorul civil sau magistratul emite o hotărâre prin care se aprobă rezultatul medierii și se ratifică acordul de soluționare. Această hotărâre constituie o hotărâre judecătorească definitivă executorie, care nu poate fi atacată.

4. Părțile iau prezenta hotărâre și o transmit organului de executare pentru a beneficia de efectele ei și a o pune în aplicare.

• **Succesul medierii contractuale:** Medierea este o formă de justiție discreționară în care părțile recurg în mod voluntar la ea și o aleg pentru a soluționa disputa existentă. Părțile de mediere au recurs la acest proces cu dorința de a soluționa acest litigiu pe cale amiabilă, fără a fi obligate sau îndreptate în acest sens ca în medierea judiciară. Din acest motiv rata de succes în încheierea de acorduri în medierea contractuală este mai mare decât în medierea judiciară.

La intrarea în acest tip de mediere și încheierea acestuia cu ambele părți fiind de acord să soluționeze litigiul sub supravegherea mediatorului, acest mediator organizează singur acordul de soluționare. Părțile pot, de asemenea, să întocmească prezentul acord conform înțelegerii lor, iar mediatorul ulterior semnează acordul. Urmează acordarea acordului pentru o formulă executive care să fie pusă în aplicare urmând metodele legale aprobate.

În acest context, trebuie remarcat faptul că acordul de tranzacționare trebuie să fie respectat de către părți, mai ales că este considerat un contract care formează lege pentru părțile contractante, însă dacă una dintre părți nu respectă acordul sau oricare dintre clauzele acestuia și refuză să îndeplinească oricare dintre obligațiile prevăzute în acordul de mediere, cum ar fi neplata unei sume de bani, partea care dorește să execute acordul poate contacta mediatorul pentru a stabili dacă este sau nu posibil să convingă partea neconformă să respecte termenii acordului. În cazul în care mediatorul nu reușește, partea care dorește să execute acordul poate apela la instanța competentă pentru a pune în executare acordul și a urma procedurile legale prescrise pentru a impune respectarea sub amenințarea cu despăgubiri.

²¹Mohammad Khair Ammar Sharif, "Referință anterioară", p. 59.

²²Sharif El-Nigehy, Ahmed Hamdan, "Referință anterioară", p. 136.

²³Abdel Aal El-Derbi, "Protecția internațională și mecanismele sale de soluționare a litigiilor: un studiu teoretic și practic cu referire specială la rolul Tribunalului Internațional pentru Dreptul Mării", ediția I, Centrul Național pentru Publicații Juridice, Cairo, 2016, p. 209.

²⁴Ali Saeed Al-Yami, "Referință anterioară", p. 78.

Paragraful doi: Eșecul medierii

Este firesc ca rezultatele medierii să oscileze între succes și eșec din cauza factorilor care înconjoară acest sistem, de la optarea pentru mediere până la incapacitatea mediatorului de a impune sau de a mandata vreo soluție părților. Spre deosebire de sistemul judiciar tradițional care impune judecătorului să stabilească justiția și să încheie litigiul, trebuie menționat că părțile în litigiu pot alege să recurgă la arbitraj ca etapă de tranziție între mediere și justiție din aceleași motive ca și optarea pentru mediere. În cazul în care arbitrajul eșuează, aceștia pot reveni la justiție în fața instanței competente care se ocupă inițial de litigiul.

• **Eșecul medierii judiciare:** medierea judiciară eșuează atunci când mediatorul nu poate contribui la îndrumarea părților în litigiu să soluționeze litigiul în termenul legal stabilit de justiție, ajungând într-o fundătură care impune mediatorului să declare acest eșec printr-o scrisoare scrisă adresată centrului de mediere responsabil cu soluționarea litigiului de care aparține mediatorul. Acest centru aduce la cunoștință judecătorului care i-a desemnat să soluționeze acest litigiu nerespectarea în urma căreia judecătorul recurge la măsurile legale impuse și medierea încetează fără soluționarea litigiului. Apelarea la medierea judiciară, pe lângă decizia judecătorului desemnat să soluționeze litigiul de a reveni la aceasta, necesită acordul primar al ambelor părți. Orice refuz al acesteia de către părți sau una dintre ele duce, în primul rând, la incapacitatea de a lucra în cadrul sistemului de mediere. Este de remarcat faptul că expresia de bază nu înseamnă soluționarea litigiului ci se concentrează inițial pe obținerea unei soluții. De menționat că motivele eșecului medierii judiciare sunt foarte asemănătoare cu motivele eșecului medierii contractuale, mai ales că cele două concepte sunt similare în majoritatea efectelor și punctelor, cu excepția demersului.

Motivele eșecului medierii judiciare includ:

1. Mediatorul și părțile convin să încheie medierea.
2. Oricare dintre părți își declară într-o scrisoare scrisă mediatorului sau centrului că nu este dispusă să continue medierea.
3. Mediatorul anunță printr-o scrisoare scrisă centrului inutilitatea medierii judiciare și absența oricărei posibilități de a ajunge la o soluționare.
4. Încheierea perioadei de mediere judiciară fără prelungirea corespunzătoare.
5. Absența oricăreia dintre părți la două ședințe consecutive de mediere judiciară fără o scuză legitimă, caz în care mediatorul trebuie să informeze centrul printr-o scrisoare scrisă despre încheierea medierii din acest motiv.

• **Eșecul medierii contractuale:** În al doilea caz în care medierea se încheie fără a se ajunge la o soluție consemnată la notar și ajunge într-un impas în procesul de soluționare a litigiului, aceasta se consemnează în procesul-verbal de încheiere a medierii, care arhivează acest eșec astfel încât părțile, după cum s-a menționat anterior, pot începe să urmeze calea juridică principală reprezentată, în final, de sistemul judiciar tradițional sau arbitrajul în care judecătorul și arbitrul au autoritatea de a soluționa litigiul. Aici mulți preocupați și specialiști își rezervă această problemă având în vedere că poate constitui o formă de pierdere de timp legalizată dacă există rea-credință din partea uneia dintre părți, mai ales că obligația de a ajunge la o soluție nu este obligatorie.

Revenind la motivele eșecului medierii, acestea sunt următoarele:

1. Una sau ambele părți își declară că nu sunt dispuse să continue procedurile de mediere.
2. Mediatorul decide încetarea procesului dacă consideră că nu sunt îndeplinite condițiile de bază pentru mediere și nu are rost să o continue sau dacă este evidentă rea-credința a uneia dintre părți.
3. Mediatorul pierde una dintre condițiile cerute în timpul procesului de mediere sau decedează, iar părțile nu convin asupra numirii unui mediator alternativ dacă procedurile se desfășoară în afara centrelor specializate care numesc înlocuitorul în astfel de cazuri.
4. Perioada de bază stabilită pentru finalizarea medierii se încheie odată cu perioada suplimentară cu acordul clar al părților.

Concluzie

În concluzie, este esențial să afirmăm că medierea este unul dintre cele mai eficiente mijloace de soluționare pașnică a litigiilor. Aici trebuie remarcat faptul că logica naturală asociată cu diferite științe în epoca noastră modernă este dezvoltarea. Așa cum au avut loc progrese în medicină, inginerie și alte științe, acesta a afectat și domeniul juridic, o știință socială crucială care reglementează viețile și societățile oamenilor. După aderarea la sistemul judiciar știm de mult timp că legiuitorul a căutat mijloace alternative de soluționare a litigiilor datorită impactului lor pozitiv asupra reducerii intensității litigiilor și soluționării lor pe cale amiabilă pentru menținerea relațiilor.

Dezvoltarea rapidă și popularitatea medierii în lumea soluționării disputelor au determinat diferite țări să adopte abordarea sa din mai multe motive. Una dintre cele mai importante este transformarea medierii într-un sistem care să reunească diferite legi și legislații la nivel internațional. Acest lucru este evident din datele la care au fost adoptate legile privind medierea, așa cum se menționează în studiu, cum ar fi Legea medierii din SUA și Legea franceză. Legea medierii din Thailanda a apărut pentru prima dată prin reglementările sale, în 2001. Legea Egiptului pentru soluționarea litigiilor civile și comerciale a fost sub numărul (20), în 2021. Între timp, Emiratele Arabe Unite au emis Legea federală nr. (40), în 2023, privind medierea și concilierea în litigiile civile și comerciale. Ultimele legi menționate sunt cele două legi libaneze privind medierea judiciară nr. 82, din 12.4.2018, și medierea contractuală nr. 286, din 12.4.2022. Aceste date evidențiază caracterul recent al acestor legi și, în consecință, noutatea sistemului de mediere fără emiterea până în prezent a decretelor de aplicare a acestor două legi.

În ceea ce privește medierea, în mod concret concluzionăm că este un instrument eficient cu multe avantaje și unele dezavantaje, lăsând decizia de a recurge la ea la latitudinea și alegerea părților în litigiu. În calitate de cercetători, recunoaștem că nu este o alternativă completă la sistemul judiciar și că are nevoie de justiție în mai multe etape, deoarece este o dispută în curs de desfășurare cu acordul ambelor părți. Inițial duce la spargerea gheții și spulberarea conflictului pentru a lansa căutarea unei soluții de către părțile aflate în litigiu, care afectează semnificativ stabilitatea socială în societate.

În concluzie, ca parte a recomandărilor, este necesar să se consolideze rolul și conceptul de mediere ca mijloc alternativ fundamental de soluționare a litigiilor la nivel mondial, în special în diverse sisteme juridice, și să se integreze mai eficient, considerând-o o abordare cuprinzătoare și unificată de care toată lumea poate beneficia în special în litigiile comerciale transfrontaliere. În plus, este important să se ofere sprijin și instruire pentru mediatori și să se organizeze cursuri educaționale pentru a stăpâni acest sistem și a beneficia de el după cum este necesar. Acest lucru se realizează prin publicitate, diseminare și încurajarea părților aflate în litigiu de către sistemul judiciar din diferite țări să urmeze această cale pentru beneficiile menționate. Acest studiu rămâne incomplet și nu cuprinzător în înțelegerea diferitelor aspecte ale sistemului de mediere, poate fi însă considerat o lucrare inițială solidă pe care se poate construi baza cunoștințelor asupra sistemului pentru cei interesați să învețe mai multe, deschizând noi orizonturi de câștig cunoștințe complete despre mediere pentru cei interesați. Acest lucru poate fi realizat continuând să citiți și să aflați mai multe despre detaliile medierii și să lucrați cu acest sistem până când conceptul de mediere este pe deplin înțeles.

Biografiile autorilor

Locotenent colonel (r) Georgios KOUKAKIS (Grecia)

Georgios KOUKAKIS este absolvent al Academiei Militare Elene (2002), al Colegiului de Război al Armatei Elene (2020) și al Colegiului Suprem de Război Elen (2023), cu o pregătire profesională și academică puternică în domeniul securității și apărării, al relațiilor internaționale și formarea adulților. Deține un Master în Relații Internaționale în "Guvernare, Dezvoltare și Securitate în Marea Mediterană" de la Departamentul de Studii Mediteraneene al Universității din Marea Egee (Rhodos, Grecia) și este cercetător principal și secretar general al "Centrului pentru Analize Strategice Internaționale" (KEDISA), membru al "Institutului Elen de Studii Strategice" (HEL.I.S.S.), cercetător asociat al "Instituției HERMES pentru Afaceri Internaționale, Securitate și Geoeconomie", membru "ALLILON" (Rețeaua Globală a Grecilor și Prietenii Greciei pentru Solidaritate în Domeniul Profesional) și membru al "Academiei de Negociere a Mercurului" (MNA). A participat ca speaker la mai multe seminarii/conferințe privind relațiile internaționale în domeniile politicii externe, securității și apărării, în timp ce câteva dintre articolele și lucrările sale de cercetare au fost publicate în numeroase reviste științifice, revista oficială "Military Review" a Statul Major al Armatei Elene, revista "Foreign Affairs The Hellenic Edition", "Policy Journal", "HuffPost Greece", "Geopolitics & Daily News", "Liberal", precum și alte site-uri de relații internaționale, securitate și apărare. Interesele sale de cercetare includ securitatea națională, marea strategie, afacerile UE, politica externă elenă, diplomația militară, dreptul mării (UNCLOS), diplomația culturală și organizațiile internaționale și regionale (NATO, ONU, UE, OIC, EfM etc.). Este coautor al cărții "Securitate națională: mituri și realitate" (în limba greacă), care a fost publicată în aprilie 2023, și șeful academic al Programului educațional "Studii de securitate în Marea Mediterană" al Centrului de Educație continuă-Învățare pe tot parcursul vieții. (CE-LLC) al Universității din Marea Egee.

Drd. George Vadim TIUGEA

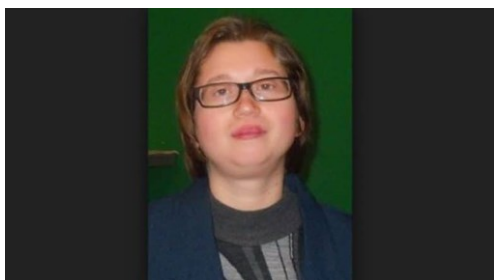
Este cercetător în științe politice și traducător de engleză. În 2001, a absolvit Facultatea de Științe Politice a Universității din București, secția Științe Politice în limba engleză, cu teza de licență Surse și trăsături ale conflictului etnic. În 2003, a absolvit Masterul în Relații Internaționale al Facultății de Științe Politice a Universității din București, cu disertația Perspective de Rezolvare a Conflictelor Etnice în Asia de Sud-Est. Între 2003-2019 a fost cercetător la Institutul Social-Democrat "Ovidiu Șincai", din 2004 funcționând ca coordonator al Departamentului de Relații Internaționale și manager de proiect la Școala Europeană "Ovidiu Șincai" (proiect derulat sub egida Consiliul Europei). Din 2019, este funcționar public în cadrul Departamentului Relații Internaționale a Casei Naționale de Pensii Publice și doctorand în științe politice la Facultatea de Științe Politice a Universității din București, susținând în octombrie 2023 teza intitulată Rolul identității în modelarea politicii europene a Federației Ruse la începutul secolului XXI. A publicat articole pe teme precum: geopolitica Europei de Est, națiunile și identitățile europene, conflictele și organizațiile de cooperare din Balcani, tranziția în România, politica externă și de securitate a Federației Ruse, în engleză, română și rusă pt. reviste și publicații online din România, Rusia, Slovenia și Kosovo. Este coautor al lucrărilor Contemporary Social Democracy – Between Tradition and Globalization (2004; capitol despre social-democrația în Marea Britanie, America Latină și America de Nord) și The Dark Side of Globalization (2016; capitol despre mișcările de gherilă din Columbia și Peru). A tradus lucrări despre social-democrația contemporană, istoria modernă și contemporană a României și Europei, respectiv relații internaționale în timpul Războiului Rece.

Dr. ing. Cristian-Marcel FELEA

A absolvit studii de inginerie la Universitatea din Petroșani (fostul Institut de Mine) și studii de master și doctorat în mine, petrol și gaze. De asemenea, a efectuat studii postuniversitare la Universitatea de Apărare "Carol I" și Academia de Poliție "Al.I.Cuza", fiind ofițer în rezervă SRI. Este editorialist la RepublikaNEWS Ploiești și colaborator la Contributors – HotNEWS.

Mona AGRIGOROAIEI

Este absolventă în Științe Politice - Licență și Master în Marketing Politic și Comunicare la Universitatea "Al.Ioan Cuza" din Iași. În 2023 a absolvit și un al doilea master "Securitate și Diplomatie" la SNSPA, București. A urmat un stagiul de practică la "Centrul de Prevenire a Conflictelor și Avertizare Timpurie în timpul studiilor la SNSPA. Este specializată în cercetarea academică și explorarea subiectelor politice și de securitate din Balcanii de Vest, publicând mai multe analize în mass-media din acest domeniu în diferite ziare din Albania, Kosovo, Macedonia de Nord. De asemenea, a publicat două cărți de poezii în limba albaneză la Pristina, Kosovo în 2014. și 2022.

Oluwasogo Joseph DAIRO (Nigeria)

Este un foarte bun profesionist în domeniul analizei de inteligență OSINT și asigură condiții de lucru sigure în managementul documentației și informațiilor. Deține abilități excelente de comunicare. Este membru afiliat al Organizației Mondiale pentru Siguranță, SUA. .

Dr. Maarouf MAHDI (Liban)

Dr. Maarouf Mahdi deține un doctorat în drept general și două diplome de master în drept public profesional și drept public de cercetare. Este consultant în dreptul internațional umanitar. De asemenea, este mediator profesionist la IMGH (Formare și Mediere) și Centrul de Cercetare și Studii Strategice. Dr. Mahdi este autorul a numeroase studii și lucrări de cercetare publicate în prestigioase reviste juridice și științifice.

Yasumi WICKRAMASINGHE (Sri Lanka)

Specialist în IT, jurnalism și leadership. Este licențiată în Tehnologia Informației la Universitatea din Moratuwa, Sri Lanka și deține o diplomă în Jurnalism de la Capital Maharaja Group. Este analist în domeniul afacerilor, manager de produs, cercetător, vlogger și jurnalist și voluntar, fiecare dintre acestea contribuind la o bogată experiență. Viziunea mea este să creez militează pentru un viitor în care tehnologia să servească mai degrabă drept catalizator pentru progres nu ca sursă de probleme.

Dr. Jean MARSIA (Belgia)

Colonelul (r) Jean J. Marsia este președinte al Societății Europene pentru Apărare INPA (S&D). A absolvit în 1975 Școala Militară Regală din Bruxelles, obținând o diplomă de master în Științe Sociale și Militare. După mai multe funcții în corpul logistic al forțelor terestre, a obținut o diplomă suplimentară de master în Științe Administrative, a fost selectat pentru Școala de Administrator Militar. A lucrat în cadrul Statului Major al Apărării în mai multe funcții legate de managementul resurselor financiare și achiziții. În 1999, a devenit consilier al ministrului apărării, responsabil în primul rând pentru achiziții militare, cercetare științifică și educație. În 2003, a fost numit director al Școlii Militare Regale, de unde a ieșit la pensie în 2009. Apoi a devenit doctorand la Universitatea Liberă din Bruxelles. Din ianuarie 2013 până în octombrie 2014, a fost consilier pentru apărare al prim-ministrului belgian. În 2015, a devenit doctor în științe politice la Universitatea Liberă din Bruxelles și doctor în științe sociale și militare la Școala Militară Regală. De la sfârșitul anului 2015, el a lucrat în calitate de președinte fondator al Societății Europene pentru Apărare, o asociație internațională non-profit care acționează pentru a revigora uniunea politică a Europei și pentru a realiza o apărare europeană eficientă, mai potrivită pentru a împărtăși povara și riscul internațional inerent la nivelul NATO.

Dr. ing. Stelian TEODORESCU

Este inginer de aviație și în timpul studiilor doctorale a fost admis în Proiectul SmartSPODAS - "Rețea transnațională pentru managementul integrat al cercetării doctorale și postdoctorale inteligente în domeniile "Științe militare", "Securitate și informații" și "Ordine publică și Securitate Națională" - Program de formare continuă a cercetătorilor de elită - "SmartSPODAS", în acest context participând la diverse activități de cercetare, printre care se numără și cele organizate de CRISMART în Suedia. În prima parte a carierei, a ocupat diverse funcții executive în cadrul Forțelor Aeriene, iar în a doua parte a carierei, a ocupat și funcții de conducere în cadrul Ministerului Apărării Naționale. A participat la diverse activități de cooperare la nivel național și internațional, dobândind experiență profesională în domeniul relațiilor internaționale și al geopoliticii. A desfășurat activități didactice în mediul academic (studii universitare și postuniversitare).

PULSUL GEOSTRATEGIC

EDITORI

Pompilia VLĂDESCU
Stelian TEODORESCU

Începând cu Decembrie 2010 PULSUL GEOSTRATEGIC este înregistrat în catalogul internațional INDEX COPERNICUS JOURNAL MASTERS LIST. Acest buletin nu poate fi multiplicat și reprodus fără acord. Este permisă folosirea unor materiale sau citate cu păstrarea exactității și titlului original, precum și cu menționarea expresă a sursei. Opiniile și ideile exprimate în conținutul articolelor reprezintă punctul de vedere al autorilor.

SCANEAZĂ
PENTRU A ACCESA:
pulsulgeostrategic.ro

RIEAS Research Institute for European and American Studies

STOCKHOLM INTERNATIONAL
PEACE RESEARCH INSTITUTE

